

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่จำนวน 150 ราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง จำแนกเป็น 12 ส่วน ดังนี้

- 4.1 สภาพทางเศรษฐกิจสังคมของเกษตรกร
- 4.2 การจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร
- 4.3 ระบบการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร
- 4.4 การซื้อขายผลผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร
- 4.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร
- 4.6 ปัญหาในการทำสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกร
- 4.7 ข้อเสนอแนะของเกษตรกร
- 4.8 ปัจจัยกำหนดรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร
- 4.9 ปัจจัยการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร
- 4.10 ประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิตในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร
- 4.11 ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร
- 4.12 ปัจจัยกำหนดประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

4.1 สภาพทางเศรษฐกิจสังคมของเกษตรกร

จากการสัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน 150 ราย มีผลการวิจัยที่สะท้อนให้เห็นถึงภาพรวมของสภาพทางเศรษฐกิจสังคมของเกษตรกรในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ (ตารางที่ 4.1) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1.1 เพศ

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 92 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.33 ส่วนที่เหลืออีก 58 ราย หรือร้อยละ 38.67 เป็นเพศหญิง ซึ่งเป็นลักษณะของสังคมไทยที่โดยส่วนใหญ่เพศชายเป็นผู้นำหรือหัวหน้าครัวเรือน และมีบทบาทสำคัญในการหารายได้เพื่อเลี้ยงดูครอบครัว อีกทั้งงานส่วนใหญ่ในสวนปาล์มน้ำมันเป็นงานค่อนข้างหนัก และมีงานตลอดปี จึงเหมาะสำหรับเพศชาย

ในขณะที่เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลที่เป็นเพศหญิง เนื่องจากสามีกำลังดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในสวนปาล์มน้ำมัน โดยผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามโครงสร้างของประชากรในเขตพื้นที่อำเภออ่าวลึกที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (สำนักงานเกษตรอำเภออ่าวลึก, 2556)

4.1.2 อายุ

เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 48.35 ปี ซึ่งถือว่า มีอายุค่อนข้างสูง ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการขยายตัวของเมือง แหล่งพาณิชยกรรม และการศึกษา รวมถึงการเจริญเติบโตในระดับที่สูงกว่าของเศรษฐกิจนอกภาคการเกษตร อันเนื่องมาจากผลของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้บุตรหลานของเกษตรกร ซึ่งอยู่ในวัยแรงงานได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นแล้วเคลื่อนย้ายไปทำงานต่างถิ่น โดยเลือกที่จะทำงานนอกภาคการเกษตร เพราะมีความหลากหลายของกิจกรรมทางเศรษฐกิจมากกว่าแต่ก่อน และมีทางเลือกของอัตราค่าจ้างแรงงานที่สูงกว่าภาคการเกษตร โดยบุตรหลานเหล่านี้มีจำนวนน้อยมากที่จะหวนกลับมาประกอบอาชีพการทำสวนปาล์มน้ำมัน เพราะฉะนั้นจึงเหลือเพียงรุ่นพ่อและแม่ที่ยังคงทำสวนปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรมีอายุอยู่ในวัยกลางคน ช่วงอายุระหว่าง 35-44 ปีมากที่สุด จำนวน 46 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 30.67 รองลงมาคือช่วงอายุระหว่าง 45-54 ปี 55-64 ปี ต่ำกว่า 35 ปี และ 65 ปีขึ้นไป จำนวน 45, 30, 15 และ 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 30, 20, 10 และ 9.33 ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีอายุมากที่สุด 83 ปี มีอายุน้อยที่สุด 25 ปี และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.12 ปี เห็นได้ว่า เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันได้ก้าวเข้าสู่ยุคของผู้สูงวัยมากขึ้น ส่วนใหญ่เป็นวัยแรงงาน (อายุในช่วง 15-59 ปี) ตั้งแต่วัยผู้ใหญ่ไปจนถึงวัยกลางคน ซึ่งเป็นช่วงอายุที่ต้องการสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัว เพื่อเป็นหลักประกันในการดำเนินชีวิต และเป็นช่วงอายุที่มีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันมามากพอสมควร โดยผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปตามทิศทางการเปลี่ยนแปลงด้านแรงงานภาคการเกษตรในปัจจุบัน

4.1.3 ศาสนา

เกษตรกรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ จำนวน 112 ราย คิดเป็นร้อยละ 74.67 ส่วนที่เหลืออีก 38 ราย หรือร้อยละ 25.33 นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งเป็นไปตามโครงสร้างของประชากรในเขตพื้นที่อำเภออ่าวลึกที่ประชากรส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ (60 %) (สำนักงานเกษตรอำเภออ่าวลึก, 2556)

4.1.4 สถานภาพสมรส

เกษตรกรส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 144 ราย คิดเป็นร้อยละ 96 ส่วนที่เหลืออีก 6 ราย หรือร้อยละ 4 มีสถานภาพโสด อาจเป็นไปได้ว่า เกษตรกรที่มีสถานภาพโสด เนื่องจากมีอายุน้อย จึงยังไม่พร้อมที่จะมีครอบครัว

4.1.5 ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด

เกษตรกรครึ่งหนึ่ง หรือร้อยละ 50 จบการศึกษาระดับชั้นสูงสุดเพียงระดับประถมศึกษา รองลงมาคือมัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย ปริญญาตรี อนุปริญญา และปริญญาโท จำนวน 31, 21, 13, 8 และ 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.67, 14, 8.66, 5.33 และ 0.67 ตามลำดับ และมีเกษตรกรจำนวน 1 ราย หรือร้อยละ 0.67 ที่ไม่ได้รับการศึกษา เห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาในขั้นพื้นฐาน เนื่องจากรุ่นพ่อและแม่ของเกษตรกรและเกษตรกรเองไม่ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษามากนัก เพราะเชื่อว่า การประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาในระดับที่สูง สามารถอ่านออกเขียนก็เพียงพอแล้ว และ/หรือเกษตรกรบางครัวเรือนไม่มีเงินเพียงพอที่จะใช้เพื่อการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และ/หรือการเดินทางจากที่พักอาศัยไปยังสถานศึกษาค่อนข้างลำบาก ทำให้เป็นข้อจำกัดในการยอมรับและเข้าใจการใช้เทคโนโลยีการผลิตแบบใหม่ ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่อาศัยประสบการณ์และความชำนาญในการผลิตปาล์มน้ำมันเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามการให้ความสำคัญกับการศึกษาถือเป็นการเปิดโอกาสในการเรียนรู้เพิ่มเติมจากประสบการณ์เดิม ๆ ซึ่งสามารถช่วยให้เกษตรกรมีศักยภาพในการผลิตปาล์มน้ำมันมากขึ้น อันจะนำไปสู่การจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ได้มีข้อสังเกตว่า เกษตรกรบางรายเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่ ซึ่งมีการศึกษาอยู่ในระดับสูง

4.1.6 อาชีพที่สร้างรายได้หลัก

เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการทำสวนปาล์มน้ำมันเป็นอาชีพที่สร้างรายได้หลัก จำนวน 141 คิดเป็นร้อยละ 94 รองลงมาคือการทำสวนยางพาราและธุรกิจส่วนตัวในจำนวนเท่ากันคือ 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2 ในขณะที่ประกอบอาชีพค้าขายจำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.33 และมีเพียง 1 ราย หรือร้อยละ 0.67 ที่ประกอบอาชีพข้าราชการ เห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้หลักจากการทำสวนปาล์มน้ำมัน เนื่องจากพื้นที่อำเภออ่าวลึกมีสภาพภูมิประเทศและสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมกับการปลูกปาล์มน้ำมัน รวมทั้งปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่ให้ผลผลิตตลอดปีเป็นระยะเวลานาน ทำให้ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่สร้างรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกร

4.1.7 อาชีพที่สร้างรายได้เสริม

เกษตรกรส่วนใหญ่มีอาชีพที่สร้างรายได้เสริม จำนวน 77 ราย คิดเป็นร้อยละ 51.34 ในขณะที่ส่วนที่เหลืออีก 73 ราย หรือร้อยละ 48.66 ไม่มีอาชีพที่สร้างรายได้เสริม โดยอาชีพที่สร้างรายได้เสริมของเกษตรกรส่วนใหญ่ คือ การทำสวนยางพารา จำนวน 32 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.33 รองลงมาคือรับจ้างและค้าขายในจำนวนเท่ากันคือ 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.67 การทำสวนปาล์มน้ำมัน จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 6 การทำสวนผัก/ผลไม้จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 6 และธุรกิจส่วนตัวจำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 6 เห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้เสริมจากยางพารา เนื่องจากยางพาราถือเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเฉพาะในภาคใต้เช่นเดียวกับปาล์ม น้ำมัน ซึ่งการทำสวนปาล์มน้ำมันควบคู่กับการทำสวนยางพาราจะช่วยลดความเสี่ยงในด้านราคาของผลผลิตทางการเกษตรและด้านรายได้ของเกษตรกร ทั้งนี้การประกอบอาชีพที่สร้างรายได้เสริมของเกษตรกรขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ตัวอย่างเช่น เกษตรกรมีเวลาว่างจากการดำเนินกิจกรรมในสวนปาล์ม น้ำมัน ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการประกอบอาชีพอื่นได้ แต่ทว่าเกษตรกรบางรายมีอายุมาก บางรายต้องรับภาระเลี้ยงดูบุตรหลาน หรือพ่อแม่ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพรอง ในขณะที่เกษตรกรจำนวนหนึ่งให้ความเห็นว่า รายได้จากการทำสวนปาล์ม น้ำมันเพียงพอต่อการดำรงชีพแล้ว

4.1.8 รายได้ของครัวเรือน

เกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย 525,303.33 บาทต่อปี หรือ 43,775.28 บาทต่อเดือน ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่มาจากการทำสวนปาล์ม น้ำมัน เห็นได้ว่า เกษตรกรมีรายได้สูงกว่ารายได้เฉลี่ยของครัวเรือนทั่วประเทศ (23,236 บาทต่อเดือน) และของภาคใต้ (27,326 บาทต่อเดือน) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555) เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้ของครัวเรือนมากกว่า 500,000 บาทต่อปี จำนวน 55 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.67 รองลงมาคือมีรายได้ในช่วงระหว่าง 200,001-300,000 บาทต่อปี 100,001-200,000 บาทต่อปี 300,001-400,000 บาทต่อปี 400,001-500,000 บาทต่อปี และ 100,000 บาทต่อปีลงมา จำนวน 33, 21, 18, 17 และ 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 22, 14, 12, 11.33 และ 4 ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนมากที่สุด 6,370,000 บาทต่อปี หรือ 530,833.33 บาทต่อเดือน มีรายได้ของครัวเรือนน้อยที่สุด 35,000 บาทต่อปี หรือ 2,916.67 บาทต่อเดือน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 634,772.65 บาทต่อปี หรือ 52,897.72 บาทต่อเดือน เกษตรกรที่มีรายได้สูงจะมีทุนในการซื้อปัจจัยการผลิตมากขึ้น ซึ่งมีผลในเชิงบวกต่อผลผลิตปาล์ม น้ำมันที่เกษตรกรได้รับ

4.1.9 รายจ่ายของครัวเรือน

เกษตรกรมีรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย 238,478.67 บาทต่อปี หรือ 19,873.22 บาทต่อเดือน ซึ่งสูงกว่ารายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือนทั่วประเทศ (17,403 บาทต่อเดือน) และของภาคใต้ (19,686 บาทต่อเดือน) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555) โดยสัดส่วนรายจ่ายของครัวเรือนต่อรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยร้อยละ 55.42 ต่ำกว่าสัดส่วนรายจ่ายของครัวเรือนต่อรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยของครัวเรือนทั่วประเทศ (74.90%) (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2555) เกษตรส่วนใหญ่มีรายจ่ายของครัวเรือนอยู่ในช่วงระหว่าง 50,001-150,000 บาทต่อปี จำนวน 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.33 รองลงมาคือมีรายจ่ายของครัวเรือนอยู่ในช่วงระหว่าง 150,001-250,000 บาทต่อปี 250,001-350,000 บาทต่อปี 350,001-450,000 บาทต่อปี 50,000 บาทต่อปีลงมา และมากกว่า 450,000 บาทต่อปี จำนวน 36, 31, 17, 15 และ 10 ราย คิดเป็นร้อยละ 24, 20.67, 11.33, 10 และ 6.67 ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีรายจ่ายของครัวเรือนมากที่สุด 1,320,000 บาทต่อปี หรือ 110,000 บาทต่อเดือน มีรายจ่ายของครัวเรือนน้อยที่สุด 15,000 บาทต่อปี หรือ 1,250 บาทต่อเดือน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 194,597.36 บาทต่อปี หรือ 16,216.45 บาทต่อเดือน เห็นได้ว่า เกษตรกรมีรายจ่ายค่อนข้างมากพอสมควร อาจเนื่องมาจากวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ทำให้ความต้องการสิ่งต่างๆ ในการดำรงชีพและการอำนวยความสะดวกในชีวิตเพิ่มขึ้น

4.1.10 เงินออมของครัวเรือน

เกษตรกรมีเงินออมของครัวเรือนเฉลี่ย 71,825.07 บาทต่อปี หรือ 5,985.42 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่มีเงินออมของครัวเรือน 50,000 บาทต่อปีลงมา จำนวน 107 ราย คิดเป็นร้อยละ 71.34 รองลงมาคือมีเงินออมของครัวเรือนอยู่ในช่วงระหว่าง 50,001-100,000 บาทต่อปี 150,001-200,000 บาทต่อปีและมากกว่า 250,000 บาทต่อปี 100,001-150,000 บาทต่อปี และ 200,001-250,000 บาทต่อปี จำนวน 17, 8, 7 และ 3 คิดเป็นร้อยละ 11.33, 5.33, 4.67 และ 2 ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีเงินออมของครัวเรือนมากที่สุด 1,000,000 บาทต่อปี หรือ 83,333.33 บาทต่อเดือน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 136,875.03 บาทต่อปี หรือ 11,406.25 บาทต่อเดือน เห็นได้ว่า เกษตรกรทุกรายมีการออมเงิน อาจเนื่องมาจากราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันในปัจจุบันค่อนข้างสูง ทำให้เกษตรกรมีรายได้จากการขายผลผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น

4.1.11 แหล่งฝากเงินออม

เกษตรกรส่วนใหญ่ฝากเงินออมที่ธนาคาร จำนวน 91 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 65 อาจเนื่องมาจากเป็นสถาบันการเงินที่มีความน่าเชื่อถือสูง รองลงมาคือกลุ่มออมทรัพย์ และอื่น ๆ คือ สหกรณ์นิคมอ่าวลึก จำกัด จำนวน 47 และ 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.57 และ 1.43 ตามลำดับ

4.1.12 การสืบทอดการทำสวนปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ทำสวนปาล์มน้ำมันตั้งแต่บรรพบุรุษ จำนวน 100 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.67 ส่วนที่เหลืออีก 50 ราย หรือร้อยละ 33.33 ทำสวนปาล์มน้ำมันตั้งแต่บรรพบุรุษ อาจเป็นไปได้ว่า การปลูกปาล์มน้ำมันในเชิงการค้าในประเทศไทยเริ่มต้นขึ้นได้เพียงไม่นาน (พ.ศ. 2511) เมื่อเทียบกับยางพารา

4.1.13 ประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 17.71 ปี โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันอยู่ในช่วง 11-20 ปี จำนวน 62 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.33 รองลงมาคือมากกว่า 20 ปี และ 10 ปีลงมา จำนวน 50 และ 38 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.34 และ 25.33 ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันมากที่สุด 40 ปี และมีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันน้อยที่สุด 1 ปี และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.59 ปี เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันน้อยเป็นเกษตรกรรายใหม่ที่เพิ่งก้าวเข้ามาสู่อาชีพการทำสวนปาล์มน้ำมัน โดยพื้นฐานดั้งเดิมของครอบครัวมีการประกอบอาชีพทำสวนปาล์มน้ำมันอยู่แล้ว และเกษตรกรได้เจริญรอยตามพ่อแม่ โดยจบการศึกษาในสาขาวิชาด้านการเกษตร และหวังว่าจะนำความรู้ที่ได้จากการศึกษานั้นมาใช้ในการประกอบอาชีพทางการเกษตรต่อไป ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่อาชีพที่มีคนนับถือเฉกเช่นอาชีพอื่น เช่น รับราชการ พนักงานบริษัท เป็นต้น แต่สามารถดำรงชีพอยู่ได้โดยไม่ต้องเป็นลูกน้องใคร และเมื่อมีเวลาว่างจากการทำกิจกรรมในสวนปาล์มน้ำมันก็มีเวลาให้กับคนในครอบครัวและเพื่อนบ้าน ซึ่งการมีประสบการณ์น้อยไม่ได้เป็นอุปสรรคในการทำสวนปาล์มน้ำมันมากมาย เพียงแต่ต้องหมั่นฝึกทักษะและเก็บเกี่ยวความรู้จากผู้ที่ มีประสบการณ์ใกล้ชิด เช่น คนในครอบครัว เพื่อนบ้าน เป็นต้น

4.1.14 พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันเริ่มแรก

เกษตรกรมีพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันเริ่มแรกเฉลี่ย 15.37 ไร่ ส่วนใหญ่มีพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันเริ่มแรก 20 ไร่ลงมา จำนวน 117 ราย คิดเป็นร้อยละ 78 รองลงมาคือมีพื้นที่เพาะปลูก

ปาล์มน้ำมันเริ่มแรกอยู่ในช่วง 21-40 ไร่ และมากกว่า 40 ไร่ จำนวน 30 และ 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 20 และ 2 ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันเริ่มแรกมากที่สุด 100 ไร่ มีพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันเริ่มแรกน้อยที่สุด 1.5 ไร่ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.41 ไร่ เห็นได้ว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นฐานเป็นเกษตรกรรายย่อย

4.1.15 ถิ่นกำเนิด

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่นที่มาจากกำเนิด (เกิดในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่) จำนวน 117 ราย คิดเป็นร้อยละ 78 เนื่องจากอาชีพหลักของประชากรในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ คือ การทำสวนปาล์มน้ำมัน ส่วนที่เหลืออีก 33 ราย หรือร้อยละ 22 อพยพมาจากจังหวัดอื่น ซึ่งส่วนใหญ่อพยพมาจากจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.37 รองลงมาคือจังหวัดสงขลา พัทลุง พังงา และตรัง จำนวน 5, 4, 3 และ 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.15, 12.12, 9.09 และ 6.06 ตามลำดับ ส่วนที่เหลืออพยพมาจากจังหวัดอื่นในภาคใต้ คือ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภูเก็ต สตูล และนราธิวาส จังหวัดในภาคกลาง คือ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และนครนายก และจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือบุรีรัมย์ในจำนวนเท่ากันคือ 1 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.03

4.1.16 การได้มาของที่ดินถือครอง

เกษตรกรส่วนใหญ่ทำสวนปาล์มน้ำมันส่วนตัว จำนวน 91 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.67 ส่วนที่เหลืออีก 59 ราย หรือร้อยละ 39.33 เป็นสมาชิกของสหกรณ์นิคมอ่าวลึก จำกัด ซึ่งเกษตรกรในกลุ่มนี้มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกของสหกรณ์นิคมอ่าวลึก จำกัดเฉลี่ย 5.89 ปี ส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิก 10 ปีลงมา จำนวน 116 ราย รองลงมาคือมีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกอยู่ในช่วง 11-20 ปี และมากกว่า 20 ปี จำนวน 22 และ 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.67 และ 8 ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกมากที่สุด 37 ปี เห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ทำสวนปาล์มน้ำมันของตนเอง ในขณะที่เกษตรกรอีกส่วนหนึ่งได้รับการส่งเสริมให้ปลูกปาล์มน้ำมัน โดยการจัดสรรพื้นที่เพื่อใช้ทำสวนปาล์มน้ำมัน

4.1 17 จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

เกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.29 คน ซึ่งถือว่าเป็นครอบครัวขนาดเล็ก สอดคล้องกับสภาพครอบครัวในปัจจุบันที่เป็นครอบครัวเดี่ยว เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวที่แต่งงานและมีครอบครัวของตนเอง มักจะแยกครอบครัวออกจากครอบครัวใหญ่ และมีบุตรน้อยเพียง 2-3 คน ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ในช่วง 1-5 คน จำนวน 124 ราย คิดเป็นร้อยละ

ละ 82.67 ส่วนที่เหลืออีก 26 ราย หรือร้อยละ 17.33 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ในช่วง 6-10 คน โดยเกษตรกรมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนมากที่สุด 10 คน และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนน้อยที่สุด 1 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.46 คน ซึ่งสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีค่าเฉลี่ย 2.27 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.14 คน ในขณะที่สมาชิกในครัวเรือนเพศชายมีค่าเฉลี่ย 2.03 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.00 คน

เมื่อพิจารณาตามช่วงอายุ พบว่า สมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงาน (15-60 ปี) มีค่าเฉลี่ย 3.21 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.47 คน โดยอยู่ในช่วง 0-4 คน จำนวน 123 ราย คิดเป็นร้อยละ 82 และอยู่ในช่วง 5-8 คน จำนวน 27 ราย คิดเป็นร้อยละ 18 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีค่าเฉลี่ย 1.67 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1 คน ในขณะที่เพศชายมีค่าเฉลี่ย 1.53 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86 คน รองลงมาคือวัยเด็ก (ต่ำกว่า 15 ปี) มีค่าเฉลี่ย 0.82 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.91 คน โดยทั้งหมดอยู่ในช่วง 0-4 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีค่าเฉลี่ย 0.44 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 คน ในขณะที่เพศชายมีค่าเฉลี่ย 0.39 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 คน และวัยสูงอายุ (61 ปีขึ้นไป) มีค่าเฉลี่ย 0.28 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 คน โดยทั้งหมดอยู่ในช่วง 0-4 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีค่าเฉลี่ย 0.17 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.43 คน ในขณะที่เพศชายมีค่าเฉลี่ย 0.13 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.34 คน

เมื่อพิจารณาโดยใช้ภาคการผลิตเป็นเกณฑ์ พบว่า สมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่ทำงานในภาคการเกษตร มีค่าเฉลี่ย 1.97 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.08 คน โดยอยู่ในช่วง 0-4 คน จำนวน 146 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.33 และอยู่ในช่วง 5-8 คน จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.67 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีค่าเฉลี่ย 1.03 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 คน ในขณะที่เพศหญิงมีค่าเฉลี่ย 0.93 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 คน สมาชิกในครัวเรือนที่ทำงานในภาคการเกษตรส่วนใหญ่คือ พ่อบ้านและ/หรือแม่บ้าน ซึ่งเป็นแรงงานหลักในการทำสวนปาล์มน้ำมัน บางครัวเรือนมีแรงงานเกษตรจากบุตร ซึ่งทำงานอยู่กับบ้าน โดยมักจะช่วยกำจัดวัชพืช ใส่ปุ๋ย และเก็บเกี่ยวผลผลิต ส่วนสมาชิกในครัวเรือนที่ทำงานนอกภาคการเกษตรมีค่าเฉลี่ย 0.82 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.00 คน โดยทั้งหมดอยู่ในช่วง 0-4 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีค่าเฉลี่ย 0.49 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 คน ในขณะที่เพศชายมีค่าเฉลี่ย 0.33 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54 คน

สมาชิกในครัวเรือนที่ทำงานนอกภาคการเกษตรส่วนใหญ่เป็นแรงงานบุตร ซึ่งอยู่ในวัยหนุ่มสาวและจบการศึกษาในระดับปวช. ปวส. และปริญญาตรี เนื่องด้วยค่านิยมที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย ทำให้สมาชิกมักนิยมออกจากภาคการเกษตรไปเป็นแรงงานนอกภาคการเกษตรเมื่อมีโอกาส

ทำให้จำนวนแรงงานในภาคการเกษตรลดน้อยถอยลง ส่งผลให้ภาวะการขาดแคลนแรงงานในภาคการเกษตรรุนแรงขึ้น และส่งผลให้อัตราค่าจ้างแรงงานภาคการเกษตรปรับตัวสูงขึ้น ซึ่งเป็นที่แน่นอนว่า จะสะท้อนถึงต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันที่สูงขึ้นตามมา โดยพบว่า แรงงานบุกรมีทั้งที่ทำงานนอกภาคการเกษตร แต่อาศัยอยู่กับบ้าน อาชีพที่ทำ ได้แก่ รับราชการ พนักงานบริษัทเอกชน พนักงานโรงงานอุตสาหกรรม ค้าขาย รับจ้าง ธุรกิจส่วนตัว และทำงานนอกภาคการเกษตรที่อยู่ต่างจังหวัด

นอกจากนี้สมาชิกในครัวเรือนที่ไม่ได้ทำงาน หรือกำลังศึกษา (ตั้งแต่ระดับอนุบาลขึ้นไป) มีค่าเฉลี่ย 1.49 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.15 คน โดยอยู่ในช่วง 0-4 คน จำนวน 147 ราย คิดเป็นร้อยละ 98 และอยู่ในช่วง 5-8 คน จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีค่าเฉลี่ย 0.83 คนและมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.86 คน ในขณะที่เพศชายมีค่าเฉลี่ย 0.67 คน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.84 คน

4.1.18 การเป็นสมาชิกกลุ่ม

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ จำนวน 96 ราย คิดเป็นร้อยละ 64 ซึ่งบางรายเป็นสมาชิกกลุ่มมากกว่า 1 กลุ่ม ส่วนที่เหลืออีก 54 ราย หรือร้อยละ 36 ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใด ๆ เนื่องจากไม่เห็นความจำเป็นของการเป็นสมาชิกกลุ่ม และ/หรือไม่ได้สนใจที่จะเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม โดยเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ จำนวน 60 ราย คิดเป็นร้อยละ 40 ในขณะที่เกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มส่วนหนึ่งเป็นสมาชิกสหกรณ์ต่าง ๆ จำนวน 55 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.67 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสหกรณ์นิคมอ่าวลึก จำกัด จำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 38.18 รองลงมาคือสหกรณ์การเกษตรอ่าวลึก จำกัด สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้าท.ก.ศ. กระบี่ จำกัด สหกรณ์กองทุนสวนยางน้ำจืดสามัคคี สหกรณ์การเกษตรบ้านหนองหงษ์อ่าวลึก จำกัด และสหกรณ์นิคมปลายพระยา จำกัด จำนวน 19, 7, 5, 2 และ 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.54, 12.73, 9.09, 3.64 และ 1.82 ตามลำดับ และเกษตรกรอีก 4 ราย หรือร้อยละ 2.67 เป็นสมาชิกกลุ่มทำปุ๋ยหมักบ้าน

เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มทางการเกษตร เนื่องจากได้รับผลประโยชน์ทางตรง อาทิเช่น เงินทุน ความรู้ทางวิชาการ บังคับการผลิต เช่น กล้าปาล์มน้ำมัน ปุ๋ย เป็นต้น เพื่อใช้ในการทำสวนปาล์มน้ำมัน และต้องการพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันภายในกลุ่ม ในขณะที่เกษตรกรที่ไม่เป็นสมาชิกของกลุ่มใด ๆ อาจเนื่องมาจากความต้องการส่วนตัวที่ชอบอิสระ และความขัดแย้งกับความเคยชินพื้นฐาน จึงไม่มีความสะดวกใจ หรือไม่คุ้นชิน หากต้องเคารพในกฎระเบียบ หรือข้อบังคับ และต้องรักษาวินัย

4.1.19 แหล่งเงินทุนในการทำสวนปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้เงินทุนของตนเองทั้งหมดในการทำสวนปาล์มน้ำมัน จำนวน 105 ราย คิดเป็นร้อยละ 70 ในขณะที่เกษตรกรจำนวน 39 ราย หรือร้อยละ 26 ใช้เงินทุนของตนเองบางส่วนและกู้ยืมบางส่วนในการทำสวนปาล์มน้ำมัน และมีเกษตรกรเพียง 6 ราย หรือร้อยละ 4 ที่ใช้เงินทุนจากการกู้ยืมทั้งหมดในการทำสวนปาล์มน้ำมัน

4.1.20 การกู้ยืมของครัวเรือน

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการกู้ยืมเงิน จำนวน 91 ราย คิดเป็นร้อยละ 60.67 ส่วนที่เหลืออีก 59 ราย หรือร้อยละ 39.33 มีการกู้ยืมจากสหกรณ์การเกษตร สถาบันการเงิน เช่น ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารออมสิน เป็นต้น เพราะเป็นสถาบันการเงินของรัฐบาลที่สามารถปล่อยสินเชื่อให้เกษตรกรได้ไม่ยากนัก และมีดอกเบี้ยที่ไม่สูงเกินไป อีกทั้งเกษตรกรสามารถที่จะกู้เงินได้สูงกว่าแหล่งเงินกู้อื่น ๆ โดยวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงินของเกษตรกรส่วนใหญ่ คือ เพื่อใช้จ่ายในการทำสวนปาล์มน้ำมัน เช่น การซื้อปัจจัยการผลิต การจัดการและปรับปรุงสวนปาล์มน้ำมัน เป็นต้น จำนวน 45 ราย คิดเป็นร้อยละ 76.27 รองลงมาคือเพื่อใช้จ่ายในครัวเรือน และเพื่อชำระหนี้สิน จำนวน 12 และ 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.34 และ 3.39 ตามลำดับ

การลงทุนทำสวนปาล์มน้ำมันนั้นต้องใช้เวลาลงทุนค่อนข้างสูง โดยเฉพาะในปีแรก ทำให้เกษตรกรมักจะขาดเงินหมุนเวียนในการดำเนินการในช่วงที่ปาล์มน้ำมันยังไม่ให้ผลผลิต และเกษตรกรบางรายไม่มีเงินทุนที่เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ เพื่อใช้ในการซื้อปัจจัยการผลิตให้เพียงพอต่อการปลูกปาล์มน้ำมัน และการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน เนื่องจากผลผลิตต่อไร่ต่ำ และรายได้ที่ได้รับเกือบทั้งหมด เกษตรกรได้นำไปใช้ในการบริโภคภายในครัวเรือน ซึ่งอาจจะเหลือที่จะนำไปเป็นเงินออมสำหรับใช้เป็นเงินทุนในการซื้อปัจจัยการผลิตและการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตไม่มากนัก เกษตรกรจึงจำเป็นต้องอาศัยการกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้นอก แต่ทว่าแหล่งเงินกู้ที่คิดดอกเบี้ยต่ำนั้นมีน้อยและจำกัด ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร ถ้าเกษตรกรไปกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินกู้ที่คิดอัตราดอกเบี้ยสูง มูลค่าของผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เพิ่มขึ้นอาจจะต่ำกว่าจำนวนดอกเบี้ยที่เกษตรกรต้องเสียไป ซึ่งทำให้ไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน

ตารางที่ 4.1 สภาพทางเศรษฐกิจสังคมของเกษตรกร

สภาพทางเศรษฐกิจสังคม	จำนวน (n = 150)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	92	61.33
หญิง	58	38.67
อายุ (ปี)		
< 35	15	10.00
35-44	46	30.67
45-54	45	30.00
55-64	30	20.00
≥ 65	14	9.33
ค่าสูงสุด = 83 ค่าต่ำสุด = 25 ค่าเฉลี่ย = 48.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 11.12		
ศาสนา		
พุทธ	112	74.67
อิสลาม	38	25.33
สถานภาพสมรส		
โสด	6	4.00
สมรส	144	96.00
ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด		
ไม่ได้รับการศึกษา	1	0.67
ประถมศึกษา	75	50.00
มัธยมศึกษาตอนต้น	31	20.67
มัธยมศึกษาตอนปลาย	21	14.00
อนุปริญญา	8	5.33
ปริญญาตรี	13	8.66
ปริญญาโท	1	0.67
อาชีพที่สร้างรายได้หลัก		
ทำสวนปาล์มน้ำมัน	141	94.00
ทำสวนยางพารา	3	2.00
ธุรกิจส่วนตัว	3	2.00
ค้าขาย	2	1.33
รับราชการ	1	0.67

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (n = 150)	ร้อยละ
อาชีพที่สร้างรายได้เสริม		
ไม่มี	73	48.66
ทำสวนยางพารา	32	21.33
รับจ้าง	10	6.67
ทำสวนปาล์มน้ำมัน	9	6.00
ธุรกิจส่วนตัว	9	6.00
ทำสวนผัก/ผลไม้	7	4.67
รายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)		
≤ 100,000	6	4.00
100,001-200,000	21	14.00
200,001-300,000	33	22.00
300,001-400,000	18	12.00
400,001-500,000	17	11.33
> 500,000	55	36.67
ค่าสูงสุด = 6,370,000 ค่าต่ำสุด = 35,000 ค่าเฉลี่ย = 525,303.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 634,772.65		
รายจ่ายของครัวเรือน (บาท/ปี)		
≤ 50,000	15	10.00
50,001-150,000	41	27.33
150,001-250,000	36	24.00
250,001-350,000	31	20.67
350,001-450,000	17	11.33
> 450,000	10	6.67
ค่าสูงสุด = 1,320,000 ค่าต่ำสุด = 15,000 ค่าเฉลี่ย = 238,478.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 194,597.36		
เงินออมของครัวเรือน (บาท/ปี)		
≤ 50,000	107	71.34
50,001-100,000	17	11.33
100,001-150,000	7	4.67
150,001-200,000	8	5.33
200,001-250,000	3	2.00
> 250,000	8	5.33
ค่าสูงสุด = 1,000,000 ค่าต่ำสุด = 0 ค่าเฉลี่ย = 71,825.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 136,875.03		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (n = 150)	ร้อยละ
แหล่งฝากเงินออม		
ธนาคาร	91	65.00
กลุ่มออมทรัพย์	47	33.57
อื่น ๆ ได้แก่ สหกรณ์นิคมอ่าวลึก	2	1.43
จำกัด		
การสืบทอดการทำสวนปาล์มน้ำมัน		
ทำตั้งแต่บรรพบุรุษ	50	33.33
ไม่ได้ตั้งแต่บรรพบุรุษ	100	66.67
ประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมัน (ปี)		
≤ 10	38	25.33
11-20	62	41.33
> 20	50	33.34
ค่าสูงสุด = 40 ค่าต่ำสุด = 1 ค่าเฉลี่ย = 17.71 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 8.59		
พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันเริ่มแรก (ไร่)		
≤ 20	117	78.00
21-40	30	20.00
> 40	3	2.00
ค่าสูงสุด = 100 ค่าต่ำสุด = 1.50 ค่าเฉลี่ย = 15.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 11.41		
ถิ่นกำเนิด		
คนในท้องถิ่นโดยกำเนิด	117	78.00
อพยพมาจากที่อื่น	33	22.00
การได้มาของที่ดินถือครอง		
เป็นสมาชิกสหกรณ์นิคม	59	39.33
ทำสวนปาล์มน้ำมันส่วนตัว	91	60.67
สมาชิกในครัวเรือน (คน)		
1-5	124	82.67
6-10	26	17.33
ค่าสูงสุด = 10 ค่าต่ำสุด = 1 ค่าเฉลี่ย = 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 11.41		

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (n = 150)	ร้อยละ
สมาชิกในครัวเรือนวัยเด็ก (คน)		
0-4	150	100.00
5-8	0	0.00
ค่าสูงสุด = 4 ค่าต่ำสุด = 0 ค่าเฉลี่ย = 0.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.91		
สมาชิกในครัวเรือนวัยทำงาน (คน)		
0-4	123	82.00
5-8	27	18.00
ค่าสูงสุด = 8 ค่าต่ำสุด = 0 ค่าเฉลี่ย = 3.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.47		
สมาชิกในครัวเรือนวัยสูงอายุ (คน)		
0-4	150	100.00
5-8	0	0.00
ค่าสูงสุด = 2 ค่าต่ำสุด = 0 ค่าเฉลี่ย = 0.28 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.58		
สมาชิกในครัวเรือนทำงานในภาคเกษตรกรรม (คน)		
0-4	146	97.33
5-8	4	2.67
ค่าสูงสุด = 5 ค่าต่ำสุด = 0 ค่าเฉลี่ย = 1.97 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.08		
สมาชิกในครัวเรือนทำงานนอกภาคเกษตรกรรม (คน)		
0-4	150	100.00
5-8	0	0.00
ค่าสูงสุด = 4 ค่าต่ำสุด = 0 ค่าเฉลี่ย = 0.82 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.00		
สมาชิกในครัวเรือนไม่ได้ทำงาน/เรียนหนังสือ (คน)		
0-4	147	98.00
5-8	3	2.00
ค่าสูงสุด = 6 ค่าต่ำสุด = 0 ค่าเฉลี่ย = 1.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.15		
การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
กลุ่มออมทรัพย์	60	40.00
สหกรณ์	55	36.67
อื่น ๆ ได้แก่ กลุ่มทำปุ๋ยหมักบ้าน	4	2.67
แหล่งเงินทุนในการทำสวนปาล์มน้ำมัน		
เงินทุนของตนเองทั้งหมด	126	84.00
เงินทุนของตนเองและกู้ยืม	18	12.00
กู้ยืมทั้งหมด	6	4.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (n = 150)	ร้อยละ
การกู้ยืมของครัวเรือน		
กู้	59	39.33
ไม่กู้	91	60.67
วัตถุประสงค์ในการกู้ยืม (n = 59)		
ใช้จ่ายในสวนปาล์มน้ำมัน	45	76.27
ใช้จ่ายในครัวเรือน	12	20.34
ชำระหนี้สิน	2	3.39

4.2 การจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ผลการวิจัยในส่วนของการจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ (ตารางที่ 4.2) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.2.1 วัตถุประสงค์ในการทำสวนปาล์มน้ำมัน

วัตถุประสงค์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกรส่วนใหญ่ คือ เพื่อเป็นอาชีพที่สร้างรายได้หลักของครัวเรือน จำนวน 112 ราย คิดเป็นร้อยละ 93.34 เนื่องจากผลตอบแทนที่ได้รับจากการทำสวนปาล์มน้ำมันค่อนข้างสูง และมีความคุ้มค่าต่อการลงทุน รองลงมาคือเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน (อาชีพที่สร้างรายได้เสริม) จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 5 เพื่อให้มีเวลาว่างมากขึ้น จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.5 และเพื่อใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเพื่อลูกหลานในอนาคตในจำนวนเท่ากันคือ 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.83

4.2.2 พื้นที่ถือครอง

เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีที่ดินเป็นของตนเอง โดยมีขนาดพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 39.30 ไร่ ส่วนใหญ่มีพื้นที่ถือครองไม่เกิน 50 ไร่ จำนวน 117 ราย คิดเป็นร้อยละ 78 ส่วนที่เหลืออีก 33 ราย หรือร้อยละ 22 มีพื้นที่ถือครอง 51 ไร่ขึ้นไป โดยเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองมากที่สุด 230 ไร่ มีพื้นที่ถือครองน้อยที่สุด 4 ไร่ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 33.16 ไร่ เห็นได้ว่า การที่เกษตรกรมีขนาดพื้นที่ถือครองไม่มากนัก อาจเนื่องมาจากที่ดินเป็นทรัพยากรที่มีราคาสูง การซื้อขายกระทำได้อ่อนช้า ยกสำหรับเกษตรกรรายย่อย

4.2.3 พื้นที่ทำการเกษตร

เกษตรกรมีขนาดพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 37.48 ไร่ ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตรไม่เกิน 50 ไร่ จำนวน 119 ราย คิดเป็นร้อยละ 79.33 ส่วนที่เหลืออีก 31 ราย หรือร้อยละ 20.67 มีพื้นที่ทำการเกษตร 51 ไร่ขึ้นไป โดยเกษตรกรมีพื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุด 230 ไร่ มีพื้นที่ทำการเกษตรน้อยที่สุด 4 ไร่ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 33.04 ไร่ เห็นได้ว่า เกษตรกรได้จัดสรรพื้นที่ส่วนใหญ่มาใช้ในการทำกิจกรรมทางการเกษตร ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 95.34 ของพื้นที่ทั้งหมด

4.2.4 พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรมีขนาดพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 29.08 ไร่ ซึ่งถือว่าเป็นเกษตรกรรายย่อย ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทั้งหมดไม่เกิน 50 ไร่ จำนวน 134 ราย คิดเป็นร้อยละ 89.33 ส่วนที่เหลืออีก 16 ราย หรือร้อยละ 10.67 มีพื้นที่ทั้งหมด 51 ไร่ขึ้นไป โดยเกษตรกรมีพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันมากที่สุด 200 ไร่ มีพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันน้อยที่สุด 1.50 ไร่ และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 29.30 ไร่ เห็นได้ว่า เกษตรกรได้จัดสรรพื้นที่ส่วนใหญ่มาใช้ในการทำสวนปาล์มน้ำมัน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 78.99 ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด และคิดเป็นร้อยละ 75.42 ของพื้นที่ทั้งหมด

4.2.5 พื้นที่ทำกิจกรรมทางการเกษตรอื่น ๆ

เกษตรกรใช้พื้นที่ทำกิจกรรมทางการเกษตรอื่นนอกเหนือการทำสวนปาล์มน้ำมันจำนวน 85 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.67 ส่วนใหญ่ใช้พื้นที่ทำสวนยางพาราจำนวน 79 ราย คิดเป็นร้อยละ 92.94 และใช้พื้นที่ปลูกผลไม้และผักในจำนวนเท่ากันคือ 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.59 เห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ทำสวนปาล์มน้ำมันคู่กับสวนยางพารามากกว่ากิจกรรมทางการเกษตรอื่น เนื่องจากการทำสวนปาล์มน้ำมันนั้นมีขั้นตอนการปฏิบัติตั้งแต่การเตรียมพื้นที่ปลูก การดูแลรักษา ตลอดจนการเก็บเกี่ยวผลผลิตไม่ยุ่งยากซับซ้อน ทำให้เกษตรกรสามารถแบ่งเวลาและแรงงานในครอบครัวไปดูแลรักษาพืชทั้งสองชนิดได้อย่างลงตัว และยังทำให้เกษตรกรมีรายได้ที่มั่นคงและต่อเนื่องตลอดปี

4.2.6 พื้นที่ที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์

เกษตรกรที่มีพื้นที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์มีจำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.67 โดยเกษตรกรจำนวน 3 รายมีแผนที่จะใช้พื้นที่ดังกล่าว เพื่อปลูกปาล์มน้ำมัน ส่วนที่เหลืออีก 1 รายมีแผนที่จะใช้พื้นที่เพื่อปลูกตะเคียนทอง เนื่องจากปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่นิยมปลูกกันมากในปัจจุบัน โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย

4.2.7 แผนขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรส่วนใหญ่มีแผนที่จะขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน 101 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.33 ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ให้เหตุผลที่จะขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันว่า เพื่อเพิ่มรายได้ของครัวเรือน เนื่องจากราคาปาล์มน้ำมันในปัจจุบันค่อนข้างสูง จึงคาดว่า การปลูกปาล์มน้ำมันจะให้ผลตอบแทนดีกว่าการปลูกพืชชนิดอื่น จำนวน 50 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.51 รองลงมาคือเพื่อเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมัน ปาล์มน้ำมันดูแลรักษาง่ายกว่ายางพารา ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตเริ่มแรกเร็วกว่ายางพาราและให้ผลผลิตตลอดปี และพื้นที่มีความเหมาะสมในการปลูกปาล์มน้ำมัน และคาดว่าราคาปาล์มน้ำมันในอนาคตจะสูงขึ้นในจำนวนเท่ากัน จำนวน 32, 10, 5 และ 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.68, 9.90, 4.95 และ 1.98 ตามลำดับ ส่วนที่เหลืออีก 49 ราย หรือร้อยละ 32.67 ไม่มีแผนที่จะขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ให้เหตุผลที่จะไม่ขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันว่า ไม่มีพื้นที่ที่จะใช้ในการขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน 22 ราย คิดเป็นร้อยละ 44.90 รองลงมาคือการปลูกปาล์มน้ำมันใช้เงินลงทุนสูง ที่ดินมีราคาแพง ไม่มีเวลาในการจัดการพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันที่เพิ่มขึ้น ต้องการนำเงินไปลงทุนด้านปัจจัยการผลิตและการบำรุงผลผลิตในจำนวนเท่ากัน และต้องการนำเงินไปลงทุนทำสวนยางพารา จำนวน 10, 5, 4, 3 และ 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 20.41, 10.20, 8.17, 6.12 และ 4.08 ตามลำดับ

เหตุผลสำคัญของการขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันเกิดจากการเพิ่มขึ้นของราคาปาล์มน้ำมัน ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากความต้องการใช้น้ำมันปาล์มที่สูงขึ้น อีกส่วนหนึ่งเกิดจากการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมัน ทำให้น้ำมันปาล์มถูกนำมาใช้เป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตไบโอดีเซล เพื่อใช้เป็นพลังงานทางเลือกของประเทศ แต่ทว่าปัจจัยดังกล่าวที่มีส่วนทำให้ราคาปาล์มน้ำมันสูงขึ้นนั้น ล้วนตั้งอยู่บนบริบทแห่งความไม่แน่นอน ดังนั้นการขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันอย่างไม่มีขอบเขตย่อมมีความเสี่ยงที่จะสร้างผลกระทบในมิติต่าง ๆ ได้เสมอ อาทิเช่น ผลกระทบจากความผันผวนทางเศรษฐกิจ ผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหาร

4.2.8 การถือครองที่ดิน

เกษตรกรส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเองทั้งหมด จำนวน 123 ราย คิดเป็นร้อยละ 82 รองลงมาคือเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันมีพื้นที่ทำการเกษตรซึ่งเป็นของพ่อแม่ทั้งหมด พื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเองส่วนหนึ่งและเป็นของพ่อแม่อีกส่วนหนึ่ง พื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเองส่วนหนึ่งและไม่มีเอกสารสิทธิ์อีกส่วนหนึ่ง และพื้นที่ทำการเกษตรซึ่งเป็นของพ่อแม่ส่วนหนึ่งและไม่มีเอกสารสิทธิ์อีกส่วนหนึ่ง จำนวน 11, 9, 6 และ 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.33, 6, 4

และ 0.67 ตามลำดับ ทั้งนี้เกษตรกรที่มีที่ดินเป็นของตนเองจะมีความตั้งใจที่จะปรับปรุงที่ดินและการผลิตของตนเองให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

4.2.9 เอกสารสิทธิ์ที่ดิน

เกษตรกรส่วนใหญ่มีโฉนดเป็นหนังสือสำคัญที่แสดงกรรมสิทธิ์ที่ดินในที่ดิน จำนวน 67 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.68 รองลงมาคือ นส.3 ภบท.5 นส.3ก กสน.5 และ กสน.3 จำนวน 53, 16, 13, 5 และ 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 33.76, 10.19, 8.28, 3.18 และ 1.91 ตามลำดับ โดยมีภาษีที่ดินเฉลี่ย 112.36 บาทต่อปี และมีค่าภาษีที่ดินมากที่สุด 1,803 บาทต่อปี ซึ่ง นส.3 และ นส.3ก เป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ภบท.5 เป็นหลักฐานแสดงการเสียภาษีบำรุงท้องที่ กสน.3 และ กสน.5 เป็นหนังสือให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ ซึ่งการมีเอกสารสิทธิ์ย่อมทำให้เกษตรกรมีความมั่นใจในการปรับปรุงที่ดินของตนเองให้ดีขึ้น และยังสามารถใช้เป็นหลักประกันในการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินของรัฐบาลและเอกชนได้

4.2.10 แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำสวนปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรเกือบทั้งหมดใช้น้ำฝนจากธรรมชาติในการทำสวนปาล์มน้ำมัน จำนวน 146 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.34 เนื่องจากในพื้นที่มีฝนตกชุก ส่วนที่อีกเหลืออีก 4 ราย ใช้การสูบน้ำจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น คลอง ลำธาร เป็นต้น ในจำนวนเท่ากันคือ 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.33

4.2.11 การเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันได้ตลอดทั้งปี แม้ว่าแต่ละช่วงเวลาปาล์มน้ำมันจะให้ผลผลิตแตกต่างกัน กล่าวคือ ช่วงให้ผลผลิตน้อยอยู่ในช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ช่วงให้ผลผลิตปานกลางอยู่ในช่วงเดือนมีนาคมถึงเดือนมิถุนายน และช่วงให้ผลผลิตมากอยู่ในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงเดือนตุลาคม จำนวนทะลายปาล์มโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง 8-15 ทะลายต่อต้นต่อปี น้ำหนักทะลายปาล์มเฉลี่ยอยู่ในช่วง 10-15 กิโลกรัม ซึ่งขึ้นอยู่กับอายุของต้นปาล์ม น้ำมัน ต้นปาล์มน้ำมันที่อายุน้อยจะมีทะลายปาล์มมาก แต่มีขนาดเล็ก ส่วนต้นปาล์มน้ำมันที่มีอายุมากจะมีทะลายปาล์มน้อย แต่มีขนาดใหญ่ ทะลายปาล์มมีผลปาล์มโดยเฉลี่ยประมาณ 1,000-2,000 ผล ผลปาล์มทั้งหมดมีน้ำหนักประมาณร้อยละ 60 ของน้ำหนักทั้งทะลาย เมื่อผลปาล์มใกล้สุก แป้งในเปลือกชั้นนอกของผลปาล์มจะเปลี่ยนเป็นน้ำมัน ร้อยละของน้ำมันจะสูงสุด เมื่อผลปาล์มสุกเต็มที่ ซึ่งผลปาล์มจะเปลี่ยนจากสีม่วงเป็นสีส้มแดง

เกษตรกรส่วนใหญ่เก็บผลผลิตปาล์มน้ำมันในรูปทะลายและผลปาล์มร่วงจำนวน 101 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.33 ส่วนที่เหลืออีก 49 หรือร้อยละ 32.67 เก็บผลผลิตปาล์มน้ำมันในรูปทะลาย เพียงอย่างเดียว โดยผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เก็บเกี่ยวในรูปทะลายเฉลี่ยร้อยละ 97.21 ผลผลิตปาล์ม น้ำมันที่เก็บเกี่ยวในรูปทะลายมากที่สุดร้อยละ 100 น้อยที่สุดร้อยละ 70 และมีส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานร้อยละ 3.79 ส่วนที่เหลือเฉลี่ยร้อยละ 2.79 เก็บเกี่ยวในรูปผลปาล์มร่วง ผลผลิตปาล์ม น้ำมันที่เก็บเกี่ยวในรูปผลปาล์มร่วงมากที่สุดร้อยละ 30 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานร้อยละ 3.79

เกษตรกรมีความถี่ในการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 1.47 ครั้งต่อเดือน ความถี่ในการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันมากที่สุด 3 ครั้งต่อเดือน หรือ 36 ครั้งต่อปี น้อยที่สุด 1 ครั้งต่อ เดือน หรือ 12 ครั้งต่อปี และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 ครั้งต่อเดือน โดยการเก็บเกี่ยวผลผลิต ปาล์มน้ำมันแต่ละครั้งใช้เวลาเฉลี่ย 1.07 วัน เวลาที่ใช้ในการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันต่อครั้ง มากที่สุด 5 วัน น้อยที่สุด 1 วัน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.39 วัน

เมื่อเกษตรกรทั้งหมดเก็บเกี่ยวเรียบร้อยแล้ว จะทำการรวบรวมและส่งไปจำหน่ายทันทีโดย ไม่ได้ทำการคัดเกรด หรือจัดชั้นคุณภาพผลผลิต กล่าวคือ เมื่อตัดทะลายปาล์มน้ำมันแล้ว ก็จะขนส่ง ไปจำหน่ายยังลานเทแบบคละกัน ทั้งทะลายใหญ่และทะลายเล็ก และอาจมีทะลายคิบ ทะลายเนา สิ่ง สกปรก (เศษดิน เศษทราย) ตลอดจนผลปาล์มร่วง โดยให้เหตุผลว่า หากปล่อยทิ้งไว้จะทำให้ น้ำหนักของผลผลิตปาล์มน้ำมันและคุณภาพของน้ำมันปาล์มที่สกัดได้ลดลง ซึ่งเป็นข้อจำกัดของ โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม กล่าวคือ ถ้าเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันมายัง โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มล่าช้ากว่า 1 วัน จะทำให้ร้อยละของน้ำมันปาล์มที่สกัดได้นั้นลดลง และ เอนไซม์ในผลปาล์มน้ำมัน หรือปฏิกิริยาไฮโดรไลซิซจะย่อยสลายเอสเตอร์ให้กลายเป็นกรดไขมัน อิสระ ทำให้น้ำมันปาล์มมีกรดไขมันอิสระเพิ่มมากขึ้น ซึ่งน้ำมันปาล์มคุณภาพดีต้องมีกรดไขมัน อิสระในช่วงร้อยละ 1-2 (ตามมาตรฐานกรดไขมันอิสระได้ไม่เกินร้อยละ 5) ส่งผลให้ผลประโยชน์ ในรูปรายได้จากการขายผลผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรลดลง จำนวน 117 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.69 ส่วนที่เหลือให้เหตุผลว่า มีความเสี่ยงต่อการสูญหาย หรือถูกขโมย และช่วยลดต้นทุนแรงงาน เนื่องจากแรงงานที่ใช้เป็นแรงงานจ้างชั่วคราว จำนวน 5 รายเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 3.88 และอีก 2 ราย หรือร้อยละ 1.55 ให้เหตุผลว่า ไม่มีสถานที่เก็บผลผลิตปาล์มน้ำมัน

ตารางที่ 4.2 การจัดการการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

การจัดการการผลิต	จำนวน (n = 150)	ร้อยละ
วัตถุประสงค์ของการทำสวนปาล์มน้ำมัน (n = 120)		
เพื่อเป็นอาชีพที่สร้างรายได้หลัก	109	90.84
ของครัวเรือน		
เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน	6	5.00
เพื่อให้มีเวลาว่างมากขึ้น	3	2.50
เพื่อใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด	1	0.83
เพื่อถูกหลานในอนาคต	1	0.83
พื้นที่ถือครอง (ไร่)		
≤ 50	117	78.00
> 50	33	22.00
ค่าสูงสุด = 230 ค่าต่ำสุด = 4 ค่าเฉลี่ย = 39.30 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 33.16		
พื้นที่ทำการเกษตร (ไร่)		
≤ 50	119	79.33
> 50	31	20.67
ค่าสูงสุด = 230 ค่าต่ำสุด = 4 ค่าเฉลี่ย = 37.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 33.04		
พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน (ไร่)		
≤ 50	134	89.33
> 50	16	10.67
ค่าสูงสุด = 200 ค่าต่ำสุด = 1.50 ค่าเฉลี่ย = 29.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 29.30		
พื้นที่ทำกิจกรรมทางการเกษตรอื่น ๆ (n = 85)		
ยางพารา	79	92.94
ผลไม้	9	10.59
ผัก	9	10.59
แผนขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน		
มี	101	67.33
ไม่มี	49	32.67

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

การจัดการการผลิต	จำนวน (n = 150)	ร้อยละ
เหตุผลที่จะขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน (n = 101)		
เพื่อเพิ่มรายได้ของครัวเรือน	50	49.51
เพื่อเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมัน	32	31.68
ปาล์มน้ำมันดูแลรักษาง่ายกว่า ยางพารา	10	9.90
ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตเริ่มแรกเร็ว กว่ายางพาราและให้ผลผลิตตลอด ปี	5	4.95
พื้นที่มีความเหมาะสมในการปลูก ปาล์มน้ำมัน	2	1.98
คาดว่าราคาปาล์มน้ำมันในอนาคต จะสูงขึ้น	2	1.98
เหตุผลที่จะไม่ขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน (n = 49)		
ไม่มีพื้นที่ที่จะใช้ในการขยายพื้นที่ เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน	22	44.90
การปลูกปาล์มน้ำมันใช้เงินลงทุน สูง	10	20.41
ที่ดินมีราคาแพง	5	10.20
ไม่มีเวลาในการจัดการพื้นที่ เพาะปลูกปาล์มน้ำมันที่เพิ่มขึ้น	4	8.17
ต้องการนำเงินไปลงทุนด้านปัจจัย การผลิต	3	6.12
ต้องการนำเงินไปลงทุนด้านการ บำรุงผลผลิต	3	6.12
ต้องการนำเงินไปลงทุนทำสวน ยางพารา	2	4.08
การถือครองที่ดิน		
ของตนเองทั้งหมด	123	82.00
ของพ่อแม่ทั้งหมด	11	7.33
ของตนเองและพ่อแม่	9	6.00
ของตนเองและไม่มีเอกสารสิทธิ์	6	4.00
ของพ่อแม่และไม่มีเอกสารสิทธิ์	1	0.67

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

การจัดการการผลิต	จำนวน (n = 150)	ร้อยละ
เอกสารสิทธิ์ที่ดิน		
โฉนด	67	42.68
นส.3	53	33.76
ภบท.5	16	10.19
นส.3ก	13	8.28
กสน.5	5	3.18
กสน.3	3	1.91
แหล่งน้ำที่ใช้ในการทำสวนปาล์มน้ำมัน		
น้ำฝน	146	97.34
แหล่งน้ำตามธรรมชาติ	4	2.66
การเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน		
ทะเลสาบและผลปาล์มร่วง	101	67.33
ทะเลสาบ	49	32.67
สาเหตุที่จำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมันทันที (n = 129)		
น้ำหนักและคุณภาพของผลผลิตปาล์มน้ำมันลดลง	117	90.70
มีความเสี่ยงต่อการสูญหาย หรือถูกขโมย	5	3.88
ช่วยลดต้นทุนแรงงาน	5	3.88
ไม่มีสถานที่เก็บผลผลิตปาล์มน้ำมัน	2	1.55

4.3 ระบบการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ผลการวิจัยในส่วนระบบการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ จำแนกเป็น 2 ส่วน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.3.1 การจำแนกระบบการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

การเปลี่ยนแปลงเป้าหมายของการผลิตทางการเกษตรจากการผลิตเพื่อยังชีพสู่การผลิตเพื่อการค้า ทำให้เกษตรกรต้องผลิตสินค้าที่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาด ซึ่งการจัดการการผลิตของแต่ละระบบนั้นมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสภาพทางกายภาพของพื้นที่ ฐานะทางเศรษฐกิจของเกษตรกร วัตถุประสงค์ของการผลิต และปัจจัยอื่น ๆ จากการจำแนกรูปแบบของ

ระบบการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ โดยใช้กิจกรรมการผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา พบว่า รูปแบบของระบบการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในพื้นที่มีทั้งหมด 7 ระบบ โดยเกษตรกรส่วนใหญ่นิยมระบบการผลิตปาล์มน้ำมันยางพารามากที่สุด จำนวน 70 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.67 รองลงมาคือระบบการผลิตปาล์มน้ำมันเพียงอย่างเดียว จำนวน 65 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.33 และระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน-ผัก ระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน-ผลไม้ ระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน-ยางพารา-ผัก ระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน-ยางพารา-ผลไม้ และระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน-ยางพารา-ผัก-ผลไม้ในจำนวนเท่ากัน คือ 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.00 (ตารางที่ 4.3 และภาพที่ 4.1)

เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมทำสวนปาล์มน้ำมันร่วมกับสวนยางพารา และทำสวนปาล์มน้ำมันเชิงเดี่ยว เนื่องจากเกษตรกรมีความเชื่อมั่นว่า การทำสวนปาล์มน้ำมันและสวนยางพาราเป็นอาชีพที่ให้ผลตอบแทนที่มั่นคงในระยะยาว เกษตรกรบางรายทำสวนยางพาราเชิงเดี่ยวมาก่อน แต่รัฐบาลได้ส่งเสริมให้ปลูกปาล์มน้ำมันพันธุ์ดีแทนสวนยางพาราเก่า ซึ่งเป็นมาตรการหนึ่งในนโยบายแก้ปัญหาราคายางพาราตกต่ำในระยะยาว เกษตรกรบางรายจึงได้ทำสวนยางพาราร่วมกับสวนปาล์มน้ำมัน ในขณะที่เกษตรกรบางรายตัดสินใจทำสวนปาล์มน้ำมันเชิงเดี่ยว โดยเลิกทำสวนยางพารา เนื่องจากข้อจำกัดในด้านแรงงาน เพราะการทำสวนยางพาราต้องใช้แรงงานฝีมือในการกรีดยางพารา ในขณะที่การทำสวนปาล์มน้ำมันไม่จำเป็นต้องใช้แรงงานฝีมือในการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน

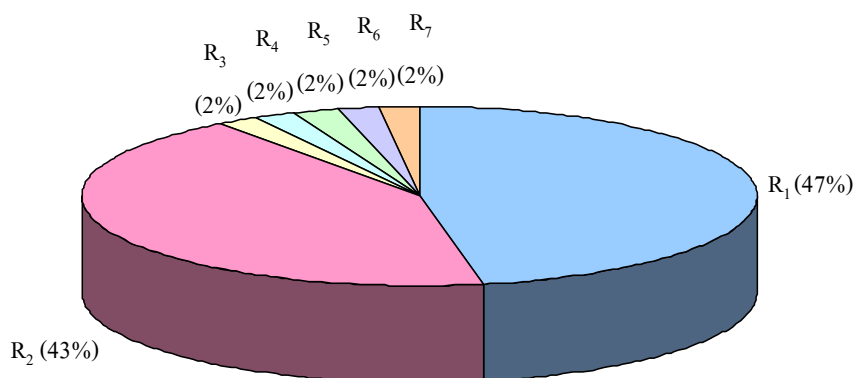
เกษตรกรที่มีปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุน เช่น เงินทุน ที่ดิน เป็นต้น จะลงทุนทำกิจกรรมทางการเกษตรอื่น ๆ อาทิเช่น สวนผลไม้ และปลูกผัก เพื่อลดความเสี่ยงในด้านรายได้ แต่บางช่วงราคาผลไม้และผักตกต่ำ ซึ่งทำให้เกษตรกรขาดทุน แต่เกษตรกรยังคงเลือกที่จะทำการผลิตต่อไป เพราะแม้ว่าจะขายผลผลิตได้ในราคาต่ำ แต่เกษตรกรสามารถนำผลผลิตที่ได้นั้นมาบริโภคภายในครัวเรือน ทำให้ไม่ต้องเสียเงินซื้อจากแหล่งอื่น รวมถึงสามารถนำผลผลิตเหล่านั้นไปแจกจ่ายให้แก่เพื่อนบ้าน หรือคนรู้จัก อันเป็นการสร้างไมตรีต่อกัน

เกษตรกรที่มีข้อจำกัดในด้านเงินทุนและแรงงาน บางรายนำเงินออมที่ตนเองมีอยู่ หรือกู้ยืมเงินจากสถาบันทางการเงิน หรือบุคคลมาลงทุนในกิจกรรมทางการเกษตร ในขณะที่บางรายเลือกที่จะไม่นำเงินออม หรือกู้ยืมเงินเพื่อมาใช้ในการลงทุนเพิ่ม เพราะคิดว่าเป็นการสร้างหนี้สินให้กับครัวเรือนมากกว่าการสร้างรายได้ให้กับครัวเรือน ประกอบกับปัญหาด้านแรงงานในครัวเรือนที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการทำกิจกรรมทางการเกษตรหลายอย่าง เนื่องจากแรงงานในครัวเรือนเป็นแรงงานรุ่นพ่อแม่ ส่วนบุตรหลานต้องไปศึกษา หรือประกอบอาชีพนอกภาคการเกษตร จึงไม่มีเวลาช่วยกิจกรรมทางการเกษตรของครัวเรือน อีกทั้งบางครัวเรือนมีค่านิยมว่าการทำอาชีพเกษตรกรรมนั้น

ไม่มีเกียรติยศ หรือไม่ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่นเท่ากับอาชีพอื่น ๆ จึงมักจะ ไม่ส่งเสริมบุตรหลานของตนเองให้มาทำอาชีพเกษตรกร

ตารางที่ 4.3 ระบบการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ระบบการผลิต	จำนวน (n = 150)	ร้อยละ
ปาล์มน้ำมัน-ยางพารา (R ₁)	70	46.67
ปาล์มน้ำมัน (R ₂)	65	43.33
ปาล์มน้ำมัน-ผัก (R ₃)	3	2.00
ปาล์มน้ำมัน-ผลไม้ (R ₄)	3	2.00
ปาล์มน้ำมัน-ยางพารา-ผัก (R ₅)	3	2.00
ปาล์มน้ำมัน-ยางพารา-ผลไม้ (R ₆)	3	2.00
ปาล์มน้ำมัน-ยางพารา-ผัก-ผลไม้ (R ₇)	3	2.00

ภาพที่ 4.1 ระบบการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

4.3.2 การวิเคราะห์ระบบการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ผลการวิเคราะห์ระบบการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรจำแนกเป็น 7 ระบบ (ภาคผนวก ข ภาพที่ 1-8) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.3.2.1 ระบบการผลิตปาล์มน้ำมันโดยภาพรวม

ระบบการผลิตปาล์มน้ำมันโดยภาพรวมในพื้นที่อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ มีรายละเอียด ดังนี้

(1) วัตถุประสงค์ของการผลิต

เกษตรกรส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ของการผลิตปาล์มน้ำมันเพื่อเป็นอาชีพที่สร้างรายได้หลักของครัวเรือน และเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน (รายได้เสริม) เนื่องจากอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่เป็นพื้นที่ที่จัดอยู่ในเขตเศรษฐกิจปาล์มน้ำมัน จึงทำให้การลงทุนทำสวนปาล์มน้ำมันมีความเป็นไปได้ทางการเงิน ประกอบกับในปัจจุบันราคาของปาล์มน้ำมันค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับราคาในอดีต จึงเป็นเหตุจูงใจให้เกษตรกรเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันมากขึ้น และเพื่อให้มีเวลาว่างมากขึ้น เนื่องจากเกษตรกรเกี่ยวข้องกับผลผลิตปาล์มน้ำมันในช่วง 15-20 วันต่อครั้ง ซึ่งเป็นระยะที่ผลผลิตปาล์มน้ำมันสุกพอดี และไม่มีผลปาล์มร่วงมากเกินไป

(2) ลักษณะทางกายภาพของการผลิต

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ ที่ดอน และที่ลุ่ม ชนิดของดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วน ดินร่วนปนทราย และดินเหนียวปนทราย เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 39.30 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 37.78 ไร่ ซึ่งใช้ปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 29.08 ไร่ และมีจำนวนแปลงทำการเกษตรเฉลี่ย 1.88 แปลงต่อครัวเรือน โดยเอกสารสิทธิ์ของที่ดินส่วนใหญ่เป็น โฉนด นส. 3 และนส. 3ก เกษตรกรทั้งหมดมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ไม่มีการเช่าที่ดินทำกิน และมีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 17.71 ปี ระยะทางจากสวนปาล์มน้ำมันถึงแหล่งรับซื้อเฉลี่ย 3.50 กิโลเมตร

(3) ข้อได้เปรียบของการผลิต

จากการวิเคราะห์โดยภาพรวมสามารถสรุปข้อได้เปรียบของการผลิตปาล์มน้ำมันได้ ดังนี้

(3.1) เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเอง ทำให้ไม่ต้องจ่ายค่าเช่าที่ดิน และสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้อย่างเต็มที่ ตลอดจนสามารถนำเอกสารสิทธิ์ไปจำนองเพื่อขอกู้เงินมาลงทุนเพิ่มเติมได้

(3.2) สภาพพื้นที่และสภาพอากาศมีความเหมาะสมต่อการปลูกปาล์มน้ำมัน

(3.3) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี ก๊าซปาล์มน้ำมัน เป็นต้น จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

(4) ข้อจำกัดของการผลิต

จากการวิเคราะห์โดยภาพรวมสามารถสรุปข้อจำกัดของการผลิตปาล์มน้ำมัน ได้ ดังนี้

(4.1) ปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี ก๊าซปาล์มน้ำมัน เป็นต้น มีราคาสูง

(4.2) ราคารับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมัน ไม่คงที่

(4.3) เกษตรกรมีความรู้ไม่เพียงพอในการจัดการสวนปาล์มน้ำมัน เช่น การเลือกใช้พันธุ์ การใส่ปุ๋ย การจัดการดิน การกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น

(5) การดำเนินการของการผลิต

(5.1) พันธุ์

พันธุ์ที่นิยมปลูกมากที่สุด คือ พันธุ์สุราษฎร์ธานี 2 รองลงมาก็คือสุราษฎร์ธานี 1 และพันธุ์จากประเทศออสเตรเลีย ตามลำดับ เนื่องจากเป็นพันธุ์ที่ได้รับคำแนะนำจากบุคคลแวดล้อม เช่น เพื่อนเกษตรกร ญาติพี่น้อง คนรู้จัก รวมถึงนักวิชาการที่เข้ามาตรวจเยี่ยมและ/หรืออบรมให้แก่เกษตรกร และลานเท ซึ่งพันธุ์ปาล์มน้ำมันเหล่านี้เป็นพันธุ์ที่ดี ให้ผลผลิตสูง และหาซื้อได้ง่ายในท้องที่ เกษตรกรส่วนใหญ่ซื้อเป็นกล้าปาล์มน้ำมัน (12-18 เดือน) มากกว่าซื้อเป็นเมล็ดแล้วนำไปเพาะชำเอง เนื่องจากมีความสะดวกมากกว่า ซึ่งราคาของกล้าปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 52.26 บาทต่อต้น ทั้งนี้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันจะเลือกซื้อจากผู้ผลิตที่เชื่อถือได้ (กรมวิชาการเกษตรรับรองว่าเป็นแหล่งผลิตที่เชื่อถือได้) โดยส่วนใหญ่ซื้อพันธุ์ปาล์มจากบริษัทเอกชน เช่น บริษัท ยูนิวานิช น้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน) บริษัท ทักษิณปาล์ม จำกัด เป็นต้น และสหกรณ์นิคมอ่าวลึก จำกัด นอกจากนี้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันบางรายได้รับพันธุ์ปาล์มฟรีจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

ต้นปาล์มน้ำมันของเกษตรกรบางรายให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ เพราะพันธุ์ปาล์มน้ำมันเป็นพันธุ์ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ ซึ่งไม่สามารถยืนยันได้ว่า เป็นพันธุ์ที่ดีอย่างแท้จริงจนกว่าปาล์มน้ำมันจะเริ่มให้ผลผลิต ประกอบกับเกษตรกรบางรายเก็บเมล็ดพันธุ์ได้โคนต้นปาล์มน้ำมันมาปลูกซ่อม หรือปลูกเพิ่มเติม ทำให้ได้ผลผลิตต่ำกว่าเดิมมาก ซึ่งโดยทั่วไปแล้วคุณภาพของพันธุ์ปาล์มน้ำมันจัดเป็นปัจจัยแรกที่เกษตรกรควรพิจารณาในการปลูกปาล์มน้ำมัน แต่ในช่วงที่ผ่านมาได้เกิดปัญหาการขาดแคลนปาล์มน้ำมันพันธุ์ดีทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย เนื่องจากความนิยมในการขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน จึงมีการลักลอบนำพันธุ์ปาล์มน้ำมันจากประเทศมาเลเซีย โดยคิดว่าได้ปาล์มน้ำมันพันธุ์ดี แต่ในปัจจุบันเป็นที่ประจักษ์แล้วว่า ในหลายสวนไม่ได้เป็นปาล์มน้ำมันพันธุ์ดีอย่างที่ต้องการ นอกจากนี้การวิจัยและพัฒนาด้านการปรับปรุงพันธุ์และการทดสอบพันธุ์

ของศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันยังมีไม่เพียงพอ เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณและกำลังคน (สุชัยญาทองรักษ์ และคณะ, 2552)

เกษตรกรรายหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า “การเลือกต้นกล้าปาล์มน้ำมันพันธุ์ดีมาปลูกนับว่าสำเร็จไปแล้วมากกว่าครึ่ง เพราะเราต้องหาผลประโยชน์จากปาล์มน้ำมันหลายปี”

เกษตรกรปลูกปาล์มน้ำมันในช่วงต้นฤดูฝน (เดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน) ระยะปลูกของปาล์มน้ำมัน คือ สามเหลี่ยมด้านเท่า 9×9 เมตร หรือ 22 ต้นต่อไร่มากที่สุด โดยให้แถวปลูกหลักอยู่ในแนวเหนือ-ใต้ เพื่อให้ต้นปาล์มน้ำมันได้รับแสงแดดมากที่สุดและสม่ำเสมอ รองลงมาคือ 10×10 เมตร หรือ 18 ต้นต่อไร่ และ 8×8 เมตร หรือ 28 ต้นต่อไร่ ตามลำดับ พื้นที่นิยมปลูกร่วมกับปาล์มน้ำมัน คือ ผักสวนครัวและกล้วย เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน 15-20 วันต่อครั้ง เพื่อเว้นช่วงเวลาให้ผลปาล์มน้ำมันสุกพอดี ซึ่งความอุดมสมบูรณ์ของต้นปาล์มน้ำมันและปริมาณน้ำฝนมีผลต่อการสุกของผลปาล์มน้ำมัน หากในพื้นที่มีฝนตกชุกจะทำให้ผลปาล์มน้ำมันสุกเร็วขึ้น โดยเกษตรกรจะใช้ประสบการณ์และความชำนาญในการสังเกตสีของผลปาล์มน้ำมัน ซึ่งมีการเปลี่ยนจากสีม่วงดำเป็นสีส้มแดง และจำนวนผลปาล์มน้ำมันสุกที่ร่วงหล่นลงบนดินประมาณ 10-12 ผล หรือบางกรณีทะลายน้ำมันมีสีดำ แต่ด้านในของผลปาล์มน้ำมันมีสีเหลืองขม ทั้งนี้ความแตกต่างของสีทะลายน้ำมันขึ้นอยู่กับพันธุ์ปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรปลูก

เกษตรกรรายหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า “เมื่อต้นปาล์มน้ำมันของผมมีอายุ 10 ปี ผมจะลดจำนวนต้นปาล์มน้ำมันจาก 22 ต้นต่อไร่ ให้เหลือ 19 ต้นต่อไร่ เพื่อรักษาระดับผลผลิตปาล์มน้ำมันให้สูง เนื่องจากเมื่อต้นปาล์มน้ำมันมีอายุ 10 ปีขึ้นไป จะมีการแข่งขันโดยการบังแสงซึ่งกันและกันระหว่างต้นปาล์มน้ำมัน ทั้งนี้ผมจะคัดเลือกต้นปาล์มน้ำมันที่มีลักษณะผิดปกติ หรือให้ผลผลิตน้อย เพื่อโค่นออก”

(5.2) แรงงาน

แรงงานส่วนใหญ่เป็นแรงงานจ้าง เนื่องจากเกษตรกรมีแรงงานไม่เพียงพอ โดยมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.31 คน และแรงงานจ้างเฉลี่ย 3.34 คน กิจกรรมที่ใช้แรงงานจ้างในการทำสวนปาล์มน้ำมัน คือ การตัดแต่งทางใบ การตัดแต่งช่อดอก การฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืช การกำจัดวัชพืชด้วยวิธีกล (ตัดหญ้า คายหญ้า) การใส่ปุ๋ย การเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน และการขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันไปจำหน่ายยังลานเท เห็นได้ว่า ในมิติทางสังคม การทำสวนปาล์มน้ำมันมีส่วนช่วยลดการเคลื่อนย้ายแรงงานออกจากท้องถิ่น เนื่องจากการว่างงาน หรือไม่มีงานทำ และในมิติทางวัฒนธรรม การทำสวนปาล์มน้ำมันมีกิจกรรมที่สมาชิกในครัวเรือนสามารถร่วมกันทำได้ ตั้งแต่การจัดการสวนปาล์มน้ำมันไปจนถึงการขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันไปขายยังลานเท

เกษตรกรรายหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า “ผมเสียเงินไปเยอะกับการซื้อปุ๋ยและสารเคมี เพราะคนงานของผมเขายังไม่มีความเชี่ยวชาญ และหลักการใส่ปุ๋ย จะสังเกตได้ว่า ปาล์มน้ำมันแต่ละต้นจะให้ผลผลิตไม่สม่ำเสมอ เพราะได้รับธาตุอาหารไม่เพียงพอ ทำให้กลายเป็นตัวผู้แทนที่จะเป็นทะเลายปาล์มน้ำมัน อีกอย่างหญ้าที่ขึ้นก็ถูกปล่อยจนรก ทำให้เป็นที่อาศัยของหนู ซึ่งมักจะกัดกินผลปาล์มน้ำมันจนเกิดความเสียหาย ผมถึงต้องการมีทีมงานที่รับจ้างจัดการสวนปาล์มน้ำมันโดยเฉพาะ เพราะผมคิดว่ามันคุ้มค่าต่อการลงทุนมากกว่า”

เกษตรกรรายหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า “ในสวนปาล์มน้ำมันของผมมีการใช้ทั้งแรงงานจากคนภายในครอบครัวและแรงงานจ้างควบคู่กันในการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน เพื่อจะได้เสร็จเร็ว ๆ ถ้าใช้เฉพาะคนในบ้านอาจทำให้ทะเลายปาล์มน้ำมันสุกมากเกินไป”

(5.3) ปุ๋ย

ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่มีความต้องการธาตุอาหารสูง โดยต้องการไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียมจำนวน 18.25, 2.24 และ 23.84 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี เนื่องจากการเก็บเกี่ยวทะเลายปาล์มน้ำมันจะสูญเสียไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียมจำนวน 2.94, 0.44 และ 3.71 กิโลกรัมต่อตันทะเลายปาล์มน้ำมัน (Fairhurst and Mutert, 1999 อ้างโดย สมเกียรติ สีสนอง และคณะ, 2547) และในภาคใต้มีฝนตกปริมาณมาก ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการชะล้างธาตุอาหารออกไปจากดิน (ชัยรัตน์ นิลนนท์ และคณะ, 2549) ดังนั้นปุ๋ยเคมีจึงเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญ เพราะให้ธาตุอาหารที่ปาล์มน้ำมันต้องการ ซึ่งมีผลต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตของปาล์มน้ำมัน เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมใช้ปุ๋ยเคมีเพียงอย่างเดียวในการผลิตปาล์มน้ำมัน (89 ราย หรือร้อยละ 59.33) โดยใช้ปุ๋ยเดี่ยว หรือแม่ปุ๋ยสูตร 0-0-60 (ปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์) มากที่สุด เนื่องจากปาล์มน้ำมันมีความต้องการโพแทสเซียมมากที่สุด รองลงมาคือไนโตรเจน และฟอสฟอรัส ตามลำดับ และราคาปุ๋ยเดี่ยวถูกกว่าปุ๋ยเชิงประกอบ เพราะไม่ต้องผ่านกระบวนการผลิตหลายขั้นตอน รองลงมาคือปุ๋ยสูตรเสมอ 15-15-15 และสูตร 13-13-21 ตามลำดับ ในอัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้นต่อครั้ง ปริมาณการใช้ปุ๋ยเคมีเฉลี่ย 159.07 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ส่วนใหญ่แบ่งใส่ 2 ครั้งต่อปี เนื่องจากต้นปาล์มน้ำมันมีอายุมากกว่า 4 ปี ในสัดส่วนร้อยละ 60 : 40 คือ เดือนพฤษภาคม (ช่วงต้นฝน) และพฤศจิกายน (ช่วงปลายฝน) มากที่สุด เนื่องจากดินมีความชื้นพอเหมาะ ซึ่งสามารถทราบโดยการนำดินมาบีบให้แน่นแล้วแบมือออก ดินจะยังจับตัวเป็นก้อน แต่เมื่อใช้มือบีบอีกครั้งหนึ่ง ดินจะแตก่วนโดยง่าย รองลงมาคือเดือนพฤษภาคมและธันวาคม และเดือนมีนาคมและพฤศจิกายน ความถี่ในการใส่ปุ๋ยเคมีเฉลี่ย 2.16 ครั้งต่อปี

เกษตรกรจะกำจัดวัชพืชรอบโคนต้นปาล์มน้ำมันก่อนใส่ปุ๋ยทุกครั้ง ชนิดของปุ๋ยและปริมาณปุ๋ยที่ใช้มีความแตกต่างกันตามอายุของปาล์มน้ำมัน ชนิดและความอุดมสมบูรณ์ของดิน

และปัจจัยอื่น ๆ เช่น การได้รับความช่วยเหลือและ/หรือทุนจากหน่วยงานราชการ ฐานะทางการเงิน (กรณีไม่ได้รับความช่วยเหลือและ/หรือทุน) ซึ่งหากมีเงินทุนน้อย เกษตรกรจำเป็นต้องใช้ปุ๋ยในปริมาณที่น้อย เพื่อลดต้นทุนการผลิต อย่างไรก็ตามเกษตรกรบางรายยังขาดความรู้ในการใส่ปุ๋ย จึงทำให้การใช้ปุ๋ยเคมีในพื้นที่มีหลากหลายมากถึง 33 สูตร และส่วนใหญ่ใช้ปุ๋ยเคมีเพียงอย่างเดียว ซึ่งมีผลเสียต่อความอุดมสมบูรณ์ของดินในระยะยาว

เกษตรกรได้มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ เป็นต้น ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมี (61 ราย หรือร้อยละ 40.67) เพราะตระหนักถึงการอนุรักษ์ดินที่มีผลต่อผลผลิตและผลกระทบจากการใช้ปุ๋ยเคมีต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น รวมถึงเพื่อลดต้นทุนการผลิต เนื่องจากปุ๋ยอินทรีย์มีราคาถูกกว่าปุ๋ยเคมี การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมจะช่วยลดการสูญเสียธาตุอาหารจากปุ๋ยเคมีและช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ปุ๋ยเคมี และเพื่อปรับสภาพความเป็นกรด-ด่างของดิน แม้ว่าการใช้ปุ๋ยอินทรีย์จะให้ผลช้ากว่าการใช้ปุ๋ยเคมีเพียงอย่างเดียว เนื่องจากปุ๋ยอินทรีย์โดยทั่วไปมีธาตุอาหารต่ำมาก และธาตุอาหารเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อพืชได้ก็ต่อเมื่อมีการย่อยสลายอินทรีย์สารให้อยู่ในรูปอนินทรีย์ แต่การใช้ปุ๋ยอินทรีย์จะช่วยปรับสภาพดินให้ดียิ่งขึ้น โดยช่วยให้ดินเกาะตัวเป็นเม็ด มีความร่วนซุย ระบายน้ำ ระบายอากาศ อุ้มน้ำ และดูดซับธาตุอาหารได้ดี ตลอดจนช่วยให้รากพืชสามารถดูดน้ำและธาตุอาหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนใหญ่ใส่ 1 ครั้งต่อปี คือ เดือนมีนาคมมากที่สุด รองลงมาคือเดือนมกราคม และเดือนพฤษภาคม ตามลำดับ ปริมาณการใช้ปุ๋ยอินทรีย์เฉลี่ย 25,027.31 กิโลกรัมต่อปี ความถี่ในการใส่ปุ๋ยอินทรีย์เฉลี่ย 1.58 ครั้งต่อปี

เกษตรกรบางรายได้ผลิตปุ๋ยหมักและ/หรือปุ๋ยชีวภาพใช้เอง ในรูปแบบของการทำส่วนตัว หรือรวมกลุ่มทำกัน (กลุ่มปุ๋ยหมัก) นอกจากนี้ยังพบว่า เกษตรกรได้นำทะเลสาบปล้ำมเปล่าคลุมโคนต้นในอัตรา 150-200 กิโลกรัมต่อต้น เพื่อรักษาความชุ่มชื้นของดินบริเวณโคนต้น รวมทั้งปรับสภาพความเป็นกรด-ด่างและเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน ตลอดจนป้องกันการชะล้างพังทลายของหน้าดิน งานวิจัยของภิญโญ และคณะ (2541 อ้างโดย นฤชิต มณีโชติ, 2549) พบว่า การใช้ทะเลสาบปล้ำมเปล่าในอัตรา 225 กิโลกรัมต่อต้นต่อปี คลุมโคนต้นร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมี สามารถลดการใช้ปุ๋ยเคมีได้ร้อยละ 50 โดยไม่มีผลกระทบต่อผลผลิต

เกษตรกรรายหนึ่งให้สัมภาษณ์ “การจัดการสวนปาล์มน้ำมันในช่วงตั้งแต่เริ่มปลูกจนกระทั่งปาล์มน้ำมันอายุ 3 ปี ช่วงนี้ควรเน้นการบำรุงลำต้นและโคน เพื่อสร้างความสมบูรณ์ของสรีระต้นปาล์มน้ำมัน หากเกษตรกรไปเน้นการเร่งให้ต้นปาล์มน้ำมันออกผลผลิต จะทำให้โคนต้นปาล์มน้ำมันเล็ก สำหรับธาตุอาหารที่ใส่ให้กับต้นปาล์มน้ำมันจะเน้นธาตุไนโตรเจน เช่น 25-7-7 ใส่ประมาณ 5-6 ครั้งต่อปี ในช่วงปาล์มน้ำมันอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไปเป็นช่วงที่ต้องเร่งผลผลิต โดยเน้นในเรื่องของปุ๋ยและน้ำ โดยปุ๋ยที่ใส่ในช่วงนี้จะเน้นธาตุโพแทสเซียม เพื่อเร่งผลผลิต แต่ต้องใส่ธาตุ

ไนโตรเจนและธาตุฟอสฟอรัสร่วมด้วย นอกจากนี้ควรใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมีด้วย เนื่องจากการใช้ปุ๋ยเคมีมาเป็นระยะเวลานาน จะทำให้ดินแน่นและมีความเป็นกรดสูง ดังนั้นจึงต้องมีการปรับโครงสร้างดินให้ดินเกิดความร่วนซุย และไม่แข็งและแน่นจนเกินไป เพื่อให้รากของปาล์มน้ำมันดูดซึมธาตุอาหารได้อย่างสะดวก อย่างไรก็ตามปุ๋ยเคมีก็คืออาหารของพืช ถ้าไม่ใส่ปุ๋ยเคมี อย่าหวังที่จะได้ผลผลิต ซึ่งการใส่ที่ถูกต้อง คือ แบ่งใส่ทีละน้อย แต่บ่อยครั้ง 1 ปี ใส่ประมาณ 12 กิโลกรัมต่อต้น โดยแบ่งใส่ 6 ครั้ง ๆ ละ 2 กิโลกรัม”

เกษตรกรรายหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า “ผมจะแยกใส่ปุ๋ยเป็น 2 ลักษณะ ขึ้นอยู่กับราคาของปุ๋ยในตลาด กล่าวคือ เมื่อปุ๋ยเดี่ยวมีราคาถูก ผมจะซื้อมาผสมเอง ซึ่งจะคุ้มกว่าการซื้อปุ๋ยแบบผสมเสร็จ แต่ถ้าช่วงใดปุ๋ยมีราคาถูก ผมจะซื้อแบบผสมเสร็จมาใส่ให้กับปาล์มน้ำมัน แต่โอกาสที่ราคาปุ๋ยจะลดลงคงเป็นไปได้ยาก”

เกษตรกรรายหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า “ผมอยากให้หันมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์มากขึ้น เพราะเป็นการลดต้นทุนและทำให้เกษตรกรมีกำไรจากการขายผลผลิต อีกทั้งผู้ใช้ก็ปลอดภัยจากพวกสารเคมี สุขภาพก็แข็งแรง อายุยืน แต่ส่วนใหญ่เกษตรกรทุกวันนี้นิยมคิดความสะดวกสบายอยู่ พอจะใส่ปุ๋ยก็ไปซื้อปุ๋ยสำเร็จมาใส่เลย นี่คือนโยบายที่ยังแก้ไขไม่หมด”

เกษตรกรรายหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า “ผมจะใส่ธาตุอาหารให้ตรงกับความต้องการของปาล์มน้ำมัน โดยเฉพาะหลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิต เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า ธาตุอาหารหลักที่จำเป็นประกอบด้วยไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม นอกจากนี้สิ่งที่ไม่ควรละเลยและมองข้าม คือ การใส่ธาตุอาหารรอง อย่างโบรอนและแคลเซียม ตลอดจนเสริมด้วยการใส่ปุ๋ยคอกเพื่อช่วยในการปรับโครงสร้างของดิน”

เกษตรกรรายหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า “หากทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน 3 ต้นต่อไร่ต่อปี นั่นเท่ากับว่าต้นปาล์มน้ำมันจะสูญเสียไนโตรเจนเฉลี่ย 1,200 กรัมต่อต้นต่อปี ฟอสฟอรัสเฉลี่ย 400-600 กรัมต่อต้นต่อปี และโพแทสเซียม 2,400 กรัมต่อต้นต่อปี หลังจากมีข้อมูลส่วนนี้แล้ว ทำให้ผมจัดการเรื่องปุ๋ยได้ง่ายขึ้น”

(5.4) สารเคมีกำจัดวัชพืช

เกษตรกรใช้ทั้งสารเคมีและวิธีกลในการกำจัดวัชพืช โดยมีเกษตรกรจำนวน 39 ราย หรือร้อยละ 26.00 ที่ใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช ซึ่งสารเคมีกำจัดวัชพืชที่นิยมใช้ คือ ไกลโฟเซต และพาราควอท ปริมาณการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชเฉลี่ย 123.01 ลิตรต่อปี ส่วนใหญ่ใช้ 1 ครั้งต่อปี เนื่องจากการใช้สารเคมีบ่อยทำให้ดินเสื่อมเร็ว และเกิดวัชพืชอื่นที่ยากต่อการกำจัดมากขึ้น โดยใช้ในเดือนมีนาคมมากที่สุด รองลงมาคือเดือนมกราคม และเดือนพฤษภาคม ตามลำดับ ความถี่ในการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชเฉลี่ย 1.36 ครั้งต่อปี และมีการปลูกพืชตระกูลถั่วคลุมดิน

การกำจัดศัตรูพืช เช่น หนู เป็นต้น เกษตรกรใช้กรงดัก รวมถึงด้ายหญ้าและใช้ตาข่ายหุ้มรอบโคนต้นปาล์มน้ำมัน และอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติจำพวกฟังพอน เหี้ยยว นกเค้าแมว และนกแสก เพื่อป้องกันการกัดทำลายของหนู โรคของปาล์มน้ำมันที่พบ เช่น โรคใบไหม้ พบมากในระยะที่เป็นต้นกล้า อันมีสาเหตุมาจากเชื้อรา ซึ่งป้องกันด้วยการใช้สารเคมีจำพวกเบนโนมิล โรคยอดเน่า พบในปาล์มน้ำมันที่มีอายุในช่วง 1-3 ปี และระบาดมากในฤดูฝน อันมีสาเหตุมาจากความผิดปกติทางพันธุกรรมและเชื้อรา ซึ่งป้องกันด้วยการตัดแต่งส่วนที่เป็นโรคออกแล้วราดสารเคมีบริเวณกรวยยอดของต้นปาล์มน้ำมันที่เป็นโรค โรคทะลายเน่า พบในปาล์มน้ำมันที่มีอายุในช่วง 3-9 ปี และระบาดมากในฤดูฝน ซึ่งป้องกันด้วยการตัดแต่งทางใบและกำจัดวัชพืช เพื่อให้มีอากาศถ่ายเทมากขึ้น โรคลำต้นเน่า พบในปาล์มน้ำมันที่มีอายุในช่วง 10-15 ปีขึ้นไป ซึ่งป้องกันด้วยการกำจัดต้นปาล์มน้ำมันที่เป็นโรคออกจากแปลง

(5.5) การขายผลผลิตปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรส่วนใหญ่ขายผลผลิตปาล์มน้ำมันในรูปทะลายมากกว่าผลปาล์มร่วงให้แก่พ่อค้าคนกลาง (ลานเท หรือแล้ม) ทั้งลานเทเอกชน ลานเทสหกรณ์ และลานเทโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มในพื้นที่ในทันที หรือภายใน 24 ชั่วโมง เพราะลักษณะทางธรรมชาติของปาล์มน้ำมันที่ไม่สามารถเก็บรักษาเพื่อรอเวลาเหมาะสมในการขาย แต่จำเป็นต้องส่งเข้าโรงงานแปรรูปหลังจากเก็บเกี่ยวแล้วภายในเวลาที่จำกัด เพื่อรักษาคุณภาพของผลผลิตปาล์มน้ำมัน ซึ่งคุณภาพของน้ำมันปาล์มที่สกัดได้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของผลผลิตปาล์มน้ำมันเป็นสำคัญ

(6) ความสำเร็จในการดำเนินการของการผลิต

เกษตรกรมีผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 73,751.02 กิโลกรัมต่อปี ทั้งนี้ผลผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรแต่ละรายไม่ได้จำแนกตามอายุของปาล์มน้ำมัน ในกรณีเกษตรกรมีปาล์มน้ำมันที่มีอายุแตกต่างกัน เนื่องจากเกษตรกรทำการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันและขายรวมทุกแปลงที่เกษตรกรมีอยู่ ไม่ได้แบ่งตามอายุของปาล์มน้ำมัน เกษตรกรได้รับราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันทั้งทะลายเฉลี่ย 4.95 บาทต่อกิโลกรัม ในส่วนของรายได้ พบว่า เกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย 525,303.33 บาทต่อปี ซึ่งจำแนกเป็นรายได้จากสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 364,589.56 บาทต่อปี และรายได้จากแหล่งอื่นเฉลี่ย 160,713.77 บาทต่อปี ในส่วนของรายจ่าย พบว่า เกษตรกรมีรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย 238,478.67 บาทต่อปี ซึ่งจำแนกเป็นรายจ่ายในสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 78,053.67 บาทต่อปี และรายจ่ายอื่น ๆ เฉลี่ย 160,425 บาทต่อปี ผลประกอบการจากการดำเนินการผลิตปาล์มน้ำมัน พบว่า เกษตรกรได้รับกำไรสุทธิเฉลี่ย 286,535.90 บาทต่อปี หรือ 9,055.11 บาทต่อไร่ หรือ 3.43 บาทต่อกิโลกรัม โดยเกษตรกรมีเงินออมเฉลี่ย 71,825.07 บาทต่อปี และหนี้สินเฉลี่ย 122,953.33 บาทต่อครัวเรือน

เกษตรกรรายหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า “เมื่อเปรียบเทียบรายได้รวมของการทำสวนปาล์ม น้ำมันและสวนยางพารา ผมว่าสวนปาล์มน้ำมันสู้สวนยางพาราไม่ได้ แต่ถ้าพิจารณาถึงรายได้สุทธิ ผมว่าสวนยางพาราสู้สวนปาล์มน้ำมันไม่ได้เช่นกัน แม้ว่าผลผลิตปาล์มน้ำมันจะมีราคาขายค่อนข้างต่ำ หากแต่ต้นทุนการผลิตไม่สูงเหมือนการทำสวนยางพารา รายได้จากการขายก็ได้รับเต็มเม็ดเต็มหน่วยมากกว่า และงานในสวนปาล์มน้ำมันไม่จุกจิก มีเวลาให้ไปทำอย่างอื่นได้อีกเยอะ ส่วนยางพารา มีราคาขายที่ดีกว่ามาก แต่ต้นทุนในการทำค่อนข้างสูง ที่สำคัญรายได้จะถูกแบ่งเป็นสัดส่วนระหว่างเจ้าของสวนและคนรับจ้างกรีดยาง 60 : 70 บ้าง 50 : 50 บ้าง แม้รายได้รวมจะสูง แต่ต้นทุนก็สูงเช่นกัน ซึ่งจากที่ผมได้ปลูกพืชทั้ง 2 ชนิดนี้แล้วได้เปรียบเทียบกันแล้ว ผมว่าผมมีรายได้จากสวนปาล์มน้ำมันมากกว่า”

ในปี พ.ศ. 2554 ปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย 6,145.92 กิโลกรัมต่อเดือน ปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรขายได้สูงสุด 8,470.97 กิโลกรัมต่อเดือนในเดือนพฤศจิกายน และต่ำสุด 3,957.70 บาทต่อกิโลกรัมในเดือนเมษายน ราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับเฉลี่ย 5.35 บาทต่อกิโลกรัม ราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับสูงสุด 5.88 บาทต่อกิโลกรัมในเดือนเมษายน และต่ำสุด 4.92 บาทต่อกิโลกรัมในเดือนกันยายน รายได้จากการขายผลผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรเฉลี่ย 30,382.46 บาทต่อเดือน รายได้จากการขายผลผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรสูงสุด 36,318.88 บาทต่อเดือนในเดือนกุมภาพันธ์ และต่ำสุด 23,300.62 บาทต่อเดือนในเดือนกันยายน (ภาพที่ 4.2, 4.3 และ 4.4)

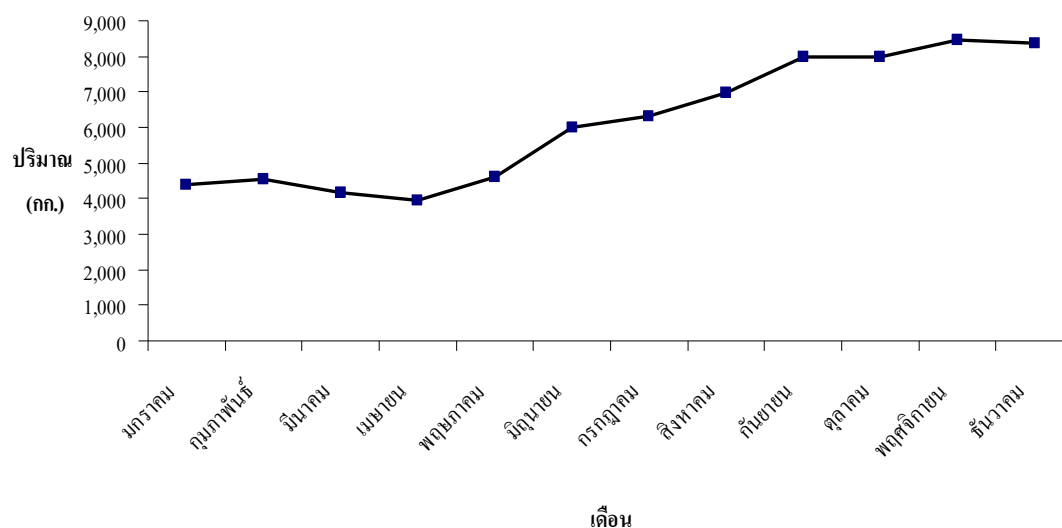
เกษตรกรให้สัมภาษณ์ว่า “ปัจจัยหลักที่มีผลต่อคุณภาพผลผลิตปาล์มน้ำมัน คือ ความสูงของทะเลาะปาล์มน้ำมัน ซึ่งหากผมเก็บทะเลาะปาล์มน้ำมันที่สุกพอดีได้มาก ผมก็จะได้รับราคาดี”

ตลาดผลผลิตปาล์มน้ำมันมีลักษณะคล้ายตลาดแข่งขันสมบูรณ์ (perfectly competitive market) เนื่องจากเกษตรกรและลานเทมีจำนวนมาก ราย และเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย ทำให้การซื้อขายของเกษตรกรแต่ละรายมีสัดส่วนน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนซื้อขายของทั้งตลาด ด้วยเหตุนี้การเปลี่ยนแปลงปริมาณซื้อขายของเกษตรกรและลานเทรายใดรายหนึ่ง จึงไม่กระทบกระเทือนราคาตลาด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า ไม่ทำให้อุปสงค์และอุปทานผลผลิตปาล์มน้ำมันของตลาดเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด อีกทั้งผลผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรแต่ละรายมีลักษณะทางกายภาพใกล้เคียงกันมาก (homogeneous) ในสาขาของลานเท และเห็นได้ว่า เกษตรกรไม่มีอำนาจในการกำหนดราคาผลผลิตปาล์มน้ำมัน

ราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับจะเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรผลิตได้ตามฤดูกาล และในทิศทางเดียวกันกับความต้องการน้ำมันปาล์มดิบในขณะนั้น ซึ่งเป็นไปตามราคาตลาดที่กำหนดโดยอุปสงค์และอุปทาน กล่าวคือ

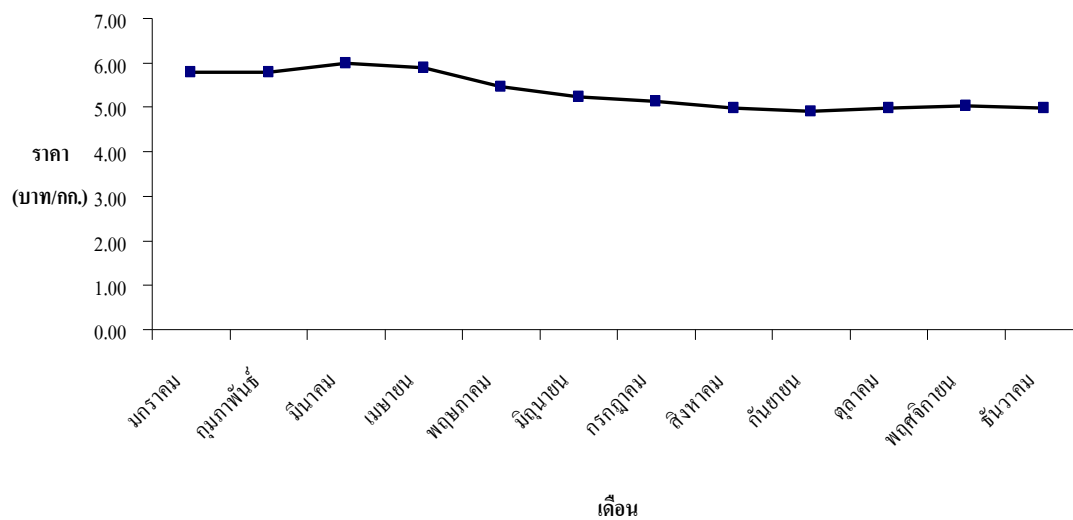
ในช่วงที่ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตมาก ทำให้ปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ออกสู่ตลาดมากไปด้วย ส่งผลให้ราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับต่ำ ในทางกลับกันในช่วงที่ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตน้อย ซึ่งเป็นช่วงที่เกษตรกรเรียกว่า ช่วงขาดคอปาล์ม ทำให้ปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ออกสู่ตลาดน้อยไปด้วย ส่งผลให้ราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับสูง ซึ่งในช่วงนี้เกษตรกรมีอำนาจในการต่อรองราคาบ้าง

อย่างไรก็ตามราคาซื้อขายผลผลิตปาล์มน้ำมันมักถูกอ้างอิงจากราคาน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ซึ่งมักเปลี่ยนแปลงไปตามกลไกราคาของตลาดในต่างประเทศ ส่งผลทำให้ราคาขายผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับไม่สะท้อนต้นทุนการผลิตที่เกษตรกรได้ลงทุนจริง (สุทธิจิตต์ เจริญทอง และคณะ, 2551) ปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันขายได้และราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับจะมีผลทำให้รายได้ที่เกษตรกรได้รับจากการขายผลผลิตปาล์มน้ำมันในแต่ละเดือนนั้นแตกต่างกัน หนทางที่เกษตรกรจะมีกำไรเพิ่มขึ้นจากการผลิตปาล์มน้ำมัน คือเกษตรกรต้องลดต้นทุนการผลิตและต้นทุนในการขนส่ง หรือเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันในจำนวนที่ก่อให้เกิดการประหยัดจากขนาด

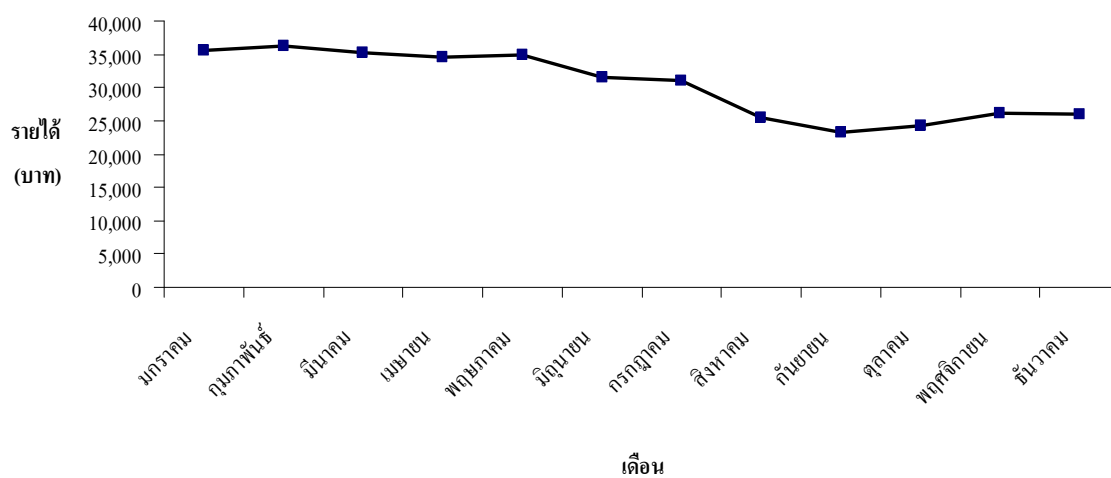
ภาพที่ 4.2 ปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรขายได้ในปี พ.ศ. 2554

ที่มา: การสำรวจ, 2555

ภาพที่ 4.3 ราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับในปี พ.ศ. 2554

ที่มา: การสำรวจ, 2555

ภาพที่ 4.4 รายได้จากการขายผลผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในปี พ.ศ. 2554

ที่มา: การสำรวจ, 2555

(7) ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรมีข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินการผลิตปาล์มน้ำมันในอนาคต ดังนี้

(7.1) ข้อเสนอแนะด้านการผลิต

(7.1.1) ควรควบคุมราคาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี ก๊าซปาล์มน้ำมัน เป็นต้น เพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมัน

(7.1.2) ควรสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี ก๊าซปาล์มน้ำมัน เป็นต้น แก่เกษตรกร

(7.1.3) ควรเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันมากกว่าการขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน

(7.2) ข้อเสนอแนะด้านการตลาด

(7.2.1) ควรกำหนดราคาขั้นต่ำของปาล์มน้ำมันอย่างน้อย 5 บาทต่อกิโลกรัม

(7.2.2) ควรเข้มงวดในการป้องกันการลักลอบนำเข้าปาล์มน้ำมันจากต่างประเทศ ซึ่งมีราคาต่อหน่วยที่ต่ำกว่าปาล์มน้ำมันของประเทศไทย โดยเฉพาะในช่วงฤดูร้อนที่ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตลดลง

(7.2.3) ลานเทควรให้ความเป็นธรรมในการรับซื้อปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรรายหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า “ถ้ากำหนดราคาน้ำมันปาล์มเป็นราคาเดียวกันทั้งประเทศ โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มที่มีอยู่ทั้งหมดจะแข่งขันกันในด้านคุณภาพของวัตถุดิบที่เข้ามา หากเกษตรกรขายผลผลิตปาล์มน้ำมันที่มีคุณภาพก็จะได้ราคาดี ซึ่งเท่ากับเป็นการบังคับทางอ้อมให้เกษตรกรผลิตปาล์มน้ำมันให้ได้คุณภาพ”

4.3.2.2 ระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน-ยางพารา (R₁)

(1) วัตถุประสงค์ของระบบการผลิต

เกษตรกรมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นอาชีพที่สร้างรายได้หลักของครัวเรือน

(2) ลักษณะทางกายภาพของระบบการผลิต

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบและที่ดอน ชนิดของดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย ดินร่วน และดินเหนียวปนทราย เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 44.18 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 41.93 ไร่ ซึ่งใช้ปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 25.68 ไร่ และมีจำนวนแปลงทำการเกษตรเฉลี่ย 1.96 แปลงต่อครัวเรือน โดยเอกสารสิทธิ์ของที่ดินส่วนใหญ่เป็นโฉนด และนส. 3 เกษตรกรทั้งหมดมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ไม่มีการเช่าที่ดินทำกิน และมีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 18.17 ปี ระยะทางจากสวนปาล์มน้ำมันถึงแหล่งรับซื้อเฉลี่ย 3.94 กิโลเมตร

(3) ข้อได้เปรียบของระบบการผลิต

จากการวิเคราะห์โดยภาพรวมสามารถสรุปข้อได้เปรียบของระบบการผลิตได้ ดังนี้

(3.1) เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเอง ซึ่งสามารถนำเอกสารสิทธิ์ไปจำนองเพื่อขอกู้เงินมาลงทุนเพิ่มเติมได้

(3.2) สภาพพื้นที่และสภาพอากาศมีความเหมาะสมต่อการปลูกปาล์มน้ำมัน

(3.3) เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาผลผลิตปาล์มน้ำมัน

(3.4) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี ก๊าซปาล์มน้ำมัน เป็นต้น จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

(4) ข้อจำกัดของระบบการผลิต

จากการวิเคราะห์โดยภาพรวมสามารถสรุปข้อจำกัดของระบบการผลิตได้ ดังนี้

(4.1) ปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี ก๊าซปาล์มน้ำมัน เป็นต้น มีราคาสูง

(4.2) ราคารับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันไม่คงที่

(4.3) เกษตรกรมีความรู้ไม่เพียงพอในการจัดการสวนปาล์มน้ำมัน เช่น การเลือกใช้พันธุ์ การใส่ปุ๋ย การจัดการดิน การกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น

(4.4) เกษตรกรขาดแคลนแรงงานและเงินทุน

(5) การดำเนินการของระบบการผลิต

(5.1) พันธุ์

พันธุ์ที่นิยมปลูกมากที่สุด คือ พันธุ์สุราษฎร์ธานี 2 รองลงมาคือสุราษฎร์ธานี 1 และพันธุ์จากประเทศออสเตรเลีย ตามลำดับ ซึ่งราคาของก๊าซปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 52.10 บาทต่อตัน ระยะปลูกของปาล์มน้ำมัน คือ 9×9 เมตร หรือ 22 ต้นต่อไร่

(5.2) แรงงาน

เกษตรกรมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.45 คน และแรงงานจ้างเฉลี่ย 3.13 คน กิจกรรมที่ใช้แรงงานจ้างในการทำสวนปาล์มน้ำมัน คือ การตัดแต่งทางใบ การตัดแต่งช่อดอก การฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืช การกำจัดวัชพืชด้วยวิธีกล (ตัดหญ้า ดายหญ้า) การใส่ปุ๋ย การเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน การขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันไปจำหน่ายยังลานเท

(5.3) ปุ๋ยและการกำจัดวัชพืช

เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมใช้ปุ๋ยเดี่ยว หรือแม่ปุ๋ยสูตร 0-0-60 (ปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์) มากที่สุด เนื่องจากราคาถูกกว่าปุ๋ยสูตร รองลงมาคือปุ๋ยสูตรเสมอ 15-15-15 และสูตร 13-13-21 ตามลำดับ ในอัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้นต่อครั้ง แบ่งใส่ 2 ครั้งต่อปี คือ เดือนพฤษภาคมและพฤศจิกายน นอกจากนี้เกษตรกรได้มีการใช้มูลสัตว์และปุ๋ยหมัก เพื่อเพิ่มธาตุอาหารและปรับสภาพดิน

ให้ดียิ่งขึ้น ส่วนใหญ่ใส่ 1 ครั้งต่อปี คือ เดือนมกราคม ในส่วนของการกำจัดวัชพืช เกษตรกรใช้ทั้งสารเคมีและวิธีกล ซึ่งสารเคมีกำจัดวัชพืชที่นิยมใช้ คือ ไกลโฟเซต ส่วนใหญ่ใช้ 1 ครั้งต่อปี คือ เดือนมีนาคม

(5.4) การขายผลผลิตปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน 15-20 วันต่อครั้ง โดยส่วนใหญ่ขายผลผลิตปาล์มน้ำมันในรูปทะลายมากกว่าผลปาล์มร่วงให้แก่ลานเทเอกชนและลานเทศหกรณ์ในพื้นที่ในทันที หรือภายใน 24 ชั่วโมง

(6) ความสำเร็จในการดำเนินการของระบบการผลิต

เกษตรกรมีผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 66,454.93 กิโลกรัมต่อปี และได้รับราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันทั้งทะลายเฉลี่ย 5.12 บาทต่อกิโลกรัม ในส่วนของรายได้ พบว่า เกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย 547,697.18 บาทต่อปี ซึ่งจำแนกเป็นรายได้จากสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 349,451.20 บาทต่อปี และรายได้จากแหล่งอื่นเฉลี่ย 198,245.98 บาทต่อปี ในส่วนของรายจ่าย พบว่า เกษตรกรมีรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย 252,363.38 บาทต่อปี ซึ่งจำแนกเป็นรายจ่ายในสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 74,914.79 บาทต่อปี และรายจ่ายอื่น ๆ เฉลี่ย 177,448.59 บาทต่อปี ผลประกอบการจากระบบการผลิต พบว่า เกษตรกรได้รับกำไรสุทธิเฉลี่ย 274,536.41 บาทต่อปี หรือ 7,949.00 บาทต่อไร่ หรือ 3.23 บาทต่อกิโลกรัม โดยเกษตรกรมีเงินออมเฉลี่ย 69,272.68 บาทต่อปี และหนี้สินเฉลี่ย 173,140.85 บาทต่อครัวเรือน

(7) ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรมีข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการผลิตในอนาคต ดังนี้

(7.1) ควรกำหนดราคาขั้นต่ำของปาล์มน้ำมันอย่างน้อย 5 บาทต่อกิโลกรัม

(7.2) ควรควบคุมราคาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี กล้าปาล์มน้ำมัน เป็นต้น เพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมัน

(7.3) ควรสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี กล้าปาล์มน้ำมัน เป็นต้น แก่เกษตรกร

4.3.2.3 ระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน (R₃)

(1) วัตถุประสงค์ของระบบการผลิต

เกษตรกรมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นอาชีพที่สร้างรายได้หลักของครัวเรือน

(2) ลักษณะทางกายภาพของระบบการผลิต

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบและที่ดอน ชนิดของดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วน ดินเหนียวปนทราย และดินร่วนปนทราย เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 30.27 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 29.48 ไร่ ซึ่งใช้ปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 29.45 ไร่ และมีจำนวนแปลงทำการเกษตรเฉลี่ย 1.74 แปลงต่อครัวเรือน โดยเอกสารสิทธิ์ของที่ดินส่วนใหญ่เป็นโฉนด และนส. 3 เกษตรกรทั้งหมดมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ไม่มีการเช่าที่ดินทำกิน และมีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 17.11 ปี ระยะทางจากสวนปาล์มน้ำมันถึงแหล่งรับซื้อเฉลี่ย 2.95 กิโลเมตร

(3) ข้อได้เปรียบของระบบการผลิต

จากการวิเคราะห์โดยภาพรวมสามารถสรุปข้อได้เปรียบของระบบการผลิตได้ ดังนี้

(3.1) เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเอง ซึ่งสามารถนำเอกสารสิทธิ์ไปจำนองเพื่อขอสินเชื่อเงินมาลงทุนเพิ่มเติมได้

(3.2) เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาผลผลิตปาล์มน้ำมัน

(3.3) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี กล้าปาล์มน้ำมัน เป็นต้น จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

(4) ข้อจำกัดของระบบการผลิต

จากการวิเคราะห์โดยภาพรวมสามารถสรุปข้อจำกัดของระบบการผลิตได้ ดังนี้

(4.1) ปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี กล้าปาล์มน้ำมัน เป็นต้น มีราคาสูง

(4.2) ราคารับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันไม่คงที่

(4.3) เกษตรกรมีความรู้ไม่เพียงพอในการจัดการสวนปาล์มน้ำมัน เช่น การเลือกใช้พันธุ์ การใส่ปุ๋ย การจัดการดิน การกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น

(4.4) เกษตรกรขาดแคลนแรงงานและเงินทุน

(5) การดำเนินการของระบบการผลิต

(5.1) พันธุ์

พันธุ์ที่นิยมปลูก คือ พันธุ์สุราษฎร์ธานี 2 รองลงมาคือสุราษฎร์ธานี 1 และพันธุ์จากประเทศคอซตาริกา ตามลำดับ ซึ่งราคาของกล้าปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 50.45 บาทต่อต้น ระยะปลูกของปาล์มน้ำมัน คือ 9×9 เมตร หรือ 22 ต้นต่อไร่

(5.2) แรงงาน

เกษตรกรมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 1.03 คน และแรงงานจ้างเฉลี่ย 3.65 คน กิจกรรมที่ใช้แรงงานจ้างในการทำสวนปาล์มน้ำมัน คือ การตัดแต่งทางใบ การตัดแต่งช่อดอก การ

ฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืช การกำจัดวัชพืชด้วยวิธีกล (ตัดหญ้า ดायหญ้า) การใส่ปุ๋ย การเก็บเกี่ยว ผลผลิตปาล์มน้ำมัน การขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันไปจำหน่ายยังลานเท

(5.3) ปุ๋ยและการกำจัดวัชพืช

เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมใช้ปุ๋ยเดี่ยว หรือแม่ปุ๋ยสูตร 0-0-60 (ปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์) มากที่สุด เนื่องจากราคาถูกกว่าปุ๋ยสูตร รองลงมาคือปุ๋ยสูตรเสมอ 15-15-15 และสูตร 13-13-21 ตามลำดับ ในอัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้นต่อครั้ง แบ่งใส่ 2 ครั้งต่อปี คือ เดือนพฤษภาคมและ พฤศจิกายน นอกจากนี้เกษตรกรได้มีการใช้มูลสัตว์และทะเลสาปาล์มเปล่า เพื่อเพิ่มธาตุอาหารและปรับสภาพดินให้ดียิ่งขึ้น ส่วนใหญ่ใส่ 1 ครั้งต่อปี คือ เดือนมกราคม ในส่วนของการกำจัดวัชพืช เกษตรกรใช้ทั้งสารเคมีและวิธีกล ซึ่งสารเคมีกำจัดวัชพืชที่นิยมใช้ คือ ไกลโฟเซต ส่วนใหญ่ใช้ 1 ครั้งต่อปี คือ เดือนมีนาคม

(5.4) การขายผลผลิตปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน 15-20 วันต่อครั้ง โดยส่วนใหญ่ขายผลผลิตปาล์มน้ำมันในรูปทะเลสาปมากกว่าผลปาล์มร่วงให้แก่ลานเทเอกชนและลานเทสหกรณ์ในพื้นที่ในทันที หรือภายใน 24 ชั่วโมง

(6) ความสำเร็จในการดำเนินการของระบบการผลิต

เกษตรกรมีผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 74,815.23 กิโลกรัมต่อปี และได้รับราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันทั้งทะเลสาปเฉลี่ย 4.99 บาทต่อกิโลกรัม ในส่วนของรายได้ พบว่า เกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย 381,833.33 บาทต่อปี ซึ่งจำแนกเป็นรายได้จากสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 345,296.44 บาทต่อปี และรายได้จากแหล่งอื่นเฉลี่ย 36,536.89 บาทต่อปี ในส่วนของรายจ่าย พบว่า เกษตรกรมีรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย 201,033.33 บาทต่อปี ซึ่งจำแนกเป็นรายจ่ายในสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 56,834.85 บาทต่อปี และรายจ่ายอื่น ๆ เฉลี่ย 144,198.48 บาทต่อปี ผลประกอบการจากระบบการผลิต พบว่า เกษตรกรได้รับกำไรสุทธิเฉลี่ย 288,461.59 บาทต่อปี หรือ 10,380.95 บาทต่อไร่ หรือ 4.01 บาทต่อกิโลกรัม โดยเกษตรกรมีเงินออมเฉลี่ย 63,196.97 บาทต่อปี และหนี้สินเฉลี่ย 187,651.52 บาทต่อครัวเรือน

(7) ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรมีข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการผลิตในอนาคต ดังนี้

(7.1) ควรกำหนดราคาขั้นต่ำของปาล์มน้ำมันอย่างน้อย 5 บาทต่อกิโลกรัม

(7.2) ควรควบคุมราคาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี ก๊าซปาล์มน้ำมัน เป็นต้น เพื่อลดต้นทุนในการผลิตปาล์มน้ำมัน

(7.3) ควรให้ความรู้ในการจัดการสวนปาล์มน้ำมัน เช่น การเลือกใช้พันธุ์ การใส่ปุ๋ย การจัดการดิน การกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น แก่เกษตรกร

4.3.2.4 ระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน-ผัก (R₃)

(1) วัตถุประสงค์ของระบบการผลิต

เกษตรกรมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นอาชีพที่สร้างรายได้หลักของครัวเรือนและเพื่อใช้ที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด

(2) ลักษณะทางกายภาพของระบบการผลิต

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบและที่ดอน ชนิดของดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วนและดินเหนียวปนทราย เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 20 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 19.33 ไร่ ซึ่งใช้ปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 19.33 ไร่ และมีจำนวนแปลงทำการเกษตรเฉลี่ย 2 แปลงต่อครัวเรือน โดยเอกสารสิทธิ์ของที่ดินส่วนใหญ่เป็นนส. 3 และ โฉนด เกษตรกรทั้งหมดมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ไม่มีการเช่าที่ดินทำกิน และมีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 14.00 ปี ระยะทางจากสวนปาล์มน้ำมันถึงแหล่งรับซื้อเฉลี่ย 3.83 กิโลเมตร

(3) ข้อได้เปรียบของระบบการผลิต

จากการวิเคราะห์โดยภาพรวมสามารถสรุปข้อได้เปรียบของระบบการผลิตได้ ดังนี้

(3.1) เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเอง ซึ่งสามารถนำเอกสารสิทธิ์ไปจำนองเพื่อขอกู้เงินมาลงทุนเพิ่มเติมได้

(3.2) เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาผลผลิตปาล์มน้ำมัน

(3.3) เกษตรกรมีที่ดินที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์

(4) ข้อจำกัดของระบบการผลิต

จากการวิเคราะห์โดยภาพรวมสามารถสรุปข้อจำกัดของระบบการผลิตได้ ดังนี้

(4.1) ปุ๋ยเคมีมีราคาสูง

(4.2) ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตต่ำ

(4.3) ราคารับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันไม่คงที่

(5) การดำเนินการของระบบการผลิต

(5.1) พันธุ์

พันธุ์ที่นิยมปลูก คือ พันธุ์สุราษฎร์ธานี 2 และพันธุ์สุราษฎร์ธานี 1 ซึ่งราคาของกล้าปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 76.67 บาทต่อต้น ระยะปลูกของปาล์มน้ำมัน คือ 9×9 เมตร หรือ 22 ต้นต่อไร่ มากที่สุด รองลงมาคือ 10×10 เมตร หรือ 20 ต้นต่อไร่

(5.2) แรงงาน

เกษตรกรมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน และแรงงานจ้างเฉลี่ย 3 คน กิจกรรมที่ใช้แรงงานจ้างในการทำสวนปาล์มน้ำมัน คือ การตัดแต่งทางใบ การตัดแต่งช่อดอก การฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืช การกำจัดวัชพืชด้วยวิธีกล (ตัดหญ้า คายหญ้า) การใส่ปุ๋ย การเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน การขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันไปจำหน่ายยังลานเท

(5.3) ปุ๋ยและการกำจัดวัชพืช

เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมใช้ปุ๋ยเดี่ยว หรือแม่ปุ๋ยสูตร 0-0-60 (ปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์) มากที่สุด เนื่องจากราคาถูกกว่าปุ๋ยสูตร รองลงมาคือปุ๋ยสูตร 13-13-21 ในอัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้นต่อครั้ง แบ่งใส่ 2 ครั้งต่อปี คือ เดือนพฤษภาคมและธันวาคม นอกจากนี้เกษตรกรได้มีการใช้ปุ๋ยหมักและปุ๋ยชีวภาพ เพื่อเพิ่มธาตุอาหารและปรับสภาพดินให้ดียิ่งขึ้น ส่วนใหญ่ใส่ 1 ครั้งต่อปี คือ เดือนตุลาคม ในส่วนของการกำจัดวัชพืช เกษตรกรใช้ทั้งสารเคมีและวิธีกล ซึ่งสารเคมีกำจัดวัชพืชที่นิยมใช้ คือ ไกลโฟเซต ส่วนใหญ่ใช้ 1 ครั้งต่อปี คือ เดือนสิงหาคม

(5.4) การขายผลผลิตปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน 15-20 วันต่อครั้ง โดยส่วนใหญ่ขายผลผลิตปาล์มน้ำมันในรูปทะลายมากกว่าผลปาล์มร่วงให้แก่ลานเทเอกชนในพื้นที่ในทันที หรือภายใน 24 ชั่วโมง

(6) ความสำเร็จในการดำเนินการของระบบการผลิต

เกษตรกรมีผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 38,166.67 กิโลกรัมต่อปี และได้รับราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันทั้งทะลายเฉลี่ย 5.60 บาทต่อกิโลกรัม ในส่วนของรายได้ พบว่า เกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย 340,000.00 บาทต่อปี ซึ่งจำแนกเป็นรายได้จากสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 200,866.67 บาทต่อปี และรายได้จากแหล่งอื่นเฉลี่ย 139,133.33 บาทต่อปี ในส่วนของรายจ่าย พบว่า เกษตรกรมีรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย 423,266.67 บาทต่อปี ซึ่งจำแนกเป็นรายจ่ายในสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 255,000.00 บาทต่อปี และรายจ่ายอื่น ๆ เฉลี่ย 168,266.67 บาทต่อปี ผลประกอบการจากระบบการผลิต พบว่า เกษตรกรได้รับกำไรสุทธิเฉลี่ย -54,133.33 บาทต่อปี หรือ 1,380.44 บาทต่อไร่ หรือ -1.22 บาทต่อกิโลกรัม โดยเกษตรกรมีเงินออมเฉลี่ย 28,133.33 บาทต่อปี และหนี้สินเฉลี่ย 13,333.33 บาทต่อครัวเรือน

(7) ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรมีข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการผลิตในอนาคต ดังนี้

(7.1) ควรขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันควบคู่กับการปรับปรุงพันธุ์ปาล์มน้ำมัน

(7.2) ควรสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี ก๊าซปาล์มน้ำมัน เป็นต้น แก่เกษตรกร

(7.3) ควรควบคุมราคาปุ๋ยเคมีให้เหมาะสมกับราคาปาล์มน้ำมัน

4.3.2.5 ระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน-ผลไม้ (R₄)

(1) วัตถุประสงค์ของระบบการผลิต

เกษตรกรมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นอาชีพที่สร้างรายได้หลักของครัวเรือน

(2) ลักษณะทางกายภาพของระบบการผลิต

สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ ที่ดอน และนาไร่ ชนิกของดินส่วนใหญ่เป็นดินร่วน ดินทราย และดินเหนียว เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 31.83 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 30.67 ไร่ ซึ่งใช้ปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 24 ไร่ และมีจำนวนแปลงทำการเกษตรเฉลี่ย 1.33 แปลงต่อครัวเรือน โดยเอกสารสิทธิ์ของที่ดินเป็นนส. 3 เกษตรกรทั้งหมดมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ไม่มีการเช่าที่ดินทำกิน และมีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 12.67 ปี ระยะทางจากสวนปาล์มน้ำมันถึงแหล่งรับซื้อเฉลี่ย 3.67 กิโลเมตร

(3) ข้อได้เปรียบของระบบการผลิต

จากการวิเคราะห์โดยภาพรวมสามารถสรุปข้อได้เปรียบของระบบการผลิตได้ ดังนี้

(3.1) เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเอง ซึ่งสามารถนำเอกสารสิทธิ์ไปจำนองเพื่อขอกู้เงินมาลงทุนเพิ่มเติมได้

(3.2) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี ก๊าซปาล์มน้ำมัน เป็นต้น จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

(3.3) เกษตรกรไม่มีหนี้สิน

(4) ข้อจำกัดของระบบการผลิต

จากการวิเคราะห์โดยภาพรวมสามารถสรุปข้อจำกัดของระบบการผลิตได้ ดังนี้

(4.1) ปุ๋ยเคมีมีราคาสูง

(4.2) ราคาซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันไม่คงที่

(4.3) เกษตรกรมีความรู้ไม่เพียงพอในการจัดการสวนปาล์มน้ำมัน เช่น การเลือกใช้พันธุ์ การใส่ปุ๋ย การจัดการดิน การกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น

(5) การดำเนินการของระบบการผลิต

(5.1) พันธุ์

พันธุ์ที่นิยมปลูก คือ พันธุ์สุราษฎร์ธานี 2 และพันธุ์สุราษฎร์ธานี 1 ซึ่งราคาของก๊าซปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 55.00 บาทต่อตัน ระยะปลูกของปาล์มน้ำมัน คือ 9×9 เมตร หรือ 22 ต้นต่อไร่

(5.2) แรงงาน

เกษตรกรมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.33 คน และแรงงานจ้างเฉลี่ย 3.00 คน กิจกรรมที่ใช้แรงงานจ้างในการทำสวนปาล์มน้ำมัน คือ การตัดแต่งทางใบ การตัดแต่งช่อดอก การฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืช การกำจัดวัชพืชด้วยวิธีกล (ตัดหญ้า คายหญ้า) การใส่ปุ๋ย การเก็บเกี่ยว ผลผลิตปาล์มน้ำมัน การขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมัน ไปจำหน่ายยังลานเท

(5.3) ปุ๋ยและการกำจัดวัชพืช

เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมใช้ปุ๋ยสูตรเสมอ 15-15-15 มากที่สุด รองลงมาคือปุ๋ยสูตร 13-13-21 และสูตร 0-0-60 (ปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์) ตามลำดับ ในอัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้นต่อครั้ง แบ่งใส่ 2 ครั้งต่อปี คือ เดือนพฤษภาคมและพฤศจิกายน นอกจากนี้เกษตรกรได้มีการใช้มูลสัตว์เพื่อเพิ่มธาตุอาหารและปรับสภาพดินให้ดียิ่งขึ้น ส่วนใหญ่ใส่ 1 ครั้งต่อปี คือ เดือนพฤษภาคม ในส่วนของการกำจัดวัชพืช เกษตรกรใช้ทั้งสารเคมีและวิธีกล ซึ่งสารเคมีกำจัดวัชพืชที่นิยมใช้ คือ พาราควอท ส่วนใหญ่ใช้ 1 ครั้งต่อปี คือ เดือนเมษายน

(5.4) การขายผลผลิตปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน 15-20 วันต่อครั้ง โดยส่วนใหญ่ขายผลผลิตปาล์มน้ำมันในรูปทะลายมากกว่าผลปาล์มร่วงให้แก่ลานเทเอกชนและลานเทสหกรณ์ในพื้นที่ในทันที หรือภายใน 24 ชั่วโมง

(6) ความสำเร็จในการดำเนินการของระบบการผลิต

เกษตรกรมีผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 38,233.33 กิโลกรัมต่อปี และได้รับราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันทั้งทะลายเฉลี่ย 5 บาทต่อกิโลกรัม ในส่วนของรายได้ พบว่า เกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย 552,000 บาทต่อปี ซึ่งจำแนกเป็นรายได้จากสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 180,083.33 บาทต่อปี และรายได้จากแหล่งอื่นเฉลี่ย 371,916.67 บาทต่อปี ในส่วนของรายจ่าย พบว่า เกษตรกรมีรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย 362,333.33 บาทต่อปี ซึ่งจำแนกเป็นรายจ่ายในสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 232,666.67 บาทต่อปี และรายจ่ายอื่น ๆ เฉลี่ย 129,666.67 บาทต่อปี ผลประกอบการจากระบบการผลิต พบว่า เกษตรกรได้รับกำไรสุทธิเฉลี่ย -52,583.33 บาทต่อปี หรือ 188.60 บาทต่อไร่ หรือ -1.24 บาทต่อกิโลกรัม โดยเกษตรกรมีเงินออมเฉลี่ย 66,666.67 บาทต่อปี

(7) ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรมีข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการผลิตในอนาคต ดังนี้

(7.1) ควรควบคุมราคาปุ๋ยเคมีให้เหมาะสมกับราคาปาล์มน้ำมัน

(7.2) ควรป้องกันการลักลอบนำเข้าปาล์มน้ำมันจากต่างประเทศ

4.3.2.6 ระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน-ยางพารา-ผัก (R₅)

(1) วัตถุประสงค์ของระบบการผลิต

เกษตรกรมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน

(2) ลักษณะทางกายภาพของระบบการผลิต

สภาพพื้นที่เป็นที่ราบ ชนิดของดินเป็นดินร่วน เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 66.50 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 66 ไร่ ซึ่งใช้ปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 50.50 ไร่ และมีจำนวนแปลงทำการเกษตรเฉลี่ย 3 แปลงต่อครัวเรือน โดยเอกสารสิทธิ์ของที่ดินส่วนใหญ่เป็นนส. 3 และโฉนด เกษตรกรทั้งหมดมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ไม่มีการเช่าที่ดินทำกิน และมีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 15 ปี ระยะทางจากสวนปาล์มน้ำมันถึงแหล่งรับซื้อเฉลี่ย 3 กิโลเมตร

(3) ข้อได้เปรียบของระบบการผลิต

จากการวิเคราะห์โดยภาพรวมสามารถสรุปข้อได้เปรียบของระบบการผลิตได้ ดังนี้

(3.1) เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเอง ซึ่งสามารถนำเอกสารสิทธิ์ไปจำนองเพื่อขอกู้เงินมาลงทุนเพิ่มเติมได้

(3.2) เกษตรกรได้รับการสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ยเคมี กล้าปาล์มน้ำมัน เป็นต้น จากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง

(3.3) เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาผลผลิตปาล์มน้ำมัน

(3.4) เกษตรกรไม่มีการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช

(4) ข้อจำกัดของระบบการผลิต

จากการวิเคราะห์โดยภาพรวมสามารถสรุปข้อจำกัดของระบบการผลิตได้ ดังนี้

(4.1) ราคาซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันไม่คงที่

(4.2) เกษตรกรมีความรู้ไม่เพียงพอในการจัดการสวนปาล์มน้ำมัน เช่น การเลือกใช้พันธุ์ การใส่ปุ๋ย การจัดการดิน การกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น

(4.3) ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตต่ำ

(4.4) เกษตรกรขาดแคลนแรงงานและเงินทุน

(5) การดำเนินการของระบบการผลิต

(5.1) พันธุ์

พันธุ์ที่นิยมปลูก คือ พันธุ์สุราษฎร์ธานี 2 และพันธุ์สุราษฎร์ธานี 1 ซึ่งราคาของกล้าปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 80.00 บาทต่อต้น ระยะปลูกของปาล์มน้ำมัน คือ 9×9 เมตร หรือ 22 ต้นต่อไร่ มากที่สุด รองลงมาคือ 10×10 เมตร หรือ 20 ต้นต่อไร่

(5.2) แรงงาน

เกษตรกรมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.50 คน และแรงงานจ้างเฉลี่ย 2.50 คน กิจกรรมที่ใช้แรงงานจ้างในการทำสวนปาล์มน้ำมัน คือ การตัดแต่งทางใบ การตัดแต่งช่อดอก การฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืช การกำจัดวัชพืชด้วยวิธีกล (ตัดหญ้า คายหญ้า) การใส่ปุ๋ย การเก็บเกี่ยว ผลผลิตปาล์มน้ำมัน การขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมัน ไปจำหน่ายยังลานเท

(5.3) ปุ๋ยและการกำจัดวัชพืช

เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมใช้ปุ๋ยสูตร 14-14-21 มากที่สุด รองลงมาคือปุ๋ยสูตร 0-0-60 (ปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์) และสูตร 21-0-0 (ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต) ตามลำดับ ในอัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้นต่อครั้ง แบ่งใส่ 2 ครั้งต่อปี คือ เดือนพฤษภาคมและพฤศจิกายน นอกจากนี้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันได้มีการใช้ปุ๋ยหมัก เพื่อเพิ่มธาตุอาหารและปรับสภาพดินให้ดียิ่งขึ้น ใส่ 2 ครั้งต่อปี คือ เดือนพฤษภาคมและพฤศจิกายน ในส่วนของการกำจัดวัชพืช เกษตรกรใช้วิธีกลเพียงอย่างเดียว

(5.4) การขายผลผลิตปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน 15 วันต่อครั้ง โดยส่วนใหญ่ขายผลผลิตปาล์มน้ำมันในรูปทะลายมากกว่าผลปาล์มร่วงให้แก่ลานเทเอกชนและลานเทสหกรณ์ในพื้นที่ ในทันที หรือภายใน 24 ชั่วโมง

(6) ความสำเร็จในการดำเนินการของระบบการผลิต

เกษตรกรมีผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 114,750 กิโลกรัมต่อปี และได้รับราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันทั้งทะลายเฉลี่ย 5.40 บาทต่อกิโลกรัม ในส่วนของรายได้ พบว่า เกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย 1,835,000 บาทต่อปี ซึ่งจำแนกเป็นรายได้จากสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 577,625 บาทต่อปี และรายได้จากแหล่งอื่นเฉลี่ย 1,257,375 บาทต่อปี ในส่วนของรายจ่าย พบว่า เกษตรกรมีรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย 345,000 บาทต่อปี ซึ่งจำแนกเป็นรายจ่ายในสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 100,000.00 บาทต่อปี และรายจ่ายอื่น ๆ เฉลี่ย 245,000 บาทต่อปี ผลประกอบการจากระบบการผลิต พบว่า เกษตรกรได้รับกำไรสุทธิเฉลี่ย 477,625 บาทต่อปี หรือ 9,811.46 บาทต่อไร่ หรือ 4.29 บาทต่อกิโลกรัม โดยเกษตรกรมีเงินออมเฉลี่ย 365,000 บาทต่อปี และหนี้สินเฉลี่ย 12,500 บาทต่อครัวเรือน

(7) ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรมีข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการผลิตในอนาคต ดังนี้

(7.1) ควรกำหนดราคาขั้นต่ำของปาล์มน้ำมันอย่างน้อย 5 บาทต่อกิโลกรัม

(7.2) ควรควบคุมราคาปุ๋ยเคมีให้เหมาะสมกับราคาปาล์มน้ำมัน

4.3.2.7 ระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน-ยางพารา-ผลไม้ (R₀)

(1) วัตถุประสงค์ของระบบการผลิต

เกษตรกรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีเวลาว่างมากขึ้นและเพื่อถูกลานในอนาคต

(2) ลักษณะทางกายภาพของระบบการผลิต

สภาพพื้นที่เป็นที่ราบ ชนิดของดินเป็นดินร่วนและดินเหนียวปนทราย เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 107.67 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 106.67 ไร่ ซึ่งใช้ปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 86.67 ไร่ และมีจำนวนแปลงทำการเกษตรเฉลี่ย 2.33 แปลงต่อครัวเรือน โดยเอกสารสิทธิ์ของที่ดินเป็นโฉนด และนส.3ก เกษตรกรทั้งหมดมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ไม่มีการเช่าที่ดินทำกิน และมีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 25 ปี ระยะทางจากสวนปาล์มน้ำมันถึงแหล่งรับซื้อเฉลี่ย 5 กิโลเมตร

(3) ข้อได้เปรียบของระบบการผลิต

จากการวิเคราะห์โดยภาพรวมสามารถสรุปข้อได้เปรียบของระบบการผลิตได้ ดังนี้

(3.1) เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเอง ซึ่งสามารถนำเอกสารสิทธิ์ไปจำนองเพื่อขอกู้เงินมาลงทุนเพิ่มเติมได้

(3.2) สภาพพื้นที่และสภาพอากาศมีความเหมาะสมต่อการปลูกปาล์มน้ำมัน

(3.3) เกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันสูง

(3.4) เกษตรกรไม่มีการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช

(4) ข้อจำกัดของระบบการผลิต

จากการวิเคราะห์โดยภาพรวมสามารถสรุปข้อจำกัดของระบบการผลิตได้ ดังนี้

(4.1) ปุ๋ยเคมีมีราคาสูง

(4.2) ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตต่ำ

(4.3) ราคารับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันไม่คงที่

(4.4) เกษตรกรมีความรู้ไม่เพียงพอในการจัดการสวนปาล์มน้ำมัน เช่น การเลือกใช้พันธุ์ การใส่ปุ๋ย การจัดการดิน การกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น

(5) การดำเนินการของระบบการผลิต

(5.1) พันธุ์

พันธุ์ที่นิยมปลูก คือ พันธุ์สุราษฎร์ธานี 2 และพันธุ์สุราษฎร์ธานี 1 ซึ่งราคาของกล้าปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 60 บาทต่อต้น ระยะปลูกของปาล์มน้ำมัน คือ 9×9 เมตร หรือ 22 ต้นต่อไร่มากที่สุด

(5.2) แรงงาน

เกษตรกรมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน และแรงงานจ้างเฉลี่ย 4 คน กิจกรรมที่ใช้แรงงานจ้างในการทำสวนปาล์มน้ำมัน คือ การตัดแต่งทางใบ การตัดแต่งช่อดอก การฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืช การกำจัดวัชพืชด้วยวิธีกล (ตัดหญ้า คายหญ้า) การใส่ปุ๋ย การเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน การขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันไปจำหน่ายยังลานเท

(5.3) ปุ๋ยและการกำจัดวัชพืช

เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมใช้ปุ๋ยสูตร 14-10-30 มากที่สุด รองลงมาคือปุ๋ยสูตรเสมอ 15-15-15 ในอัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้นต่อครั้ง แบ่งใส่ 2 ครั้งต่อปี คือ เดือนพฤษภาคมและพฤศจิกายน นอกจากนี้เกษตรกรได้มีการใช้มูลสัตว์ เพื่อเพิ่มธาตุอาหารและปรับสภาพดินให้ดียิ่งขึ้น ใส่ 1 ครั้งต่อปี คือ เดือนพฤษภาคม ในส่วนของการกำจัดวัชพืช เกษตรกรใช้วิธีกลเพียงอย่างเดียว

(5.4) การขายผลผลิตปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน 15-20 วันต่อครั้ง โดยส่วนใหญ่ขายผลผลิตปาล์มน้ำมันในรูปทะลายมากกว่าผลปาล์มร่วงให้แก่ลานเทสหกรณ์และลานเทเอกชนในพื้นที่ในทันที หรือภายใน 24 ชั่วโมง

(6) ความสำเร็จในการดำเนินการของระบบการผลิต

เกษตรกรมีผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 124,949.33 กิโลกรัมต่อปี และได้รับราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันทั้งทะลายเฉลี่ย 5.25 บาทต่อกิโลกรัม ในส่วนของรายได้ พบว่า เกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย 2,536,666.67 บาทต่อปี ซึ่งจำแนกเป็นรายได้จากสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 651,644.77 บาทต่อปี และรายได้จากแหล่งอื่นเฉลี่ย 1,885,021.23 บาทต่อปี ในส่วนของรายจ่าย พบว่า เกษตรกรมีรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย 423,333.33 บาทต่อปี ซึ่งจำแนกเป็นรายจ่ายในสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 286,666.67 บาทต่อปี และรายจ่ายอื่น ๆ เฉลี่ย 136,666.66 บาทต่อปี ผลประกอบการจากระบบการผลิต พบว่า เกษตรกรได้รับกำไรสุทธิเฉลี่ย 364,978.10 บาทต่อปี หรือ 8,832.24 บาทต่อไร่ หรือ 3.47 บาทต่อกิโลกรัม โดยเกษตรกรมีเงินออมเฉลี่ย 216,666.67 บาทต่อปี และหนี้สินเฉลี่ย 20,000 บาทต่อครัวเรือน

(7) ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรมีข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการผลิตในอนาคต ดังนี้

(7.1) ควรควบคุมราคาปุ๋ยเคมีให้เหมาะสมกับราคาปาล์มน้ำมัน

(7.2) ควรกำหนดราคาขั้นต่ำของปาล์มน้ำมันอย่างน้อย 5 บาทต่อกิโลกรัม

4.3.2.8 ระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน-ยางพารา-ผลไม้-ผัก (R₁)

(1) วัตถุประสงค์ของระบบการผลิต

เกษตรกรมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นอาชีพที่สร้างรายได้หลักของครัวเรือน

(2) ลักษณะทางกายภาพของระบบการผลิต

สภาพพื้นที่เป็นที่ราบและที่ดอน ชนิดของดินเป็นดินร่วน เกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 55 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 51 ไร่ ซึ่งใช้ปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 38.67 ไร่ และมีจำนวนแปลงทำการเกษตรเฉลี่ย 2.33 แปลงต่อครัวเรือน โดยเอกสารสิทธิ์ของที่ดินเป็นโฉนด เกษตรกรทั้งหมดมีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ไม่มีการเช่าที่ดินทำกิน และมีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 21 ปี ระยะทางจากสวนปาล์มน้ำมันถึงแหล่งรับซื้อเฉลี่ย 4 กิโลเมตร

(3) ข้อได้เปรียบของระบบการผลิต

จากการวิเคราะห์โดยภาพรวมสามารถสรุปข้อได้เปรียบของระบบการผลิตได้ ดังนี้

(3.1) เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเอง ซึ่งสามารถนำเอกสารสิทธิ์ไปจำนองเพื่อขอกู้เงินมาลงทุนเพิ่มเติมได้

(3.2) เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาผลผลิตปาล์มน้ำมัน

(3.3) เกษตรกรมีกำไรสุทธิจากการทำสวนปาล์มน้ำมันสูง

(3.4) เกษตรกรไม่มีการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

(4) ข้อจำกัดของระบบการผลิต

จากการวิเคราะห์โดยภาพรวมสามารถสรุปข้อจำกัดของระบบการผลิตได้ ดังนี้

(4.1) ปุ๋ยเคมีมีราคาสูง

(4.2) ราคารับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันไม่คงที่

(4.3) เกษตรกรมีความรู้ไม่เพียงพอในการจัดการสวนปาล์มน้ำมัน เช่น การเลือกใช้พันธุ์ การใส่ปุ๋ย การจัดการดิน การกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น

(4.4) เกษตรกรขาดแคลนเงินทุน

(5) การดำเนินการของระบบการผลิต

(5.1) พันธุ์

พันธุ์ที่นิยมปลูก คือ พันธุ์สุราษฎร์ธานี 2 และพันธุ์สุราษฎร์ธานี 1 ซึ่งราคาของกล้าปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 80.00 บาทต่อต้น ระยะปลูกของปาล์มน้ำมัน คือ 9×9 เมตร หรือ 22 ต้นต่อไร่

(5.2) แรงงาน

เกษตรกรมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.67 คน และแรงงานจ้างเฉลี่ย 2.33 คน กิจกรรมที่ใช้แรงงานจ้างในการทำสวนปาล์มน้ำมัน คือ การตัดแต่งทางใบ การตัดแต่งช่อดอก การ

ฉีดพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืช การกำจัดวัชพืชด้วยวิธีกล (ตัดหญ้า ดायหญ้า) การใส่ปุ๋ย การเก็บเกี่ยว ผลผลิตปาล์มน้ำมัน การขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันไปจำหน่ายยังลานเท

(5.3) ปุ๋ยและการกำจัดวัชพืช

เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมใช้ปุ๋ยเดี่ยว หรือแม่ปุ๋ยสูตร 0-0-60 (ปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์) มากที่สุด เนื่องจากราคาถูกกว่าปุ๋ยสูตร รองลงมาคือปุ๋ยสูตร 14-10-30 และสูตร 21-0-0 (ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต) ตามลำดับ ในอัตรา 2 กิโลกรัมต่อต้นต่อครั้ง แบ่งใส่ 2 ครั้งต่อปี คือ เดือนพฤษภาคมและพฤศจิกายน นอกจากนี้เกษตรกรได้มีการใช้ปุ๋ยชีวภาพ เพื่อเพิ่มธาตุอาหารและปรับสภาพดินให้ดียิ่งขึ้น ใส่ 2 ครั้งต่อปี คือ เดือนพฤษภาคมและพฤศจิกายน ในส่วนของการกำจัดวัชพืช เกษตรกรใช้วิธีกลเพียงอย่างเดียว

(5.4) การขายผลผลิตปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน 15-20 วันต่อครั้ง โดยส่วนใหญ่ขายผลผลิตปาล์มน้ำมันในรูปทะลายมากกว่าผลปาล์มร่วงให้แก่ลานเทเอกชนและลานเทสหกรณ์ในพื้นที่ในทันที หรือภายใน 24 ชั่วโมง

(6) ความสำเร็จในการดำเนินการของระบบการผลิต

เกษตรกรมีผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 202,833.33 กิโลกรัมต่อปี และได้รับราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันทั้งทะลายเฉลี่ย 5.87 บาทต่อกิโลกรัม ในส่วนของรายได้ พบว่า เกษตรกรมีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย 1,165,333.34 บาทต่อปี ซึ่งจำแนกเป็นรายได้จากสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 998,666.67 บาทต่อปี และรายได้จากแหล่งอื่นเฉลี่ย 166,666.67 บาทต่อปี ในส่วนของรายจ่าย พบว่า เกษตรกรมีรายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย 206,333.33 บาทต่อปี ซึ่งจำแนกเป็นรายจ่ายในสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 55,000 บาทต่อปี และรายจ่ายอื่น ๆ เฉลี่ย 151,333.33 บาทต่อปี ผลประกอบการจากระบบการผลิต พบว่า เกษตรกรได้รับกำไรสุทธิเฉลี่ย 943,666.67 บาทต่อปี หรือ 22,395.25 บาทต่อไร่ หรือ 4.05 บาทต่อกิโลกรัม โดยเกษตรกรมีเงินออมเฉลี่ย 23,333.33 บาทต่อปี และหนี้สินเฉลี่ย 80,000 บาทต่อครัวเรือน

(7) ข้อเสนอแนะ

เกษตรกรมีข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการผลิตในอนาคต ดังนี้

(7.1) ควรกำหนดราคาขั้นต่ำของปาล์มน้ำมันอย่างน้อย 5 บาทต่อกิโลกรัม

(7.2) ควรควบคุมราคาปุ๋ยเคมีให้เหมาะสมกับราคาปาล์มน้ำมัน

(7.3) ควรให้ความรู้ในการจัดการสวนปาล์มน้ำมัน เช่น การเลือกใช้พันธุ์ การใส่ปุ๋ย การจัดการดิน การกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น แก่เกษตรกร

4.4 การซื้อขายผลผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ผลการวิจัยในส่วนสภาพการตลาดผลผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ (ตารางที่ 4.4 และ 4.5) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.4.1 แหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการตลาดปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการการตลาดปาล์มน้ำมันจากโทรทัศน์มากที่สุด จำนวน 72 ราย คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 48 รองลงมาคือลานเทเอกชน ลานเทสหกรณ์ เพื่อนเกษตรกร หน่วยงานราชการ (กรมส่งเสริมสหกรณ์ และสำนักงานเกษตรอำเภออ่าวลึก) โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม วิทยุ เอกสารคำแนะนำ และหนังสือพิมพ์ จำนวน 60, 57, 27, 19, 9, 8, 2 และ 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 40, 38, 18, 12.67, 6, 5.33, 1.33 และ 0.67 ตามลำดับ เห็นได้ว่า โทรทัศน์เป็นสื่อกลางที่ทำให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการตลาดปาล์มน้ำมันมากที่สุด เนื่องจากโทรทัศน์เป็นสื่อที่ใกล้ตัวที่ได้รับความนิยมมาก เนื่องจากมีความสะดวก ทันเหตุการณ์ มีความหลากหลายของรูปแบบรายการ มีความน่าสนใจ ตลอดจนสามารถเผยแพร่ข้อมูลได้อย่างกว้างขวาง และทั่วถึงแทบทุกพื้นที่ ในขณะที่สื่อบุคคลเป็นสื่อที่ทำให้เกษตรกรเกิดการจดจำมาก โดยเฉพาะบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับเกษตรกร เช่น ลานเท เพื่อนเกษตรกร เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ เป็นต้น นอกจากนี้วิทยุเป็นอีกสื่อหนึ่งที่สามารถเข้าถึงเกษตรกรได้ดี เนื่องจากเป็นสื่อที่ใช้ง่าย และสามารถเปิดฟังได้โดยไม่รบกวนเวลาการทำงาน

ตารางที่ 4.4 แหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการตลาดปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

แหล่งข้อมูลข่าวสาร	จำนวน (n =150)	ร้อยละ
โทรทัศน์	72	48.00
ลานเทเอกชน	60	40.00
ลานเทสหกรณ์	57	38.00
เพื่อนเกษตรกร	27	18.00
หน่วยงานราชการ	19	12.67
โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม	9	6.00
วิทยุ	8	5.33
เอกสารคำแนะนำ	2	1.33
หนังสือพิมพ์	1	0.67

4.4.2 การจำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมัน

เมื่อเกษตรกรขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันไปถึงลานเท หากไม่มีผู้ขายรายอื่นรอหน้าลานเท ผู้จับซื้อจะขับรถขึ้นไปบนตาชั่ง และผู้รับซื้อจะทำการตรวจสอบคุณภาพผลผลิตปาล์มน้ำมันด้วยสายตา และบันทึกน้ำหนักกรวดไว้ ต่อมาผู้จับซื้อจะขับรถไปยังจุดถ่ายเทผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ผู้รับซื้อกำหนด แรงงานของผู้รับซื้อจะทำการขนย้ายผลผลิตปาล์มน้ำมันจากกรวด หลังจากนั้นผู้จับซื้อจะขับรถขึ้นไปบนตาชั่งอีกครั้ง เพื่อบันทึกน้ำหนักกรวดเปล่า และทางผู้รับซื้อจะให้ใบบันทึกน้ำหนักแก่ผู้จับซื้อเพื่อกำหนดน้ำหนักผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เก็บเกี่ยวในครั้งนั้นทั้งหมด และใช้ในการรับเงินต่อไป

เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมันในรูปทะลายและผลปาล์มร่วงจำนวน 101 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.33 ส่วนที่เหลืออีก 49 หรือร้อยละ 32.67 จำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมันในรูปทะลายเพียงอย่างเดียว ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่จำหน่ายในรูปทะลายเฉลี่ยร้อยละ 97.21 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 2.79 จำหน่ายในรูปผลปาล์มร่วง เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 17.37 วันต่อครั้ง โดยเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันมีความถี่ในการจำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมันมากที่สุด 1 วันต่อครั้ง หรือทุกวัน น้อยที่สุด 30 วันต่อครั้ง หรือ 1 เดือนต่อครั้ง และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.75 วันต่อครั้ง เห็นได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมันในรูปทะลาย เนื่องจากผลปาล์มไม่บอบช้ำ และคุณภาพของน้ำมันปาล์มดีกว่าผลผลิตปาล์มน้ำมันในรูปผลปาล์มร่วง แต่การจำหน่ายในรูปผลปาล์มร่วงจะมีราคาซื้อที่สูงกว่า เนื่องจากได้นำเอาทะลายออกไปแล้ว ซึ่งในแต่ละเดือน เกษตรกรโดยส่วนใหญ่จะจำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมันอย่างน้อย 1 ครั้ง

4.4.3 การกำหนดราคาซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมัน

ราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 5.35 บาทต่อกิโลกรัม ราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันสูงสุด 12 บาทต่อกิโลกรัม ต่ำสุด 3 บาทต่อกิโลกรัม ราคาซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่อิงราคาตลาด (ในกรณีที่ผลผลิตปาล์มน้ำมันมีคุณภาพ) จำนวน 113 ราย คิดเป็นร้อยละ 75.33 รองลงมาคือผู้รับซื้อเป็นผู้กำหนด ขึ้นอยู่กับคุณภาพของปาล์มน้ำมัน และขึ้นอยู่กับการตกลงกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย จำนวน 32, 4 และ 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.33, 2.67 และ 0.67 ตามลำดับ ราคาซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันในแต่ละวันจะไม่แน่นอน เนื่องจากอ้างอิงราคาจากหลาย ๆ ปัจจัย เช่น ราคาน้ำมันปาล์มดิบที่โรงกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์รับซื้อ ราคาของกลุ่ม ความสุขของผลปาล์ม ขนาดทะลาย ความสด พันธุ์ปาล์ม เป็นต้น อีกทั้งผลผลิตปาล์มน้ำมันเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่ขาดการควบคุมปริมาณให้คงที่ หรือสมดุลต่อความต้องการผลผลิตปาล์มน้ำมันในแต่ละเวลา (อุปสงค์ผลผลิตปาล์มน้ำมันเป็นอุปสงค์ต่อเนื่องมาจากอุปสงค์น้ำมันปาล์ม)

อย่างไรก็ตามระดับราคาของผลผลิตปาล์มน้ำมันในขณะใดขณะหนึ่งมักมีแนวโน้มใกล้เคียงกัน หรือเท่ากันเสมอ เนื่องจากการติดต่อเพื่อนำผลผลิตปาล์มน้ำมันไปขาย เกษตรกรจะมีการสืบราคา เพื่อให้ได้ราคารับซื้อที่ดีที่สุด ในขณะที่เดียวกันทางด้านลานเทเองก็มีการติดต่อสื่อสารกันอยู่เสมอ ทำให้ระดับราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเป็นราคาที่สมเหตุสมผลหรือดีที่สุดของทั้งสองฝ่าย ซึ่งต่างรอบรู้ข้อมูลระดับราคาซึ่งกันและกัน เกษตรกรส่วนใหญ่จะได้รับราคารับซื้อเท่ากับราคาประกาศหน้าสถานีที่รับซื้อ แต่เกษตรกรบางรายได้รับราคารับซื้อที่สูงกว่าราคาประกาศ เนื่องจากเป็นลูกค้าประจำและผลผลิตปาล์มน้ำมันมีคุณภาพดี และเกษตรกรบางรายได้รับราคารับซื้อที่ต่ำกว่าราคาประกาศ ซึ่งเป็นเกษตรกรรายย่อย เนื่องจากผลผลิตปาล์มน้ำมันมีคุณภาพไม่ดี

เกณฑ์การรับซื้อตามชั้นคุณภาพยังไม่มีให้นำมาใช้อย่างชัดเจน เป็นการตรวจสอบด้วยสายตาของผู้รับซื้อ ซึ่งการให้ราคารับซื้อที่เพิ่มขึ้นเป็นดุลยพินิจของลานเทเท่านั้น ทำให้ราคาที่ได้รับไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพผลผลิตปาล์มน้ำมันที่นำมาขาย ส่งผลให้ไม่เกิดแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพปาล์มน้ำมันทั้งระบบ ทั้งในส่วนของเกษตรกรที่จะพัฒนาคุณภาพของผลผลิตปาล์มน้ำมัน และในส่วนของแรงงานจ้างเก็บเกี่ยวที่จะเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันอย่างเหมาะสม

4.4.4 การชำระเงินในการซื้อขายผลผลิตปาล์มน้ำมัน

การชำระเงินในการซื้อขายผลผลิตปาล์มน้ำมันเกือบทั้งหมดเป็นเงินสด จำนวน 149 ราย คิดเป็นร้อยละ 99.33 ส่วนที่เหลืออีก 1 ราย หรือร้อยละ 0.67 เป็นเงินเชื่อบางส่วน

4.4.5 แหล่งรับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรส่วนใหญ่ขายผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ลานเทเอกชน จำนวน 90 ราย คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาคือลานเทศหารณ์ ลานเทโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม และพ่อค้าคนกลางในท้องที่ จำนวน 55, 3 และ 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.67, 2 และ 1.33 ตามลำดับ เกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่นิยมขายผลผลิตปาล์มน้ำมันให้กับลานเทเอกชน เนื่องจากลานเทอยู่ใกล้สวนปาล์มน้ำมัน ทำให้เกษตรกรมีความสะดวกในการขนส่งไปขาย และคู้มูลค่าขนส่งมากกว่า เมื่อเกษตรกรมีปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันที่จะจำหน่ายน้อย รวมถึงลานเทมีขั้นตอนการขายและการชำระเงินที่ไม่ยุ่งยาก สามารถต่อรองราคาได้หากมีปัญหา เช่น หากมีการตัดผลปาล์มน้ำมันดิบผสมกับผลปาล์มน้ำมันสุก แต่มีปริมาณไม่มากเกินไป ลานเทจะอะลุ่มอล่วย หรือบางกรณีอาจจะมีการลดราคารับซื้อ เป็นต้น เกษตรกรบางรายที่เป็นลูกค้าประจำของลานเท ลานเทอาจจะมีการเพิ่มราคารับซื้อจากราคาป้ายที่ติด

ไว้ให้น้ำลานเท โดยเกษตรกรจะได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินสดในทันที ในขณะที่การขายให้กับโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม เกษตรกรจะได้รับเงินหลังจากที่โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มตรวจสอบคุณภาพของผลผลิตปาล์มน้ำมันที่รับซื้อ อีกทั้งลานเทมีการคัดคุณภาพน้อยกว่าโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ ตลอดจนการขายผลผลิตปาล์มน้ำมันให้ลานเทไม่ต้องรอคิวนานเหมือนกับการขายให้กับโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ เพราะมีผู้มาขายน้อยกว่า แต่ราคารับซื้อของลานเทจะต่ำกว่าราคารับซื้อของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ เนื่องจากลานเทต้องรวบรวมผลผลิตปาล์มน้ำมันที่รับซื้อจากเกษตรกรไปจำหน่ายที่โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม ทำให้ลานเทต้องตั้งราคาให้เกิดส่วนต่างของราคา เพื่อให้คุ้มกับค่าใช้จ่ายในการขนส่งและทำกำไรได้มากขึ้น ในขณะที่เกษตรกรรายใหญ่นิยมขายผลผลิตปาล์มน้ำมันให้กับลานเท โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม เนื่องจากไม่มั่นใจในความเที่ยงตรงของตาชั่งลานเทเอกชนที่ไม่สามารถตรวจสอบเองได้

4.4.6 การขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันไปจำหน่ายยังแหล่งรับซื้อ

เกษตรกรส่วนใหญ่ขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันไปขายยังแหล่งรับซื้อโดยการจ้าง จำนวน 92 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.33 เนื่องจากความสะดวกที่ได้รับ รองลงมาคือขนส่งเอง และมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อที่สวน จำนวน 56 และ 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.34 และ 1.33 ตามลำดับ รถที่ใช้ในการขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมัน คือ รถกระบะ เนื่องจากการใช้รถกระบะมีความคล่องตัวสูง เมื่อขับเข้าไปบรรทุกผลผลิตปาล์มน้ำมันในสวน รวมถึงความสะดวกในการเคลื่อนย้ายผลผลิตปาล์มน้ำมันขึ้นรถ เกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันไปขายยังแหล่งรับซื้อเฉลี่ย 173.53 บาทต่อครั้ง หรือ 0.02 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายในการขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันไปขายยังแหล่งรับซื้อไม่เกิน 500 บาทต่อครั้ง จำนวน 147 ราย คิดเป็นร้อยละ 98 ส่วนที่เหลืออีก 3 ราย หรือร้อยละ 2 มีค่าใช้จ่ายในการขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันไปขายยังแหล่งรับซื้อมากกว่า 500 บาทต่อครั้ง โดยค่าใช้จ่ายในการขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันไปขายยังแหล่งรับซื้อมากที่สุด 1,000 บาทต่อครั้ง หรือ 0.11 บาทต่อกิโลกรัม และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 100.70 บาทต่อครั้ง หรือ 0.02 บาทต่อกิโลกรัม

4.4.7 ระยะทางจากสวนปาล์มน้ำมันถึงแหล่งรับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรมีระยะทางจากสวนปาล์มน้ำมันถึงแหล่งรับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 3.50 กิโลเมตร ส่วนใหญ่มีระยะทางจากสวนปาล์มน้ำมันถึงแหล่งรับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันไม่เกิน 10 กิโลเมตร จำนวน 147 ราย ส่วนที่เหลืออีก 3 ราย หรือร้อยละ 2 มีระยะทางจากสวนปาล์มน้ำมันถึงแหล่งรับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันมากกว่า 10 กิโลเมตร โดยระยะทางจากสวนปาล์มน้ำมันถึงแหล่ง

รับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมัน กิโลกรัมที่สุด 17 กิโลกรัม กิโลกรัมที่สุด 0.1 กิโลกรัม และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.39 กิโลกรัม

4.4.8 การตกลงทำสัญญาซื้อขายผลผลิตปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรทั้งหมดไม่ทำสัญญาซื้อขายผลผลิตปาล์มน้ำมัน โดยมีเกษตรกรจำนวน 43 รายที่ให้เหตุผล โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า การตกลงทำสัญญาซื้อขายผลผลิตปาล์มน้ำมัน ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันไม่สามารถต่อรองราคาได้ เนื่องจากผู้รับซื้อได้กำหนดราคาไว้แล้วจำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.51 รองลงมาคือราคาที่ทำกรซื้อขายผลผลิตปาล์มน้ำมันนั้นขึ้นอยู่กับราคาตลาด เป็นสมาชิกของสหกรณ์ และมีความเสี่ยงที่จะได้รับราคาที่ไม่ยุติธรรม จำนวน 18, 3 และ 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.86, 6.98 และ 4.65 ตามลำดับ

4.4.9 การรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาผลผลิตปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาผลผลิตปาล์มน้ำมัน จำนวน 137 ราย คิดเป็นร้อยละ 91.33 เพราะเกษตรกรมีความคิดเห็นว่าการรวมกลุ่มระหว่างเกษตรกรด้วยกันเองเป็นสิ่งที่ยุ่งยาก ส่วนที่เหลืออีก 13 ราย หรือร้อยละ 8.67 มีการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาผลผลิตปาล์มน้ำมัน โดยเหตุผลที่เกษตรกรมีการรวมกลุ่ม คือ เพื่อต่อรองราคาผลผลิตปาล์มน้ำมัน เนื่องจากราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันตกต่ำ นอกจากนี้เหตุผลอื่นของการเข้าร่วมการเป็นสมาชิกกลุ่ม คือ (1) เพื่อพบปะพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน รวมถึงช่วยเหลือกันทางความคิดเงินทุน และแรงงานระหว่างสมาชิก (2) เพื่อให้มีการสะสมเงินร่วมกัน (3) เพื่อเป็นแหล่งเงินกู้มาใช้ในการทำการเกษตร และ (4) เพื่อได้รับสวัสดิการจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม

4.4.10 สิ่งที่น่ากังวลมากที่สุดในการจำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมันให้กับแหล่งรับซื้อ

ปัจจัยที่เกษตรกรส่วนใหญ่กังวลมากที่สุดในการขายผลผลิตปาล์มน้ำมันให้กับแหล่งรับซื้อ หรือลานเท คือ ความสะดวกในการขนส่ง จำนวน 63 ราย คิดเป็นร้อยละ 42 เนื่องจากเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย ซึ่งบางรายนั้นไม่มีรถของตนเอง รองลงมาคือราคา อื่น ๆ เช่น การเป็นสมาชิกของสหกรณ์ ความน่าเชื่อถือ สามารถต่อรองราคาได้ เป็นต้น และความคุ้นเคย จำนวน 51, 22 และ 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 34, 14.67 และ 9.33 ตามลำดับกลยุทธ์ที่ลานเทใช้สร้างความสัมพันธ์กับเกษตรกร ได้แก่ การให้คำแนะนำในการจัดการสวนปาล์ม น้ำมัน การบริการเก็บเกี่ยวและขนส่งในราคาถูก

4.4.11 หน่วยงานที่ให้การช่วยเหลือ หรือคำแนะนำในการซื้อขายผลผลิตปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการช่วยเหลือ หรือคำแนะนำในการซื้อขายผลผลิตปาล์มน้ำมัน จากหน่วยงานราชการ จำนวน 33 ราย คิดเป็นร้อยละ 22 ซึ่งจำแนกเป็นสำนักงานเกษตรอำเภออ่าวลึก 16 ราย สหกรณ์นิคมอ่าวลึก จำกัด 12 ราย กรมวิชาการเกษตร 2 ราย สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และเกษตรจังหวัดในจำนวนเท่ากันคือ 1 ราย รองลงมาคือสหกรณ์การเกษตร และหน่วยงานเอกชน (ลานเท) จำนวน 21 และ 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 14 และ 2 ตามลำดับ

4.4.12 ความพึงพอใจกับราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันในปัจจุบัน

เกษตรกรส่วนใหญ่พอใจกับราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันในปัจจุบัน จำนวน 94 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.67 ส่วนที่เหลืออีก 56 ราย หรือร้อยละ 37.33 ไม่พอใจกับราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันในปัจจุบัน

4.4.13 การจำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมันให้ได้ราคาดี

เกษตรกรจำนวน 95 รายที่แสดงความคิดเห็นในข้อนี้ โดยเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การจำหน่ายผลปาล์มสุกพอดีจะทำให้ได้ราคาดี โดยพิจารณาจากสีของผลปาล์มน้ำมันที่มีสีส้มและมีผลปาล์มร่วง 2-3 ผลต่อน้ำหนักทะลาย 1 กิโลกรัม จำนวน 90 ราย รองลงมาคือการรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ เพื่อสร้างอำนาจการต่อรองราคา และไม่นำเข้าน้ำมันปาล์มจากต่างประเทศ จำนวน 4 และ 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.21 และ 1.05 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 การซื้อขายผลผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

การตลาด	จำนวน (n = 150)	ร้อยละ
การจำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมัน		
ทะเลาะและผลปาล์มร่วง	101	67.33
ทะเลาะ	49	32.67
การกำหนดราคาซื้อขายผลผลิตปาล์มน้ำมัน		
อิงราคาตลาด	113	75.33
ผู้รับซื้อเป็นผู้กำหนด	32	21.33
ขึ้นอยู่กับคุณภาพของผลผลิตปาล์ม น้ำมัน	4	2.67
การตกลงกันระหว่างผู้ซื้อและ ผู้ขาย	1	0.67
การชำระเงินในการซื้อขายผลผลิตปาล์มน้ำมัน		
เงินสด	149	99.33
เงินเชื่อบางส่วน	1	0.67
แหล่งรับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมัน		
ลานเทเอกชน	90	60.00
ลานเทสหกรณ์	55	36.67
ลานเทโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม	3	2.00
พ่อค้าคนกลางในท้องถิ่น	2	1.33
การขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันไปจำหน่ายยังแหล่งรับซื้อ		
จ้าง	92	61.33
ขนส่งเอง	56	37.34
พ่อค้าคนกลางมารับซื้อที่สวน	2	1.33
ค่าใช้จ่ายในการขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมัน (บาท/ครั้ง)		
0-500	147	98.00
501-1,000	3	2.00
ค่าสูงสุด = 1,000 ค่าต่ำสุด = 0 ค่าเฉลี่ย = 173.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 100.70		
ระยะทางจากสวนปาล์มน้ำมันถึงแหล่งรับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมัน (กม.)		
0-10	147	98.00
> 10	3	2.00
ค่าสูงสุด = 17 ค่าต่ำสุด = 0.10 ค่าเฉลี่ย = 3.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.39		

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

การตลาด	จำนวน (n = 150)	ร้อยละ
การตกลงทำสัญญาซื้อขาย		
ทำ	1	0.67
ไม่ทำ	149	99.33
การรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาผลผลิตปาล์มน้ำมัน		
มี	13	8.67
ไม่มี	137	91.33
สิ่งที่คำนึงมากที่สุดในการจำหน่ายผลผลิตปาล์มน้ำมัน		
ความสะดวกในการขนส่ง	63	42.00
ราคา	51	34.00
อื่น ๆ เช่น การเป็นสมาชิก ความน่าเชื่อถือ	22	14.67
ความคุ้นเคย	14	9.33
หน่วยงานที่ให้การช่วยเหลือ หรือคำแนะนำในการซื้อขายผลผลิตปาล์มน้ำมัน (n = 57)		
หน่วยงานราชการ	33	57.89
สหกรณ์การเกษตร	21	36.84
หน่วยงานเอกชน (ลานเท)	3	5.27
ความพึงพอใจกับราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันในปัจจุบัน		
พอใจ	94	62.67
ไม่พอใจ	56	37.33

4.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ผลการวิจัยในส่วนของความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.5.1 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรมากที่สุดคือ ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตเร็วกว่ายางพารา มีคะแนนรวม 209 คะแนน รองลงมาคือราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันที่คาดว่าจะขายได้ มีคะแนนรวม 206 คะแนน ราคาของยางพารา มีคะแนนรวม 119 คะแนน ราคาของผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ขายได้ในปีที่ผ่านๆ มา มีคะแนนรวม 111 คะแนน และสภาพพื้นที่ที่มีความเหมาะสม มีคะแนนรวม 68 คะแนน ตามลำดับ (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ปัจจัย	ไม่ตอบ	น้อย	ปานกลาง	มาก	คะแนนรวม
ปาล์มน้ำมันให้ผลผลิตเร็วเมื่อเทียบกับยางพารา	63 (42.00)	20 (13.33)	12 (8.00)	55 (36.67)	209
ราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันที่คาดว่าจะขายได้	47 (31.34)	26 (17.33)	51 (34.00)	26 (17.33)	206
ราคายางพารา	88 (58.67)	23 (15.33)	21 (14.00)	18 (12.00)	119
ราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ขายได้ในปีที่ผ่านมา	89 (59.34)	23 (15.33)	26 (17.33)	12 (8.00)	111
สภาพพื้นที่ที่มีความเหมาะสม	124 (82.67)	4 (2.67)	2 (1.33)	20 (13.33)	68
ปริมาณน้ำฝน	111 (74.00)	18 (12.00)	14 (9.33)	7 (4.67)	67
เงินทุน	119 (79.34)	14 (9.33)	12 (8.00)	5 (3.33)	53
ปาล์มน้ำมันดูแลรักษาง่ายและทนต่อสภาพแวดล้อม	124 (82.67)	14 (9.33)	7 (4.67)	5 (3.33)	43
แรงงาน	137 (91.34)	5 (3.33)	6 (4.00)	2 (1.33)	23
พันธุ์	148 (98.67)	2 (1.33)	0 (0.00)	0 (0.00)	2

เกษตรกรรายหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า “ตอนนี้ผมทำทั้งสวนยางพาราและสวนปาล์มน้ำมัน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างยางพาราและปาล์มน้ำมันในเรื่องของการจัดการ ผมมีความคิดเห็นว่า พี่ชทั้งสองชนิดมีการจัดการที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ตัวอย่างเช่น ในการทำสวนยางพารา ผมต้องเข้าไปดูแลอยู่ตลอด กรีดยางทุกวัน ยกเว้นช่วงยางผลัดใบ ใช้แรงงานจำนวนมาก ซึ่งแรงงานต้องเป็นแรงงานฝีมือที่กรีดยางเป็น และรายได้ที่ได้รับต้องเข้าระบบการแบ่งตามสัดส่วน อย่างของผม 50 : 50 แต่การทำสวนปาล์มน้ำมันนาน ๆ ถึงจะเข้าไปตัดหญ้าบ้าง ตัดแต่งทางใบก็ทำเมื่อเก็บเกี่ยวผลผลิตประมาณ 15-20 วันต่อครั้ง ใช้แรงงานน้อย รายได้ที่ได้รับก็เต็มเม็ดเต็มหน่วยมากกว่าการทำสวนยางพารา”

เกษตรกรรายหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า “ผมมองว่า อนาคตของปาล์มน้ำมันน่าจะสดใสกว่ายางพารา จากที่ผมได้เข้าไปสัมผัสเครือข่ายทั้งภาครัฐและภาคเกษตรกรในภาคต่าง ๆ ทิศทางตลาด

ของปาล์มน้ำมันมีแนวโน้มไปในทางที่ดี ทั้งด้านพลังงานทางเลือก หรือสินค้า/ผลิตภัณฑ์ที่ถูกแปรรูปมาใช้ในชีวิตประจำวัน โดยมองจากการขยายตัวของเกษตรกรและผู้บริโภค สัดส่วนมันฝรั่งตามกันมาตลอด ผมจึงคิดว่า ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่มีโอกาส มีอนาคตที่ดี ยั่งยืน และมั่นคง”

4.5.2 บุคคลที่แนะนำเกษตรกรให้ทำสวนปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรส่วนใหญ่ตัดสินใจทำสวนปาล์มน้ำมันด้วยตนเอง จำนวน 138 ราย คิดเป็นร้อยละ 92 บุคคลที่แนะนำให้ทำสวนปาล์มน้ำมัน คือ ญาติพี่น้อง หน่วยงานราชการ เช่น กรมส่งเสริมสหกรณ์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น และเพื่อนเกษตรกร จำนวน 6, 4 และ 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 4, 2.67 และ 1.33 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.7)

ตารางที่ 4.7 บุคคลที่แนะนำเกษตรกรให้ทำสวนปาล์มน้ำมัน

บุคคล	จำนวน (n = 150)	ร้อยละ
ตนเอง	138	92.00
ญาติพี่น้อง	6	4.00
หน่วยงานราชการ	4	2.67
เพื่อน	2	1.33

4.5.3 แหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำสวนปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับความรู้เกี่ยวกับการทำสวนปาล์มน้ำมันจากเพื่อนเกษตรกร จำนวน 53 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.33 รองลงมาคือหน่วยงานราชการ ลานเทศกรณ์ โทรทัศน์ ลานเทออกชน เอกสารคำแนะนำ โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม วิทยุ หนังสือพิมพ์ และอื่น ๆ เช่น บรรพบุรุษ โรงเรียนปาล์มน้ำมัน จำนวน 48, 42, 40, 30, 9, 5, 4 และ 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 32, 28, 26.67, 20, 6, 3.33, 2.67 และ 2 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.8)

4.5.4 การตรวจเยี่ยมและ/หรือการให้คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้รับการตรวจเยี่ยมและ/หรือการให้คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ จำนวน 103 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.67 ส่วนที่เหลืออีก 47 ราย หรือร้อยละ 31.33 ได้รับการตรวจเยี่ยมและ/หรือการให้คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ ซึ่งความถี่ในการตรวจเยี่ยมและ/หรือการให้คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการเฉลี่ย 3.43 ครั้งต่อปี โดยเกษตรกรให้รายละเอียดว่า คำแนะนำที่ได้รับจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการส่วนใหญ่เป็นเรื่องการใส่ปุ๋ย จำนวน 14 ราย รองลงมาคือการใช้พันธุ์ การจัดการสวนปาล์มน้ำมัน การจัดการดิน

และราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันในจำนวนเท่ากัน และการกำจัดศัตรูพืช จำนวน 10, 6, 3 และ 2 ราย ตามลำดับ (ตารางที่ 4.9)

ตารางที่ 4.8 แหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการทำสวนปาล์มน้ำมัน

แหล่งข้อมูลข่าวสาร	จำนวน (n=150)	ร้อยละ
เพื่อนเกษตรกร	53	35.33
หน่วยงานราชการ	48	32.00
ลานเทศกรณ์	42	28.00
โทรทัศน์	40	26.67
ลานเทเอกชน	30	20.00
เอกสารคำแนะนำ	9	6.00
โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม	5	3.33
วิทยุ	4	2.67
หนังสือพิมพ์	3	2.00
อื่น ๆ เช่น บรรพบุรุษ โรงเรียน ปาล์มน้ำมัน	3	2.00

4.5.5 การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการทำสวนปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการทำสวนปาล์มน้ำมัน จำนวน 76 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.67 ส่วนที่เหลืออีก 74 ราย หรือร้อยละ 49.33 ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการทำสวนปาล์มน้ำมัน โดยเกษตรกรส่วนใหญ่เข้ารับการอบรมจากสำนักงานเกษตรอำเภออ่าวลึก จำนวน 38 ราย รองลงมาคือสหกรณ์นิคมอ่าวลึก จำกัด สำนักงานเกษตรจังหวัดกระบี่ กรมวิชาการเกษตร และสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง จำนวน 14, 7, 6 และ 5 ราย ตามลำดับ ซึ่งหัวข้อที่ใช้ในการอบรมเกษตรกรส่วนใหญ่ คือ เรื่องการจัดการสวนปาล์มน้ำมัน จำนวน 40 ราย รองลงมาคือ การใส่ปุ๋ย การใช้พันธุ์ การปลูกปาล์มน้ำมันให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ และการจัดการดิน จำนวน 34, 15, 8 และ 6 ราย ตามลำดับ (ตารางที่ 4.9) เห็นได้ว่า เกษตรกรเข้ารับการอบรมไม่มากเท่าที่ควร อาจเนื่องมาจากภาระหน้าที่ของเกษตรกร ทำให้มีเวลาจำกัด

เกษตรกรรายหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า “เกษตรกรที่ดีต้องหมั่นศึกษา หรือหาความรู้จากการเข้ารับการอบรม หรือจากสื่อต่าง ๆ เพื่อให้เรามีความรู้ใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ และนำมาปรับใช้ในสวนปาล์มน้ำมันของเรา”

ตารางที่ 4.9 ความช่วยเหลือที่ได้รับในการทำสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ความช่วยเหลือ	จำนวน (n = 150)	ร้อยละ
การตรวจเยี่ยม/การให้คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ		
มี	47	31.33
ไม่มี	103	68.67
จำนวนการตรวจเยี่ยม/การให้คำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ (ครั้ง/ปี)		
0-10	142	94.67
> 10	8	5.33
ค่าสูงสุด = 15 ค่าต่ำสุด = 0 ค่าเฉลี่ย = 3.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 2.81		
หัวข้อให้คำแนะนำ (n = 38)		
การใส่ปุ๋ย	14	36.84
การใช้พันธุ์	10	26.32
การจัดการสวนปาล์มน้ำมัน	6	15.79
การจัดการดิน	3	7.89
ราคาผลผลิตปาล์มน้ำมัน	3	7.89
การจัดการศัตรูพืช	2	5.26
การเข้ารับอบรมเกี่ยวกับการทำสวนปาล์มน้ำมัน		
เคย	76	50.67
ไม่เคย	74	49.33
จำนวนการเข้ารับอบรมเกี่ยวกับการทำสวนปาล์มน้ำมัน (ครั้ง/ปี)		
0-10	137	91.33
> 10	13	8.67
ค่าสูงสุด = 26 ค่าต่ำสุด = 0 ค่าเฉลี่ย = 5.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 5.16		

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ความช่วยเหลือ	จำนวน (n = 150)	ร้อยละ
หน่วยงานที่จัดอบรมเกี่ยวกับการทำสวนปาล์มน้ำมัน (n = 76)		
เกษตรอำเภอ	38	50.00
สหกรณ์นิคมอ่าวลึก จำกัด	14	18.42
สำนักงานเกษตรจังหวัด	7	9.21
กรมวิชาการเกษตร	6	7.89
สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง	5	6.58
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	2	2.63
กรมพัฒนาที่ดิน	2	2.63
กรมส่งเสริมการเกษตร	1	1.32
บริษัท ยูนิวานิชน้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน)	1	1.32
หัวข้ออบรมเกี่ยวกับการทำสวนปาล์มน้ำมัน (n = 76)		
การจัดการสวนปาล์มน้ำมัน	40	52.63
การใส่ปุ๋ย	34	44.74
การใช้พันธุ์	15	19.74
การปลูกปาล์มน้ำมันให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ	8	5.26
การจัดการดิน	6	7.89
การผลิตปุ๋ยอินทรีย์	2	2.63
โรคปาล์มน้ำมัน	1	1.32
การทำบัญชีครัวเรือน	1	1.32
ความรู้ที่เกษตรกรต้องการเพิ่มเติม		
การใช้พันธุ์	37	24.67
การใส่ปุ๋ย	35	23.33
การจัดการดิน	18	12.00
โรคและศัตรูของปาล์มน้ำมัน	10	6.67
การจัดการศัตรูพืช	3	2.00
การช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการเกี่ยวกับการทำสวนปาล์มน้ำมัน		
เคย	96	64.00
ไม่เคย	54	36.00

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ความช่วยเหลือ	จำนวน (n = 150)	ร้อยละ
สิ่งที่ได้รับการช่วยเหลือในการทำสวนปาล์มน้ำมันจากหน่วยงานราชการ (n = 96)		
การจัดอบรม	76	79.17
การตรวจเยี่ยม/การให้คำแนะนำ	47	48.96
การจัดหาพันธุ์ปาล์มน้ำมันให้ฟรี	15	15.63
การช่วยเหลือในด้านการเงิน	3	3.13
การจัดหาปุ๋ยให้ฟรี	2	2.08
ความต้องการการช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการเกี่ยวกับการทำสวนปาล์มน้ำมัน		
ราคาผลผลิตปาล์มน้ำมัน	75	50.00
การควบคุมราคาปุ๋ยเคมี	42	28.00
การจัดหาพันธุ์ปาล์มน้ำมันให้ฟรี	15	10.00
การจัดหาปุ๋ยให้ฟรี	9	6.00
การจัดหาเงินทุนเพื่อใช้ในการ ขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน และ/หรือปรับปรุงพื้นที่เพาะปลูก ปาล์มน้ำมันที่มีอยู่	7	4.67
การให้ความรู้/คำแนะนำ/คำปรึกษา เกี่ยวกับปัญหาในการจัดการสวน ปาล์มน้ำมัน	5	3.33
การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาดิน	3	2.00
การจัดหาเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ	2	1.33
การพัฒนาการคมนาคม (ถนน) ภายในหมู่บ้าน	2	1.33
การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ เกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน	1	0.67

4.5.6 ความรู้ที่เกษตรกรต้องการเพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำสวนปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการทำสวนปาล์มน้ำมันในเรื่องการใช้พันธุ์ จำนวน 37 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.67 รองลงมาคือการใช้ปุ๋ย การเตรียมดิน โรคและแมลง และการกำจัดศัตรูพืช จำนวน 35, 18, 10 และ 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.33, 12, 6.67 และ 2 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.9)

4.5.7 ความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการเกี่ยวกับการทำสวนปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรส่วนใหญ่เคยได้รับการช่วยเหลือในการทำสวนปาล์มน้ำมันจากหน่วยงานราชการ จำนวน 96 ราย คิดเป็นร้อยละ 64 โดยนอกเหนือจากการตรวจเยี่ยมและ/หรือการให้คำแนะนำ และการจัดอบรมแก่เกษตรกรแล้ว ยังมีการให้ความช่วยเหลือในเรื่องของการจัดหาพันธุ์ปาล์มน้ำมันให้ฟรี การช่วยเหลือในด้านการเงิน และการจัดหาปุ๋ยให้ฟรี จำนวน 15, 3 และ 2 ราย ตามลำดับ ส่วนที่เหลืออีก 54 ราย หรือร้อยละ 36 ไม่เคยได้ได้รับการช่วยเหลือในการทำสวนปาล์มน้ำมันจากหน่วยงานราชการ (ตารางที่ 4.9)

4.5.8 ความต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการเกี่ยวกับการทำสวนปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือในเรื่องราคาผลผลิตปาล์มน้ำมัน จำนวน 75 ราย คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือการควบคุมราคาปุ๋ยเคมี การจัดหาพันธุ์ปาล์มน้ำมันให้ฟรี การจัดหาปุ๋ยให้ฟรี และการจัดหาเงินทุนเพื่อใช้ในการขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันและ/หรือปรับปรุงพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันที่มีอยู่ จำนวน 42, 15, 9 และ 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 28, 10, 6 และ 4.67 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.9)

4.5.9 นโยบายส่งเสริมการผลิตและการใช้ไบโอดีเซล

เกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า นโยบายส่งเสริมการผลิตและการใช้ไบโอดีเซล (ใช้น้ำมันปาล์มเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิตไบโอดีเซล) ทำให้ราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้น จำนวน 62 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.33 และช่วยเพิ่มอุปสงค์น้ำมันปาล์มภายในประเทศ ซึ่งส่งผลดีต่อเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน 23 ราย คิดเป็นร้อยละ 15.33 (ตารางที่ 4.10) ซึ่งผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างราคาน้ำมันกับราคาปาล์มน้ำมัน พบว่า การเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันมีผลทำให้ราคาปาล์มน้ำมันสูงขึ้น (สมพร อิศวิลานนท์ และศานิต เก้าเอียน, 2552)

4.5.10 นโยบายส่งเสริมการขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรส่วนใหญ่มีความเห็นในแง่บวกต่อนโยบายส่งเสริมการขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน 36 ราย ซึ่งจำแนกประเด็น คือ ช่วยเพิ่มอุปทานน้ำมันปาล์มเพื่อตอบสนองอุปสงค์น้ำมันปาล์มภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 16.67 ช่วยสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร จำนวน 6 ราย คิดเป็นร้อยละ 4 เป็นการให้พื้นที่ (นาร้าง) ให้เกิดประโยชน์สูงสุด จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2 และช่วยลดการนำเข้าน้ำมันปาล์มจากต่างประเทศ จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.33 ในขณะที่เกษตรกรส่วนหนึ่งมีความเห็นในแง่ลบต่อนโยบายส่งเสริมการ

ขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน 9 ราย ซึ่งจำแนกประเด็น คือ ทำให้ราคาปาล์มน้ำมันภายในประเทศลดลง จำนวน 7 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.67 และก่อให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่าธรรมชาติ จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.33 (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายของเกษตรกร

ประเด็น	จำนวน (n = 150)	ร้อยละ
นโยบายส่งเสริมการผลิตและการใช้ไบโอดีเซล		
ทำให้ราคาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้น	62	41.33
ช่วยเพิ่มอุปสงค์น้ำมันปาล์มภายในประเทศ ซึ่งส่งผลดีต่อเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน	23	15.33
นโยบายส่งเสริมการขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน		
- แง่บวก		
ช่วยเพิ่มอุปทานน้ำมันปาล์มเพื่อตอบสนองอุปสงค์น้ำมันปาล์มภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง	25	16.67
ช่วยสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน	6	4.00
เป็นการใช้พื้นที่ (นาร้าง) ให้เกิดประโยชน์สูงสุด	1	0.67
ช่วยลดการนำเข้าน้ำมันปาล์มจากต่างประเทศ	1	0.67
- แง่ลบ		
ทำให้ราคาปาล์มน้ำมันภายในประเทศลดลง	7	4.67
ก่อให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่าธรรมชาติ	2	1.33

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ประเด็น	จำนวน (n = 150)	ร้อยละ
นโยบายราคาผลผลิตปาล์มน้ำมัน เป็นการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูก ปาล์มน้ำมัน	12	8.00
ผลของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อสถานการณ์ปาล์มน้ำมันของประเทศไทย ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ของประเทศไทยเสียเปรียบ เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันของ ประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซีย ทำให้ราคาปาล์มน้ำมันของ ประเทศไทยตกต่ำ	66 63	44.00 42.00

4.5.11 นโยบายราคาผลผลิตปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรส่วนหนึ่งให้ความเห็นว่า นโยบายราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน 12 ราย คิดเป็นร้อยละ 8 (ตารางที่ 4.10)

4.5.12 ผลของการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อสถานการณ์ปาล์มน้ำมันของประเทศไทย

เกษตรกรส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 จะทำให้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันของประเทศไทยเสียเปรียบเกษตรกรของประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซีย เนื่องจากมีต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันสูงกว่า ส่งผลให้เกษตรกรต้องตัดตัว และปรับปรุงการผลิตปาล์มน้ำมันของตนเองให้มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง จำนวน 66 ราย คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมาให้ความเห็นว่า การเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนจะทำให้ราคาปาล์มน้ำมันของประเทศไทยตกต่ำ และส่งผลให้รายได้ของเกษตรกรลดลง จำนวน 63 ราย คิดเป็นร้อยละ 42 (ตารางที่ 4.10)

4.6 ปัญหาในการทำสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ผลการวิจัยในส่วนปัญหาในการทำสวนปาล์มน้ำมัน ทั้งด้านการผลิตและการตลาดของเกษตรกรในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ (ภาคผนวก ข ภาพที่ 9) มีรายละเอียดดังนี้

4.6.1 ปัญหาด้านการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยปัญหาด้านการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร พบว่า ปัญหาปู้ยเป็นปัญหาที่มีคะแนนรวมสูงที่สุด (267 คะแนน) รองลงมาคือปัญหาพันธุ์มีคะแนนรวม 124 คะแนน และปัญหาแรงงาน มีคะแนนรวม 123 คะแนน (ตารางที่ 4.11)

ในส่วนของปัญหาปู้ย พบว่า เกษตรกรบางรายเคยชินกับการใช้ปู้ยเคมีในการทำสวนปาล์ม น้ำมัน เพราะให้ผลเร็วกว่าการใช้ปู้ยชนิดอื่น ซึ่งการใช้ปู้ยเคมีในปริมาณมากมีผลทำให้ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรค่อนข้างสูง เนื่องจากราคापู้ยผันแปรไปตามราคาน้ำมัน และต้นทุนการผลิตส่วนใหญ่เป็นต้นทุนปู้ย กอปรกับตลาดปัจจัยการผลิตทางการเกษตรในพื้นที่เป็นตลาดผู้ขายน้อยราย เนื่องจากมีจำนวนร้านจำหน่ายปัจจัยการผลิตทางการเกษตรน้อย อีกทั้งการรวมกลุ่มของเกษตรกรค่อนข้างน้อย ทำให้เกษตรกรไม่มีอำนาจในการต่อรองราคา เมื่อซื้อปัจจัยการผลิตส่งผลให้ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันสูง

ในส่วนของปัญหาพันธุ์ พบว่า เกษตรกรบางรายใช้พันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตต่ำ และราคากล้าปาล์มน้ำมันค่อนข้างสูง เนื่องจากตลาดกล้าปาล์มน้ำมันจัดเป็นตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด (monopolistic competitive market) กล่าวคือ เป็นตลาดที่มีผู้ผลิตค่อนข้างมากในปัจจุบัน โดยผู้ผลิตแต่ละรายไม่มีการรวมกลุ่มกัน เพื่อกำหนดปริมาณ หรือราคาขาย สินค้า (กล้าปาล์มน้ำมัน) ของผู้ผลิตแต่ละรายมีความคล้ายคลึงกัน และสามารถใช้ทดแทนกันได้ แต่มีความแตกต่างกันทางกายภาพ (ลักษณะเฉพาะของพันธุ์) และในความรู้สึกรักของเกษตรกร อาทิเช่น ชื่อพันธุ์ ผลผลิตทะเลาะผลผลิตน้ำมันจากเนื้อปาล์มและเนื้อในปาล์ม การทนต่อสภาพแวดล้อม ทำให้ผู้ผลิตมีอำนาจในการกำหนดราคากล้าปาล์มน้ำมันอยู่บ้าง แต่ไม่มากนัก ทั้งนี้เพราะผู้ผลิตแต่ละรายได้มีการปรับปรุงและพัฒนาพันธุ์ปาล์มน้ำมันให้มีลักษณะเด่นตามที่ต้องการ อาทิเช่น การให้ผลผลิตทะเลาะเร็วและสูง การเจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่แห้งแล้งและดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เห็นได้ว่า

ในปัจจุบันภาครัฐได้มีการส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันในภาคอื่น ๆ นอกเหนือจากภาคใต้ ซึ่งลักษณะทางกายภาพของพื้นที่อาจไม่เอื้ออำนวยต่อการปลูกปาล์มน้ำมันบางพันธุ์ ทำให้ผู้ผลิตต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาพันธุ์ปาล์มน้ำมันให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ได้ดี โดยผู้ผลิตรายใหม่สามารถเข้ามาผลิตกล้าปาล์มน้ำมัน เพื่อแข่งขันในตลาดได้ไม่ยาก แม้ว่าในระยะสั้นอาจกระทำไม่ได้ เนื่องจากการปรับปรุงและพัฒนาพันธุ์ปาล์มน้ำมันให้มีมาตรฐานเทียบเท่าหรือเลียนแบบให้เหมือนกับพันธุ์ปาล์มน้ำมันของผู้ผลิตเดิมที่อยู่ในตลาด ต้องอาศัยการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตเสียก่อน แต่ในระยะยาวอุปสรรคเหล่านี้อาจมีน้อยลง หรือขจัดให้หมดไปได้ ดังนั้นในระยะยาวถือว่า ตลาดกล้าปาล์มน้ำมันเป็นตลาดที่ผู้ผลิตรายใหม่ ๆ สามารถเข้าและออกจากราคาได้อย่างสะดวก โดยไม่มีอุปสรรค หรือข้อกีดกันใด ๆ

พันธุ์ปาล์มน้ำมันแนะนำของบริษัทเอกชนมี 4 บริษัทที่ได้จดทะเบียนต้นพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ปาล์มน้ำมันตามประกาศกรมวิชาการเกษตร ได้แก่ บริษัท ยูนิวานิชน้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน) จังหวัดกระบี่ ห้างหุ้นส่วนจำกัด โกลด์เด็นเทเนอรา จังหวัดกระบี่ บริษัท เปารงค์ออยปาล์ม จำกัด จังหวัดนครศรีธรรมราช และบริษัท อุดิพันธุ์พืช จำกัด จังหวัดกาญจนบุรี (พืชพลังงาน, 2551)

ตารางที่ 4.11 ปัญหาด้านการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ปัญหา	ไม่ตอบ	น้อย	ปานกลาง	มาก	คะแนนรวม
ปุ๋ย	41 (27.33)	14 (9.33)	32 (21.34)	63 (42.00)	267
พันธุ์	71 (47.33)	45 (30.00)	23 (15.33)	11 (7.34)	124
แรงงาน	88 (58.67)	18 (12.00)	27 (18.00)	17 (11.33)	123
ดิน	129 (86.00)	5 (3.34)	8 (5.33)	8 (5.33)	45
ที่ดิน	123 (82.00)	17 (11.34)	8 (5.33)	2 (1.33)	39
โรค/ศัตรูพืช	135 (90.00)	4 (2.67)	6 (4.00)	5 (3.33)	31
เงินทุน	140 (93.32)	0 (0.00)	5 (3.34)	5 (3.34)	25
ปริมาณผลผลิต	136 (90.66)	5 (3.34)	8 (5.33)	1 (0.67)	24
ความรู้	141 (94.00)	6 (4.00)	0 (0.00)	3 (2.00)	15
น้ำ	142 (94.66)	4 (2.67)	3 (2.00)	1 (0.67)	13

ในส่วนของปัญหาแรงงาน พบว่า แรงงานในพื้นที่สามารถเลือกได้ระหว่างเป็นแรงงานจ้างในสวนปาล์มน้ำมัน หรือสวนยางพารา โดยพิจารณาจากราคาของผลผลิตที่ได้รับ หากราคาของผลผลิตชนิดใดสูงกว่า แรงงานมักเลือกไปเป็นแรงงานจ้างในสวนผลผลิตนั้น ประกอบกับการเคลื่อนย้ายแรงงานออกนอกพื้นที่ กล่าวคือ แรงงานในวัยแรงงานส่วนใหญ่ออกไปทำงานนอกภาค

การเกษตร เนื่องจากเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีระดับการศึกษาสูง และเกษตรกรนิยมส่งบุตรหลานไปศึกษาต่อในเมือง ทำให้วัยแรงงานในครอบครัวลดลง และเกิดการขาดแคลนแรงงาน จึงต้องจ้างแรงงานจากภายนอก อย่างไรก็ตามการทำสวนยางพาราใช้น้ใช้แรงงานมากกว่าการทำสวนปาล์มน้ำมัน 3-5 เท่า (วรวงษ์ ฉลองกิจเจริญ, 2544)

สำหรับปัญหาดิน พบว่า สภาพพื้นที่ในบางแห่ง เช่น ชนิดของดิน ความอุดมสมบูรณ์ของดิน เป็นต้น ไม่เหมาะสมแก่การปลูกปาล์มน้ำมัน ซึ่งเกษตรกรบางรายไม่ได้มีการปรับปรุงดิน หรือการเกษตรกรรม อาทิเช่น การไถพรวน และการเตรียมแปลงให้มีความเหมาะสมก่อนที่จะปลูกปาล์มน้ำมัน เนื่องจากการกระทำได้กล่าวจะก่อให้เกิดต้นทุนขึ้น ทำให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ได้รับค่อนข้างต่ำกว่าที่คาดการณ์ไว้ เนื่องจากเกษตรกรมีความรู้ไม่เพียงพอในการจัดการดินอย่างถูกต้อง อีกทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย จึงไม่ได้มีการนำตัวอย่างดินและทางใบปาล์มน้ำมัน (ทางใบที่ 17 สำหรับต้นปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตแล้ว และทางใบที่ 9 สำหรับต้นปาล์มน้ำมันที่ยังไม่ให้ผลผลิต) ไปวิเคราะห์ปริมาณธาตุอาหาร เพราะเสียค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง โดยเกษตรกรจะจัดการดินด้วยการลองผิดลองถูกจากการนำประสบการณ์ของตนเองมาใช้ ซึ่งอาจไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เป็นเหตุทำให้เกษตรกรในพื้นที่ที่มีการใช้ปุ๋ยเคมีมากถึง 33 สูตร และมีผลทำให้ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันสูง

เกษตรกรรายหนึ่งให้สัมภาษณ์ว่า “ก่อนหน้านี้ผมได้ตรวจวิเคราะห์ดิน ปรากฏว่า สภาพดินมีคุณภาพค่อนข้างต่ำ ดินเสื่อมมาก แต่หลังจากที่ผมได้ใช้ปุ๋ยชีวภาพร่วมกับปุ๋ยเคมี และมีการตรวจวิเคราะห์ดินอย่างสม่ำเสมอ ตอนนี้สภาพดินในสวนปาล์มน้ำมันของผมมีสภาพที่ดี ค่าพีเอชอยู่ที่ 4-5 และมีปริมาณสารอินทรีย์ในดินที่เหมาะสม”

4.6.2 ปัญหาด้านการตลาดปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยปัญหาด้านการตลาดปาล์มน้ำมันของเกษตรกร พบว่า ปัญหาราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันเป็นปัญหาที่มีคะแนนรวมสูงที่สุด (282 คะแนน) รองลงมาคือปัญหาคุณภาพผลผลิต มีคะแนนรวม 140 คะแนน และปัญหาแหล่งรับซื้อ มีคะแนนรวม 118 คะแนน (ตารางที่ 4.12)

ในส่วนของปัญหาราคาผลผลิตปาล์มน้ำมัน พบว่า ราคารับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันค่อนข้างไม่แน่นอน โดยราคามีความเคลื่อนไหวค่อนข้างมากในแต่ละวัน ซึ่งในการรับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันของลานเทเป็นการรับซื้อในราคาเดียว โดยไม่มีการจัดชั้นคุณภาพผลผลิตปาล์มน้ำมัน เพียงดูด้วยตาเปล่าเท่านั้น และการตกลงซื้อขายผลผลิตปาล์มน้ำมันยังไม่มีเกณฑ์ที่แน่นอน ประกอบกับปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรแต่ละรายนำมาขายให้ลานเทนั้นมีไม่มาก เพราะเกษตรกร

ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย ทำให้เกษตรกรไม่มีอำนาจในการต่อรองราคา และมักได้ราคารับซื้อที่ไม่เป็นธรรม นอกจากนี้ปาล์มน้ำมันเป็นพืชที่มีรอบระยะเวลาการเก็บเกี่ยวที่ค่อนข้างแน่นอน ทำให้เกษตรกรไม่มีทางเลือก ต้องเก็บเกี่ยวผลผลิต แม้ว่าในขณะนั้นราคารับซื้อผลผลิตจะต่ำก็ตาม อีกทั้งผลผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรอาจมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐานตามที่ลานที่กำหนด เพราะเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการเก็บเกี่ยวที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันมีการเคลื่อนไหวขึ้นลงตามฤดูกาล กล่าวคือ ผลผลิตปาล์มน้ำมันจะมีราคาต่ำในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดมาก และจะมีราคาสูงในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย

ตารางที่ 4.12 ปัญหาด้านการตลาดปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ปัญหา	ไม่ตอบ	น้อย	ปานกลาง	มาก	คะแนนรวม
ราคาผลผลิต	54 (36.00)	0 (0.00)	6 (4.00)	90 (60.00)	282
คุณภาพผลผลิต	60 (40.00)	40 (26.67)	50 (33.33)	0 (0.00)	140
แหล่งรับซื้อ	69 (46.00)	48 (32.00)	29 (19.33)	4 (2.67)	118
ข้อมูลข่าวสาร	134 (89.33)	3 (2.00)	2 (7.34)	0 (1.33)	7
การจำหน่าย	146 (97.33)	4 (2.67)	0 (0.00)	0 (0.00)	4
การเก็บรักษา	149 (99.33)	1 (0.67)	0 (0.00)	0 (0.00)	1
การขนส่ง	0 (0.00)	1 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1

ในส่วน of ปัญหาคุณภาพผลผลิต พบว่า เกษตรกรบางรายขาดความรู้ความเข้าใจในการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ถูกต้อง และเกษตรกรบางรายมีการเร่ง หรือชะลอการเก็บเกี่ยวผลผลิต แทนที่จะเก็บเกี่ยวผลผลิตตามระยะเวลาที่เหมาะสม เนื่องจากราคารับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันไม่สะท้อนคุณภาพ ทำให้เกษตรกรขาดแรงจูงใจที่จะเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันให้ได้คุณภาพ นอกจากนี้ในช่วงที่ผลผลิตน้อย เกษตรกรมักจะส่งผลผลิตไปจำหน่ายภายใน 24 ชั่วโมง เพื่อให้คุ้มค่าขนส่ง ทำให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ส่งไปขายยังลานเทมมีคุณภาพต่ำ

สำหรับปัญหาแหล่งรับซื้อ พบว่า เกษตรกรบางรายมีส่วนปาล์มน้ำมันอยู่ห่างไกลจากลานเท ทำให้ไม่มีความสะดวกในการขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันไปขาย และหากผลผลิตปาล์มน้ำมันที่นำไปขายนั้นมีปริมาณน้อยก็จะไม่คุ้มกับค่าขนส่งที่สูญเสียไป เกษตรกรจึงรอให้เก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันได้มากในระดับหนึ่งแล้วค่อยนำไปขาย ซึ่งการกระทำดังกล่าว ทำให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่นำไปขายนั้นมีคุณภาพต่ำ และไม่ตรงตามความต้องการของลานเท ส่งผลให้ราคารับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับต่ำไปด้วย นอกจากนี้การนำผลผลิตปาล์มน้ำมันไปขายให้กับลานเทบางแห่ง เกษตรกรจะถูกเอารัดเอาเปรียบโดยการให้ราคารับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันต่ำ หรือกดราคา เนื่องจากเป็นเกษตรกรรายย่อย ทำให้รายได้ที่เกษตรกรได้รับไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้

4.7 ข้อเสนอแนะของเกษตรกร

เกษตรกรมีข้อเสนอแนะบางประการ ทั้งด้านการผลิตและการตลาดปาล์มน้ำมัน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.7.1 ข้อเสนอแนะด้านการผลิตปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรมีข้อเสนอแนะบางประการในด้านการผลิตปาล์มน้ำมัน ดังนี้

(1) ควรควบคุมราคาปุ๋ยไม่ให้สูงเกินไปจนกระทบต่อต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน จำนวน 56 ราย คิดเป็นร้อยละ 36

(2) การขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมจะได้ผลตอบแทนไม่คุ้มค่าต่อการลงทุน จึงควรเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันในพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันที่มีอยู่ จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 6

(3) ควรจัดหาเงินทุนเพื่อสนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันรายใหม่ หรือเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันที่ต้องการขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.33

(4) หน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบในการออกเอกสารสิทธิ์ที่ดินควรออกเอกสารสิทธิ์ในการครอบครองที่ดินให้ถูกต้องและชัดเจน เพื่อให้เกษตรกรเป็นผู้ได้รับสิทธิ์สามารถใช้ประโยชน์และเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างเต็มที่ จำนวน 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.67

(5) สำนักงานเกษตรอำเภอควรเข้ามาวิเคราะห์ดินว่ามีสภาพอย่างไร เนื่องจากเกษตรกรไม่ทราบว่าคุณภาพดินอาหารชนิดใด ทำให้ใส่ปุ๋ยไม่ถูกต้อง จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2

(6) ควรให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องโรคและศัตรูพืชของปาล์มน้ำมัน จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.33

(7) ควรจัดหาปัจจัยการผลิตปาล์มน้ำมันราคาต่ำให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน เช่น พันธุ์ปาล์มน้ำมัน ปุ๋ย สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.33

(8) ควรจัดอบรมและส่งเสริมให้เกษตรกรอยู่อย่างพอเพียง รวมถึงการจัดการสวนปาล์ม น้ำมันที่สามารถนำไปใช้ได้จริง และมีความเฉพาะเจาะจงในพื้นที่ จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.33

(9) ควรกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมที่มีใช้พื้นที่ป่าธรรมชาติ เช่น พื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ พื้นที่นาร้าง เป็นต้น ในการขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน จำนวน 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 1.33

(10) ควรให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปัจจัยการผลิตที่เหมาะสม จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.67

(11) ควรจัดหาพันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ให้ผลผลิตสูงแก่เกษตรกร 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.67

(12) ควรจัดสรรเจ้าหน้าที่เข้ามาช่วยเหลือเกษตรกรที่มีความจริงจังและจริงจัง เพื่อรับทราบ ปัญหาที่แท้จริง และสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.67

(13) ควรให้ความรู้ในการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันให้มีคุณภาพ จำนวน 1 ราย คิดเป็น ร้อยละ 0.67

(14) ควรส่งเสริมการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ควบคู่กับปุ๋ยเคมี เนื่องจากปุ๋ยเคมีให้ธาตุอาหารหลัก ในขณะที่ปุ๋ยอินทรีย์ช่วยลดต้นทุนการผลิต รวมทั้งควรจัดอบรมการใช้ปุ๋ยอย่างเหมาะสมและการ ทำปุ๋ยอินทรีย์ด้วยตนเอง อาทิเช่น การทำปุ๋ยหมัก โดยใช้วัตถุดิบที่หาได้ในพื้นที่ เช่น ช้างข้าวแห้ง พืชตระกูลถั่วที่ปลูกคลุมดิน ต้นหญ้าแห้ง มูลสัตว์ เศษปลา เศษกุ้ง จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.67

(15) ควรปลูกพืชชนิดอื่นแซม ในขณะที่ปาล์มน้ำมันยังไม่ให้ผลผลิต เช่น ข้าวโพดหวาน มะละกอ ถั่วเขียว พริก เป็นต้น จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.67

(16) เกษตรกรควรมีการปลูกทดแทน เมื่อปาล์มน้ำมันมีอายุในช่วงผลผลิตลดลง จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.67

4.7.2 ข้อเสนอแนะด้านการตลาดปาล์มน้ำมัน

เกษตรกรมีข้อเสนอแนะบางประการในด้านการตลาดปาล์มน้ำมัน ดังนี้

(1) ควรเข้มงวดในการป้องกันการลักลอบนำเข้าน้ำมันปาล์ม เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อ อุปทานและราคาน้ำมันปาล์มภายในประเทศ จำนวน 87 ราย คิดเป็นร้อยละ 58

(2) ควรกำหนดราคาขั้นต่ำของปาล์มน้ำมันให้ในช่วง 5-6 บาทต่อกิโลกรัม จำนวน 84 ราย คิดเป็นร้อยละ 56

(3) ควรจัดทำเกณฑ์คุณภาพผลผลิตปาล์มน้ำมันที่รับซื้อ เนื่องจากการซื้อขายผลผลิตในปัจจุบันขึ้นอยู่กับน้ำหนักของผลผลิตเป็นหลัก ทำให้รายได้ที่เกษตรกรได้รับไม่เกี่ยวเนื่องกับคุณภาพของผลผลิตที่จำหน่าย ส่งผลให้เกษตรกรไม่เกิดแรงจูงใจในการพัฒนา หรือปรับปรุงคุณภาพผลผลิต จำนวน 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.33

(4) ลานเทควรให้ความเป็นธรรมในการรับซื้อปาล์มน้ำมัน (การตัดคุณภาพและการกำหนดราคาซื้อขายผลผลิตปาล์มน้ำมัน) เนื่องจากลานเทบางแห่งได้พรมน้ำทะเลลายปาล์มน้ำมัน ทำให้ร้อยละของน้ำมันปาล์มและราคาซื้อขายที่เกษตรกรได้รับลดลง และต่ำกว่าราคาตลาด จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2

(5) ควรรวมกลุ่มในรูปแบบของสหกรณ์ ให้ผ่านพ่อค้าคนกลางน้อยที่สุด จำนวน 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.67

(6) ควรให้ข้อมูลข่าวสารที่แท้จริงเกี่ยวกับราคาปาล์มน้ำมัน เพื่อสร้างความเป็นธรรมแก่เกษตรกร 1 ราย คิดเป็นร้อยละ 0.67

4.8 ปัจจัยกำหนดรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร

ผลการตรวจสอบปัญหาของแบบจำลอง ได้แก่ การตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลว่ามี การแจกแจงแบบปกติ หรือไม่ (normality test) โดยใช้วิธีการ Kolmogorov-Smirnov test ผลปรากฏว่า ตัวแปรที่ใช้แบบจำลองมีการแจกแจงแบบปกติ ในส่วนของปัญหาพหุสัมพันธ์เชิงเส้น พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หรือขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระในแบบจำลองมีค่าน้อยกว่า 0.80 และค่า variance inflation factors (VIF) ของตัวแปรอิสระมีค่าต่ำ แสดงว่า ตัวแปรอิสระในแบบจำลองมีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่คาดว่าไม่ก่อให้เกิดปัญหาพหุสัมพันธ์เชิงเส้น (Wetherill, 1986; Myers, 1990; Lee *et al.*, 2000 และ Lomax, 2007) ในส่วนของปัญหาความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนไม่คงที่ได้ใช้วิธีการ White heteroskedasticity test ผลปรากฏว่าแบบจำลองมีปัญหาค่าความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนไม่คงที่ สำหรับปัญหาสหสัมพันธ์เชิงอัตโนมัติได้ใช้วิธีการ Breusch-Godfrey serial correlation test ประกอบกับการพิจารณาค่าสถิติเดอร์บิน-วัตสัน (Durbin-Watson statistic) ว่า มีค่าเข้าใกล้ 2 หรือไม่ ผลปรากฏว่า แบบจำลองไม่มีปัญหาสหสัมพันธ์เชิงอัตโนมัติ ดังนั้นเพื่อให้แบบจำลองมีความเหมาะสมมากที่สุดในการประมาณการรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร จึงได้ทำการแก้ไขปัญหาค่าความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนไม่คงที่

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุปัจจัยกำหนดรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่แสดงในตารางที่ 4.13 พบว่า ค่าประมาณการสัมประสิทธิ์ของตัวแปรระดับการศึกษา และพื้นที่ถือครองมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับที่ยอมรับได้ โดยตัวแปรทั้งสองเป็นตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลในเชิงบวก หรือมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร ค่าสัมประสิทธิ์เชิงบวกของการกำหนดมีค่าเท่ากับ 0.5690 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้งหมดที่นำเข้ามาพิจารณาในแบบจำลอง อันได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และพื้นที่ถือครอง มีความสามารถในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงของรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร ได้อย่างถูกต้องร้อยละ 56.90 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 43.10 อาจเป็นผลมาจากอิทธิพลของตัวแปรสุ่ม คลาดเคลื่อนที่ไม่ได้อยู่ในแบบจำลอง เช่น ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนเกษตรกร พฤติกรรมการบริโภคของเกษตรกร เป็นต้น

เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติ หรือความเชื่อถือได้ของกลุ่มตัวแปรอิสระทั้งหมดในแบบจำลอง โดยพิจารณาจากค่าสถิติเอฟ ผลปรากฏว่า มีตัวแปรอิสระอย่างน้อย 1 ตัวที่มีค่าแตกต่างจากศูนย์ หรือสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 หรือระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.01 และเมื่อพิจารณาค่าประมาณการสัมประสิทธิ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่า ตัวแปรระดับการศึกษามีอิทธิพลต่อรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรมากที่สุด รองลงมาคือ ตัวแปรพื้นที่ถือครอง

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุของฟังก์ชันรายได้ของครัวเรือนเกษตรกร

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	สถิติที	Prob.
ค่าคงที่	-466,112.60	325,005.60	-1.43	0.15
AGE	1,954.91	3,640.63	0.54	0.59
STA	73,122.70	79,674.31	0.92	0.36
EDU	22,701.42	12,785.10	1.78	0.08
MEM	24,828.11	22,769.16	1.09	0.28
TOT	13,727.70	3,675.68	3.73	0.0003

R = 0.7543 R² = 0.5690 Adjusted R² = 0.5541 Durbin-Watson statistic = 1.88 F-statistic = 38.0239***

หมายเหตุ: *** หมายถึง $p \leq 0.01$

ระดับการศึกษามีอิทธิพลทำให้รายได้ของครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 หรือระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.10 กล่าวคือ เมื่อเกษตรกรมีจำนวนปีที่ศึกษาในระบบการศึกษาของประเทศไทยเพิ่มขึ้น (ลดลง) 1 ปี จะมีอิทธิพลทำ

ให้รายได้ของครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น (ลดลง) 22,701.42 บาท เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ โดยมีค่าความยืดหยุ่นของระดับการศึกษาต่อรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรเท่ากับ 0.34 ซึ่งถือว่ามีความยืดหยุ่นน้อย หมายความว่า ถ้าระดับการศึกษาของเกษตรกรเพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ 1 จะทำให้รายได้ของครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ 0.34 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ เนื่องจากเกษตรกรที่มีการศึกษาสูงจะเรียนรู้และยอมรับการใช้เทคโนโลยี เทคนิค หรือวิธีการใหม่ ๆ จากสื่อ และ/หรือนักส่งเสริมการเกษตร อาทิเช่น พันธุ์ปาล์ม ระบบชลประทาน การบริหารจัดการฟาร์มที่ดี ซึ่งช่วยบรรเทาปัญหาความมืออยู่อย่างจำกัดและส่วนเกินของปัจจัยการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ดินและแรงงาน รวมถึงการเข้าสู่ระยะผลตอบแทนลดน้อยถอยลงของการผลิตปาล์มน้ำมัน โดยการเพิ่มผลิตภาพ (productivity) ปาล์มน้ำมันให้แก่เกษตรกร ตลอดจนเกษตรกรจะมีการแสวงหาความรู้ในการผลิตปาล์มน้ำมันได้อย่างถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นการใช้ปัจจัยการผลิตที่เหมาะสม การเลือกช่วงเวลาในการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน รวมถึงการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ เพื่อเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมันให้มากขึ้น ซึ่งเหตุผลดังกล่าวจะส่งผลให้รายได้ของครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น

พื้นที่ถือครองมีอิทธิพลทำให้รายได้ของครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 กล่าวคือ เมื่อเกษตรกรมีพื้นที่ถือครองเพิ่มขึ้น (ลดลง) 1 ไร่ จะมีอิทธิพลทำให้รายได้ของครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น (ลดลง) 13,727.70 บาท เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ โดยมีค่าความยืดหยุ่นของพื้นที่ถือครองต่อรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรเท่ากับ 1.03 ซึ่งถือว่ามีความยืดหยุ่นมาก หมายความว่า ถ้าเพิ่ม (ลด) พื้นที่ถือครองร้อยละ 1 จะทำให้รายได้ของครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ 1.21 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ เนื่องจากที่ดินเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการผลิตทางการเกษตร การเพิ่มขึ้นของพื้นที่ถือครองย่อมทำให้ผลผลิตที่เกษตรกรได้รับเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

4.9 ฟังก์ชันการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

การวิเคราะห์ฟังก์ชันการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร ผลการวิเคราะห์พบว่าแบบจำลองฟังก์ชันการผลิตคอบบ์-ดักลาสเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมที่สุดกับข้อมูล (ตารางที่ 4.14) ผลการตรวจสอบปัญหาของแบบจำลอง พบว่า การตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลที่มีการแจกแจงแบบปกติ หรือใกล้เคียงแบบปกติหรือไม่ โดยใช้วิธีการ Kolmogorov-Smirnov test ผลปรากฏว่า ตัวแปรที่ใช้แบบจำลองมีการแจกแจงแบบปกติ ในส่วนของปัญหาพหุสัมพันธ์เชิงเส้น พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หรือขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระในแบบจำลองมีค่า

น้อยกว่า 0.80 และค่า VIF ของตัวแปรอิสระมีค่าต่ำ แสดงว่า ตัวแปรอิสระในแบบจำลองมีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่คาดว่าไม่ก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้น (Wetherill, 1986; Myers, 1990; Lee *et al.*, 2000 และ Lomax, 2007) ในส่วนของปัญหาความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนไม่คงที่ได้ใช้วิธีการ White Heteroskedasticity test ผลปรากฏว่า แบบจำลองไม่มีปัญหาความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนไม่คงที่ สำหรับปัญหาสหสัมพันธ์เชิงอัตโนมัติได้ใช้วิธีการ Breusch-Godfrey Serial Correlation test ประกอบกับการพิจารณาค่าสถิติเดอร์บิน-วัตสันว่ามีค่าเข้าใกล้ 2 หรือไม่ ผลปรากฏว่า แบบจำลองมีปัญหาสหสัมพันธ์เชิงอัตโนมัติ ดังนั้นเพื่อให้แบบจำลองมีความเหมาะสมมากที่สุดในการคำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตและปัจจัยการผลิตปาล์ม น้ำมันของเกษตรกรจึงได้ทำการแก้ไขปัญหาสหสัมพันธ์เชิงอัตโนมัติ

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุของฟังก์ชันการผลิตปาล์ม น้ำมัน

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	ค่าสถิติที	Prob.
ค่าคงที่	7.57	0.32	23.89	0.00
ln(ARP)	0.75	0.08	9.45	0.00
ln(LAB)	0.14	0.08	1.75	0.08
ln(QCH)	0.04	0.05	0.95	0.34

R = 0.8414 R² = 0.7080 Adjusted R² = 0.6999 Durbin-Watson statistic = 2.02 F-statistic = 87.2997***

หมายเหตุ: *** หมายถึง $p \leq 0.01$

ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนดมีค่าเท่ากับ 0.7080 แสดงว่า ปัจจัย หรือตัวแปรอิสระทั้งหมดที่นำมาพิจารณาในแบบจำลอง อันได้แก่ พื้นที่เพาะปลูกปาล์ม น้ำมัน แรงงานคนที่ใช้ในการผลิตปาล์ม น้ำมัน และปริมาณปุ๋ยเคมีที่ใช้ในการผลิตปาล์ม น้ำมันของเกษตรกร มีความสามารถในการอธิบายความแปรปรวน หรือการเปลี่ยนแปลง หรือความผันแปรของผลผลิตปาล์ม น้ำมันได้อย่างถูกต้องร้อยละ 70.80 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 29.20 อาจเป็นผลของปัจจัยอื่น ๆ นอกเหนือจากปัจจัยที่กล่าวมาแล้ว ทั้งที่สามารถควบคุมได้และไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งไม่ได้นำมาพิจารณาในแบบจำลอง เช่น พันธุ์ปาล์ม น้ำมัน คุณภาพ/ความอุดมสมบูรณ์ของดิน เทคโนโลยี ปริมาณน้ำฝนศัตรูพืช เป็นต้น ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนดที่ได้ค่อนข้างสูง แสดงว่า เกษตรกรมีพฤติกรรมการผลิตที่คล้ายคลึงกัน เมื่อพิจารณาความเชื่อถือได้ของปัจจัยทั้งหมดที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลผลิตปาล์ม น้ำมัน หรือเมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยทั้งหมดในแบบจำลอง โดยพิจารณาจากค่าสถิติเอฟ ผลปรากฏว่า ในแบบจำลองมีค่า

สัมประสิทธิ์ของปัจจัยอย่างน้อย 1 ปัจจัยมีค่าที่แตกต่างจากศูนย์ หรือสามารถอธิบายความแปรปรวนของผลผลิตปาล์มน้ำมันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยทั้งหมดในแบบจำลองจากการพิจารณาค่าสถิติที่ ผลปรากฏว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ของแรงงานคนที่ใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 กล่าวคือ พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันและแรงงานคนที่ใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมัน เป็นปัจจัยกำหนดผลผลิตปาล์มน้ำมันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นเป็นที่ยอมรับได้ โดยปัจจัยทั้งหมดมีอิทธิพลในเชิงบวกกับผลผลิตปาล์มน้ำมัน ซึ่งหมายความว่า เมื่อเกษตรกรมีพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันและแรงงานคนที่ใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น จะมีผลทำให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น

จากคุณสมบัติของฟังก์ชันการผลิตคอบบ์-ดักลาสจะได้ว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยการผลิตแต่ละชนิดที่คำนวณได้จากฟังก์ชันการผลิตคอบบ์-ดักลาส คือ ค่าความยืดหยุ่นของปัจจัยการผลิตชนิดนั้นในการผลิต ซึ่งหมายความว่า เมื่อคำนึงถึงปัจจัยการผลิตชนิดนั้น ๆ ค่าความยืดหยุ่นดังกล่าวจะแสดงให้เห็นว่า เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ปัจจัยการผลิตไปร้อยละ 1 แล้ว จะทำให้ผลผลิตเปลี่ยนแปลงไปร้อยละเท่าไร เมื่อกำหนดให้ปัจจัยการผลิตชนิดอื่น ๆ มีค่าคงที่ ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร พบว่า พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันมีค่าความยืดหยุ่นมากที่สุด คือ มีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 0.75 ซึ่งอธิบายได้ว่า เมื่อเกษตรกรเพิ่ม (ลด) พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันร้อยละ 1 โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ จะมีผลทำให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรจะเพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ 0.75 รองลงมาคือ แรงงานคนที่ใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมัน โดยมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 0.14 ซึ่งอธิบายได้ว่า เมื่อเกษตรกรเพิ่ม (ลด) แรงงานคนที่ใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมันร้อยละ 1 โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ จะมีผลทำให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรจะเพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ 0.14 สำหรับปริมาณปุ๋ยเคมีที่ใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมันเป็นปัจจัยที่มีค่าความยืดหยุ่นน้อยที่สุด คือ มีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 0.04 แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับที่ยอมรับได้

จากคุณสมบัติของฟังก์ชันการผลิตคอบบ์-ดักลาสจะได้ว่า ผลรวมของค่าสัมประสิทธิ์ที่คำนวณได้จากฟังก์ชันการผลิตคอบบ์-ดักลาสของปัจจัยการผลิตทั้งหมดจะแสดงให้เห็นถึงผลตอบแทนต่อขนาดการผลิต ผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร พบว่า ผลรวมของค่าความยืดหยุ่นจากการใช้ปัจจัยการผลิตทั้งหมด (พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน แรงงานคนที่ใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมัน และปริมาณปุ๋ยเคมีที่ใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมัน) มีค่าเท่ากับ 0.92 และเมื่อนำผลรวมค่าสัมประสิทธิ์ของพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน แรงงานคนที่ใช้ในการผลิต

ปาล์มน้ำมัน และปริมาณปุ๋ยเคมีที่ใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมัน หรือผลตอบแทนต่อขนาดการผลิตมาทดสอบว่า มีค่าน้อยกว่า 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ด้วยการทดสอบวอลด์ (Wald test) ผลปรากฏว่า ผลรวมค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยการผลิตทั้งหมดมีค่าไม่เท่ากับ 1 (ปฏิเสธ $H_0: b_1 + b_2 + b_3 = 1$) แสดงว่า การผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่อยู่ในระยะผลตอบแทนต่อขนาดการผลิตลดลง หมายความว่า เมื่อเพิ่มปัจจัยการผลิตผันแปรทุกชนิดเข้าไปในปัจจัยการผลิตคงที่ในสัดส่วนที่เท่ากัน สมมติว่าเท่ากับร้อยละ 1 แล้ว ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับจะเท่ากับร้อยละ 0.92 หรือน้อยกว่าร้อยละของการเพิ่มขึ้นของปัจจัยการผลิต

จากผลการวิเคราะห์ฟังก์ชันการผลิตปาล์มน้ำมันสามารถพิสูจน์ในเชิงคณิตศาสตร์ว่า การผลิตปาล์มน้ำมันอยู่ในช่วงผลตอบแทนต่อขนาดการผลิตลดลงได้ ดังนี้

$$TQP = ARP^{0.75} LAB^{0.14} QCH^{0.04}$$

$$\begin{aligned} \text{ดังนั้น } f(aARP, aLAB, aQCH) &= (aARP)^{0.75} (aLAB)^{0.14} (aQCH)^{0.04} \\ &= a^{0.75} ARP^{0.75} a^{0.14} LAB^{0.14} a^{0.04} ECH^{0.04} \\ &= a^{0.75+0.14+0.04} (ARP^{0.75} LAB^{0.14} ECH^{0.04}) \\ &= a^{0.92} (ARP^{0.75} LAB^{0.14} ECH^{0.04}) \\ &= a^{0.92} TQP \end{aligned}$$

4.10 ประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิตในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

การวัดประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิตของเกษตรกรเป็นการวิเคราะห์เพื่อแสดงให้เห็นว่า ระดับการใช้ปัจจัยการผลิตของเกษตรกรมีความเหมาะสมหรือไม่ และระดับการใช้ปัจจัยการผลิตนั้นอยู่ในระดับที่เกษตรกรได้รับกำไรสูงสุดหรือไม่ ทั้งนี้เกษตรกรสามารถทำการผลิตโดยใช้ปัจจัยการผลิตชนิดต่าง ๆ เพื่อให้ได้กำไรสูงสุด โดยไม่จำเป็นต้องผลิตให้ได้ผลผลิตมากที่สุด ซึ่งการวัดประสิทธิภาพการใช้ปัจจัยการผลิตของเกษตรกรจำแนกเป็น 2 ประเภท คือ การวัดประสิทธิภาพเชิงเทคนิค และการวัดประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจ

4.10.1 ประสิทธิภาพเชิงเทคนิคของการใช้ปัจจัยการผลิต

ประสิทธิภาพเชิงเทคนิคของการใช้ปัจจัยการผลิตเป็นประสิทธิภาพของการใช้ปัจจัยการผลิตแต่ละชนิด ซึ่งแสดงออกในรูปของอัตราส่วนระหว่างผลผลิตและปัจจัยการผลิต โดยทำการพิจารณาจากผลผลิตเพิ่มของการใช้ปัจจัยการผลิตแต่ละชนิด นั่นคือ เมื่อปัจจัยการผลิตเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วยแล้ว จะมีผลทำให้ผลผลิตเพิ่มเป็นจำนวนเท่าใด โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ ณ

มัชฌิมเรขาคณิต ทั้งนี้ได้นำสมการการผลิตแบบ-ดักลาสมาใช้ในการวิเคราะห์ ดังมีรายละเอียดต่อไป

$$\ln(\text{TQP}) = 7.57 + 0.75\ln(\text{ARP}) + 0.14\ln(\text{LAB}) + 0.04\ln(\text{QCH})$$

$$\text{TQP} = e^{7.57} \text{ARP}^{0.75} \text{LAB}^{0.14} \text{QCH}^{0.04}$$

$$\text{โดยที่ } e = 2.71828$$

$$\text{ARP} = 20.29 \text{ ไร่ ๓ มัชฌิมเรขาคณิต}^1$$

$$\text{LAB} = 64.72 \text{ วัน-งานต่อปี ๓ มัชฌิมเรขาคณิต}$$

$$\text{QCH} = 2,514.92 \text{ กิโลกรัมต่อปี ๓ มัชฌิมเรขาคณิต}$$

$$\text{TQP} = (2.71828)^{7.57} \times (20.29)^{0.75} \times (64.72)^{0.14} \times (2,514.92)^{0.04}$$

$$= 1,939.13 \times 9.56 \times 1.79 \times 1.37$$

$$= 45,460.94 \text{ กิโลกรัมต่อปี}$$

การคำนวณหาผลผลิตเพิ่มจากการใช้ปัจจัยการผลิตแต่ละชนิดมีสูตร ดังนี้

$$MPP_{x_i} = \frac{b_i Y}{X_i}$$

โดยที่ b_i หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ของปัจจัยการผลิตชนิดที่ i

Y หมายถึง ผลผลิตที่คำนวณได้ โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ ๓ มัชฌิมเรขาคณิต

X_i หมายถึง ค่ามัชฌิมเรขาคณิตของปัจจัยการผลิตชนิดที่ i

$$i = 1, 2, 3, 4$$

$$MPP_{\text{ARP}} = \frac{0.75 \times 45,460.94}{20.29} = 1,680.42 \text{ กิโลกรัมต่อปี}$$

$$MPP_{\text{LAB}} = \frac{0.14 \times 45,460.94}{64.72} = 98.34 \text{ กิโลกรัมต่อปี}$$

$$MPP_{\text{QCH}} = \frac{0.04 \times 45,460.94}{2,514.92} = 0.72 \text{ กิโลกรัมต่อปี}$$

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพเชิงเทคนิคของการใช้ปัจจัยการผลิตในการผลิตปาล์มน้ำมันพบว่า ปุ๋ยเคมีมีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคสูงสุด เมื่อเทียบกับปัจจัยการผลิตอื่น ๆ เนื่องจากจุดที่ $MPP = 0$ เป็นจุดที่มีระดับการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคสูงสุด กล่าวคือ ผลผลิตเพิ่มของปุ๋ยเคมีเท่ากับ 0.72 กิโลกรัมต่อปี ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์มากกว่าผลผลิตเพิ่มของปัจจัยการผลิตอื่น ๆ แสดงว่า เมื่อเพิ่มปุ๋ยเคมี 1 กิโลกรัมต่อปี จะทำให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น 0.72 กิโลกรัม

¹ การคำนวณมัชฌิมเรขาคณิตของปัจจัยการผลิต

$$\ln X_i = \frac{1}{n} (\ln X_1 + \ln X_2 + \ln X_3 + \dots + \ln X_n)$$

ต่อปี โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ ณ มัชฌิมเรขาคณิต รองลงมาคือ แรงงานคน ซึ่งพบว่า ผลผลิตเพิ่มของแรงงานคนมีค่าเท่ากับ 98.34 กิโลกรัมต่อปี แสดงว่า เมื่อเพิ่มการใช้แรงงานคน 1 วันงานต่อปี จะทำให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น 98.34 กิโลกรัมต่อปี โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ ณ มัชฌิมเรขาคณิต สำหรับผลผลิตเพิ่มของพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันมีค่าสูงที่สุด คือ 1,680.42 กิโลกรัมต่อปี แสดงว่า เมื่อเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน 1 ไร่ จะทำให้ผลผลิตปาล์ม น้ำมันเพิ่มขึ้น 1,680.42 กิโลกรัมต่อปี โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ ณ มัชฌิมเรขาคณิต

4.10.2 ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจของการใช้ปัจจัยการผลิต

ในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจของการใช้ปัจจัยการผลิตได้กำหนดให้ตลาดผลผลิตและตลาดปัจจัยการผลิตอยู่ในตลาดแข่งขันสมบูรณ์ กล่าวคือ ไม่ว่าจะผลิตผลผลิตมากหรือน้อยเพียงใด ราคาของผลผลิตจะไม่เปลี่ยนแปลง ในขณะที่เดียวกัน ไม่ว่าจะมีการใช้ปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้น หรือลดลงเพียงใดก็ตาม ราคาของปัจจัยการผลิตจะไม่เปลี่ยนแปลง ซึ่งระดับการผลิตที่จะให้กำไร หรือผลตอบแทนสูงสุดในทางเศรษฐศาสตร์นั้น ไม่ใช่ระดับการผลิตที่ให้ผลผลิตสูงสุดเสมอไป แต่เป็นระดับการผลิตที่มีการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจ นั่นคือระดับการใช้ปัจจัยการผลิตชนิดหนึ่งจนกระทั่งมูลค่าของผลผลิตเพิ่มจากการใช้ปัจจัยการผลิตชนิดนั้น มีค่าเท่ากับราคาของปัจจัยการผลิต อาจกล่าวได้ว่า การใช้ปัจจัยการผลิตให้มีประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจนั้น เป็นการใช้ปัจจัยการผลิตจนกระทั่งอัตราส่วนของมูลค่าผลผลิตที่ได้รับเพิ่มขึ้นอันเนื่องมาจากการใช้ปัจจัยการผลิตชนิดนั้นมีค่าเท่ากับ 1 พอดี ซึ่งสามารถเขียนในรูปสมการเชิงคณิตศาสตร์ได้ ดังนี้

$$VMP_{X_i} = P_{X_i}$$

$$MPP_{X_i} \times P_Y = P_{X_i}$$

$$\frac{MPP_{X_i} \times P_Y}{P_{X_i}} = 1$$

การวิเคราะห์ระดับการใช้ปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมทางเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมันได้กำหนดให้ราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันเท่ากับ 5.35 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนค่าเช่าที่ดิน (ตัวแปรที่นำมาใช้แทนค่าเสียโอกาสของการใช้ที่ดิน) เท่ากับ 1,000 บาทต่อปี ค่าจ้างแรงงานเท่ากับ 473.71 บาทต่อครั้ง และราคาปุ๋ยเคมีเท่ากับ 19.82 บาทต่อกิโลกรัม

$$\frac{VMP_{ARP}}{P_{ARP}} = \frac{1,680.42 \times 5.35}{1,000} = 8.99$$

$$\frac{VMP_{LAB}}{P_{LAB}} = \frac{98.34 \times 5.35}{473.71} = 1.11$$

$$\frac{VMP_{QCH}}{P_{QCH}} = \frac{0.72 \times 5.35}{19.82} = 0.19$$

ผลการวิเคราะห์ระดับการใช้ปัจจัยการผลิตที่เหมาะสมทางเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่แสดงในตารางที่ 4.15 พบว่า มูลค่าผลผลิตเพิ่มของพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันเท่ากับ 8,990.25 บาท นั้นหมายความว่า มูลค่าของผลผลิตปาล์มน้ำมันจะเพิ่มขึ้น 8,990.25 บาท ถ้าเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน 1 ไร่ โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ ณ มัชฌิมเรขาคณิต และสัดส่วนของมูลค่าผลผลิตเพิ่มต่อค่าเช่าที่ดินเท่ากับ 8.99 ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 แสดงว่า การผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรมีการใช้พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันน้อยกว่าระดับที่เหมาะสมเชิงเศรษฐกิจ ในขณะที่มูลค่าผลผลิตเพิ่มของแรงงานคนเท่ากับ 526.12 บาท นั้นหมายความว่า มูลค่าของผลผลิตปาล์มน้ำมันจะเพิ่มขึ้น 526.12 บาท ถ้าเพิ่มแรงงานคน 1 วัน-งานต่อปี โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ ณ มัชฌิมเรขาคณิต และสัดส่วนของมูลค่าผลผลิตเพิ่มต่อค่าจ้างแรงงานเท่ากับ 1.11 ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 แสดงว่า การผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรมีการใช้แรงงานคนน้อยกว่าระดับที่เหมาะสมเชิงเศรษฐกิจ สำหรับมูลค่าผลผลิตเพิ่มของปุ๋ยเคมีเท่ากับ 3.85 บาท นั้นหมายความว่า มูลค่าของผลผลิตปาล์มน้ำมันจะเพิ่มขึ้น 3.85 บาท ถ้าเพิ่มปริมาณปุ๋ยเคมี 1 กิโลกรัมต่อปี โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ ณ มัชฌิมเรขาคณิต และสัดส่วนของมูลค่าผลผลิตเพิ่มต่อราคาปุ๋ยเคมีเท่ากับ 0.19 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1 แสดงว่า การผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยเคมีมากกว่าระดับที่เหมาะสมเชิงเศรษฐกิจ

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจของการใช้ปัจจัยการผลิตในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

รายการ	พื้นที่เพาะปลูกปาล์ม น้ำมัน (ไร่)	แรงงานคน (วัน-งาน)	ปุ๋ยเคมี (กิโลกรัม)
มัชฌิมเรขาคณิต (X_i)	20.29	64.72	2,514.92
ผลผลิตเพิ่ม (MPP_{X_i})	1,680.42	98.34	0.72
มูลค่าผลผลิตเพิ่ม (VMP_{X_i})	8,990.25	526.12	3.85
ราคาปัจจัยการผลิต (P_{X_i})	1,000	473.71	19.82
สัดส่วนของมูลค่าผลผลิตเพิ่มต่อราคา			
ปัจจัยการผลิต ($\frac{VMP_{X_i}}{P_{X_i}}$)	8.99	1.11	0.19
คำแนะนำการใช้ปัจจัยการผลิต	เพิ่มการใช้	เพิ่มการใช้	ลดการใช้

หมายเหตุ: ราคาและปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ใช้ในการวิเคราะห์เท่ากับ 5.35 บาทต่อกิโลกรัม และ 45,460.94 กิโลกรัมต่อปี ตามลำดับ

ดังนั้นเพื่อให้ระดับการใช้ปัจจัยการผลิตในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรได้กำไรสูงสุด หรือมีประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจ นั่นคือ ระดับที่ $VMP_{X_i} = P_{X_i}$ เกษตรกรควรเพิ่มการใช้พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันและแรงงานคน เนื่องจากมูลค่าผลผลิตเพิ่มของพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันและแรงงานคนมากกว่าค่าใช้จ่าย หรือต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากการใช้พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันและแรงงานคน ในทางตรงกันข้ามเกษตรกรควรลดการใช้ปุ๋ยเคมี เนื่องจากมูลค่าผลผลิตเพิ่มของปุ๋ยเคมีน้อยกว่าค่าใช้จ่าย หรือต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากการใช้ปุ๋ยเคมี

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของสิทธิพร ตันทวารักษ์ (2529) ในส่วนของการใช้แรงงานคนที่พบว่า การใช้แรงงานคนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรน้อยกว่าระดับที่เหมาะสมเชิงเศรษฐกิจ เกษตรกรจึงควรเพิ่มการใช้แรงงานคนให้มากขึ้น แต่ในส่วนของการใช้ปุ๋ยกลับพบว่า มีความขัดแย้งกัน กล่าวคือ การใช้ปุ๋ยในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรน้อยกว่าระดับที่เหมาะสมเชิงเศรษฐกิจ เกษตรกรจึงควรเพิ่มการใช้ปุ๋ยให้มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของชยวัฒน์ นครินทร์ (2535) ในส่วนของการใช้แรงงานคนที่พบว่า การใช้แรงงานคนในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรน้อยกว่าระดับที่เหมาะสมเชิงเศรษฐกิจ เกษตรกรจึงควรเพิ่มการใช้แรงงานคนให้มากขึ้น แต่มีความขัดแย้งกันในส่วนของการใช้ปุ๋ยและสารเคมีกำจัดวัชพืชที่พบว่า การใช้ปุ๋ยและสารเคมีกำจัดวัชพืชในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรน้อยกว่าระดับที่เหมาะสมเชิงเศรษฐกิจ เกษตรกรจึงควรเพิ่มการใช้ปุ๋ยและสารเคมีกำจัดวัชพืชให้มากขึ้น

อย่างไรก็ตามการเพิ่ม หรือลดระดับการใช้ปัจจัยการผลิตใด ๆ ต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตปาล์มน้ำมันและข้อจำกัดของเกษตรกรด้วย อาทิเช่น หากเกษตรกรต้องการลดการใช้ปุ๋ยเคมีลง เกษตรกรควรพิจารณาถึงคุณภาพดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดินในแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีความแตกต่างกันด้วย เพราะในพื้นที่ที่ดินมีความเสื่อมโทรม เกษตรกรจำเป็นต้องมีการปรับปรุงสภาพดินให้มีความเหมาะสม หรือเอื้ออำนวยต่อการเจริญเติบโตปาล์มน้ำมันมากขึ้น ซึ่งอาจจะต้องเพิ่มระดับการใช้ปุ๋ยเคมี และ/หรือปุ๋ยอินทรีย์ เพื่อเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ในดิน หรือเพิ่มระดับการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืช เพื่อลดการแย่งธาตุอาหารในดิน ฉะนั้นหากเกษตรกรลดการใช้ปัจจัยการผลิตดังกล่าวมากเกินไป จะทำให้ปริมาณและคุณภาพผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ได้ไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้

เกษตรกรบางรายนิยมเพิ่มการใช้ปุ๋ยเคมี โดยคาดหวังว่าจะทำให้ได้รับผลผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น แต่แท้จริงแล้วกลับกลายเป็นว่า เกษตรกรกลุ่มดังกล่าวมีการใช้ปุ๋ยเคมีมากเกินไป ซึ่งอาจส่งผลทำให้การผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรอยู่ในระยะผลตอบแทนต่อการผลิตลดลง กล่าวคือ ยิ่งเกษตรกรเพิ่มการใช้ปุ๋ยเคมีมากขึ้น แต่ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ได้รับนั้นกลับลดลง จึงไม่คุ้มค่ากับต้นทุนที่เสียไป ฉะนั้นเกษตรกรจึงควรใส่ปุ๋ยเคมีในปริมาณที่เหมาะสมกับความต้องการ

ของปาล์มน้ำมัน อาทิเช่น ต้นปาล์มน้ำมันที่มีอายุน้อยและให้ผลผลิตดี ต้องการธาตุไนโตรเจนในรูป N จำนวน 900 กรัมต่อต้นต่อปี ฟอสฟอรัสในรูป P_2O_5 จำนวน 450 กรัมต่อต้นต่อปี โพแทสเซียมในรูป K_2O จำนวน 1,500 กรัมต่อต้นต่อปี และแมกนีเซียมในรูป MgO จำนวน 140 กรัมต่อต้นต่อปี (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2552 อ้างโดยเกียรติศักดิ์ เทพหนู, 2553)

การมีที่ดินเพื่อเพาะปลูกปาล์มน้ำมันมากขึ้น ย่อมทำให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ได้รับเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน ในขณะที่การเพิ่มผลผลิตในรูปแบบของการใช้ปุ๋ยอาจทำให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ได้รับเพิ่มขึ้นอย่างไม่แน่นอนดังที่ได้กล่าวไปแล้ว หากเกษตรกรต้องการขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน เพื่อเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมัน และเพื่อให้ได้ประโยชน์จากการประหยัดต่อขนาด ไม่ว่าจะเป็นการกระจายของต้นทุนคงที่ เช่น ค่าเครื่องมือและอุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายด้านการจัดการการผลิต เป็นต้น การลดลงของค่าขนส่งต่อหน่วย ความชำนาญพิเศษ หรือเฉพาะอย่าง (specialization) ของแรงงาน โอกาสในการนำเทคโนโลยีการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงมาใช้ในสวนปาล์มน้ำมันมีมากขึ้น อันอาจในการต่อรองราคาปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย สารเคมีกำจัดวัชพืช เป็นต้น เนื่องจากเกษตรกรต้องซื้อปัจจัยการผลิตจำนวนมากในแต่ละครั้ง การกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินเพื่อนำมาใช้ในสวนปาล์มน้ำมัน กล่าวคือ เกษตรกรรายใหญ่ย่อมมีแนวโน้มที่จะสามารถจัดหาเงินทุนมาใช้ด้วยต้นทุนที่ต่ำกว่าเกษตรกรรายย่อย

เกษตรกรควรคำนึงถึงผลกระทบภายนอกเชิงลบ (negative externality) ต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและชุมชน เนื่องจากเกษตรกรบางรายได้ขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันหรือเพิ่มที่ทำกินรุกเข้าไปในเขตป่าที่มีลักษณะเป็นที่สาธารณะที่ควบคุมด้วยกลไกของรัฐ หรือไม่มีเงื่อนไข ส่งผลทำให้ทรัพยากรป่าไม้ลดลง และก่อให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมและความมั่นคงด้านอาหารตามมา และหากการปลูกปาล์มน้ำมันมีการรุกเข้าไปในพื้นที่ป่าชุมชน 1 และชั้น 2 ซึ่งเป็นเขตป่าต้นน้ำ จะส่งเสี่ยงต่อการเกิดปัญหาอุทกภัยที่รุนแรง ทั้งในระดับต้นน้ำ คือ ที่ตั้งสวนปาล์มน้ำมันเอง และระดับปลายน้ำ คือ เขตเมือง ทั้งนี้เพราะระบบนิเวศป่าชุมชนมีคุณสมบัติไม่เท่าเทียมกับระบบนิเวศป่าธรรมชาตินั่นเอง อีกทั้งยังส่งผลให้วิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนในชุมชนเปลี่ยนไป จากที่เคยพึ่งพิงป่าในการดำรงชีพด้วยการหาของป่าและล่าสัตว์ ก็ต้องผันตัวเองมาเป็นแรงงานจ้าง เพื่อแลกกับเงินที่จะนำไปใช้ซื้ออาหารประทังชีวิต และสิ่งใช้สอยอื่น ๆ ดังนั้นเกษตรกรจึงควรใช้พื้นที่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า อาทิเช่น พื้นที่นาร้าง พื้นที่ไร่ร้าง พื้นที่ดินเปรี้ยว พื้นที่ทิ้งร้าง หรือพื้นที่เสื่อมโทรมต่าง ๆ มาปรับปรุงให้เหมาะสม เพื่อใช้ในการปลูกปาล์มน้ำมัน ซึ่งเป็นทางเลือกที่ดีกว่า เพราะที่ดินเป็นทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด และมีราคาสูงขึ้นเรื่อย ๆ แต่หากเกษตรกรมีข้อจำกัดในด้านที่ดินและเงินทุน เกษตรกรควรใช้ปัจจัยการผลิตสมัยใหม่

โดยเฉพาะการใช้พันธุ์ปาล์มน้ำมันที่มีคุณสมบัติให้ผลผลิตต่อหน่วยสูงกว่าเดิม การใช้ปุ๋ยเคมี การจัดทำเขตกรรมใหม่ ซึ่งถือเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของการผลิตปาล์มน้ำมัน

หากเกษตรกรต้องการเพิ่มจำนวนแรงงานคนที่ใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมัน เกษตรกรควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของการแบ่งงานกันทำ (division of labor) และปริมาณงานในแต่ละหน้าที่ เพื่อไม่ให้เกิดการว่างงานแอบแฝง (disguised unemployment) หรือสภาวะการณ์ที่แรงงานมีจำนวนมากเกินความจำเป็น ทำให้แรงงานที่ทำงานอยู่มีชั่วโมงการทำงานที่น้อยเกินไป หรือทำงานได้ต่ำกว่าระดับที่ควรจะเป็น (ไม่เต็มศักยภาพสูงสุด) (underemployment) หรือได้งานทำที่ไม่เหมาะสมกับความรู้และความสามารถของตนเอง ซึ่งก่อให้เกิดต้นทุนค่าเสียโอกาสและต้นทุนที่สูงเกินไปของแรงงานที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่ม

4.11 ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรผลิตได้เฉลี่ย 73,751.02 กิโลกรัมต่อปี สูงสุด 770,000 กิโลกรัมต่อปี ต่ำสุด 3,100 กิโลกรัมต่อปี โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนเท่ากับ 96,639.77 กิโลกรัมต่อปี และร้อยละ 131.04 ตามลำดับ แสดงว่า ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรผลิตได้มีความแตกต่างกันมาก ในขณะที่พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 29.08 ไร่ สูงสุด 200 ไร่ ต่ำสุด 1.50 ไร่ โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนเท่ากับ 29.30 ไร่ และร้อยละ 100.76 ตามลำดับ แสดงว่า พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันมีความแตกต่างกันมาก ส่วนแรงงานคนที่ใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 79.71 วัน-งานต่อปี สูงสุด 264.25 วัน-งานต่อปี ต่ำสุด 5 วัน-งาน โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนเท่ากับ 53.17 วัน-งานต่อปี และร้อยละ 66.70 ตามลำดับ แสดงว่า แรงงานคนที่ใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมันมีความแตกต่างกันมาก สำหรับปุ๋ยเคมีที่ใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ย 5,021.76 กิโลกรัมต่อปี สูงสุด 36,480 กิโลกรัมต่อปี ต่ำสุด 100 กิโลกรัมต่อปี โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนเท่ากับ 6,712.24 บาทต่อปี และร้อยละ 133.66 ตามลำดับ แสดงว่า ปุ๋ยเคมีที่ใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมันมีความแตกต่างกันมาก (ตารางที่ 4.16)

ผลการวิเคราะห์เส้นพรมแดนการผลิตเชิงพื้นที่ด้วยวิธีความควรจะเป็นสูงสุดด้วยโปรแกรม LIMDEP แสดงในตารางที่ 4.17 การประมาณค่าสมการการผลิตปาล์มน้ำมันภายใต้สมมติฐานหลัก $H_0: \lambda = 0$ สมการการผลิตปาล์มน้ำมันไม่มีเส้นพรมแดนเชิงพื้นที่ และสมมติฐานทางเลือก $H_1: \lambda \neq 0$ สมการการผลิตปาล์มน้ำมันมีเส้นพรมแดนเชิงพื้นที่ ผลปรากฏว่า ค่าสถิติของแลมด้า (λ) ที่ได้มีค่าแตกต่างไปจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 แสดงว่า แบบจำลองการผลิตปาล์มน้ำมันมีเส้นพรมแดนเชิงพื้นที่อยู่จริง และความผันแปรที่

เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตปาล์มน้ำมันเกิดจากความไม่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิค (u) มากกว่าความคลาดเคลื่อนที่เกษตรกรควบคุมไม่ได้ (v) ส่วนค่าชิกมา (σ) ที่คำนวณได้นั้น พบว่า ค่าสถิติที่ได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งหมายความว่า ฟังก์ชันการผลิตปาล์มน้ำมันสามารถทำการประมาณค่าด้วยวิธีความควรจะเป็นสูงสุดได้

ตารางที่ 4.16 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการประมาณค่าแบบจำลองเส้นพรมแดนการผลิตเชิงพื้นที่

ตัวแปร	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวน
ผลผลิตปาล์มน้ำมัน (กิโลกรัม/ปี)	770,000	3,100	73,751.02	96,639.77	131.04
พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน (ไร่)	200	1.50	29.08	29.30	100.76
แรงงานคนที่ใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมัน (วัน-งาน/ปี)	264.25	5	79.71	53.17	66.70
ปุ๋ยเคมีที่ใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมัน (กิโลกรัม/ปี)	36,480	100	5,021.76	6,712.24	133.66

ในการผลิตปาล์มน้ำมันมีปัจจัย 2 ตัวที่สามารถอธิบายปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับที่ยอมรับได้ คือ พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน และแรงงานคนที่ใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมัน เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยทั้งหมดในแบบจำลองจากการพิจารณาค่าสถิติที่ ผลปรากฏว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ในขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์ของแรงงานคนที่ใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 โดยค่าความยืดหยุ่นของผลผลิตปาล์มน้ำมันต่อพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันมีค่าเป็นบวก หรือมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับผลผลิตปาล์มน้ำมัน ซึ่งหมายความว่า เมื่อเกษตรกรมีพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น จะมีอิทธิพลทำให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น ในขณะที่ค่าสัมประสิทธิ์ของแรงงานคนที่ใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมันมีค่าเป็นบวกเช่นเดียวกัน ซึ่งหมายความว่า เมื่อเกษตรกรมีการใช้แรงงานคนในการผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น จะมีอิทธิพลทำให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น

พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 0.86 ซึ่งอธิบายได้ว่า เมื่อเกษตรกรเพิ่ม (ลด) พื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันร้อยละ 1 โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ จะมีผลทำให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรเพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ 0.86 เห็นได้อย่างชัดเจนว่า เกษตรกรมีการพึ่งพาหรือเน้นการใช้ที่ดินเป็นปัจจัยหลัก (land intensive) เนื่องจากที่ดินเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการผลิตปาล์มน้ำมัน การขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันย่อมทำให้ปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมัน

เพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน ในขณะที่การเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมันในรูปแบบอื่น อาทิเช่น การใส่ปุ๋ย อาจทำให้ปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นอย่างไม่แน่นอน และเกษตรกรอาจมีการจัดหาปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพ เช่น แรงงานที่มีทักษะและความชำนาญในการเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมัน เทคโนโลยีและ/หรือสินค้านำเข้า (capital goods) ที่ทำให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น เป็นต้น

แรงงานคนที่ใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมันมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 0.13 ซึ่งอธิบายได้ว่า เมื่อเกษตรกรเพิ่ม (ลด) แรงงานคนร้อยละ 1 โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ จะมีผลทำให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรเพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ 0.13 เนื่องจากแรงงานเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญในการผลิตน้ำมันปาล์ม ซึ่งในทุกขั้นตอนการผลิตตั้งแต่เริ่มเพาะปลูกปาล์มน้ำมันไปจนถึงการเก็บเกี่ยวและขนส่งผลผลิตปาล์มน้ำมันจำเป็นต้องอาศัยแรงงานคน ทั้งแรงงานในครัวเรือนและแรงงานจ้าง

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์เส้นพรมแดนการผลิตเชิงพื้นที่ร่วมของการผลิตปาล์มน้ำมัน

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	ค่าสถิติที	Prob.
ค่าคงที่	7.15	0.38	19.00	0.00
ln(ARP)	0.86	0.09	9.79	0.00
ln(LAB)	0.13	0.09	1.49	0.14
ln(QCH)	0.01	0.06	0.22	0.82
λ	1.01	0.19	5.21	0.00
σ	0.61	0.04	13.65	0.00
Sigma-squared (v): $\sigma_v^2 = 0.1867$		Sigma-squared (u): $\sigma_u^2 = 0.1887$		Log likelihood = -112.95

$$\text{หมายเหตุ: } \lambda = \frac{\sigma_u}{\sigma_v} \text{ และ } \sigma = \sqrt{\sigma_u^2 + \sigma_v^2}$$

ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรเฉลี่ย 135,488.04 บาทต่อปี หรือ 4,966.15 บาทต่อไร่ต่อปี หรือ 2.19 บาทต่อกิโลกรัม สูงสุด 849,200 บาทต่อปี ต่ำสุด 7,648 บาทต่อปี โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนเท่ากับ 146,089.09 บาทต่อปี และร้อยละ 107.82 ตามลำดับ แสดงว่า ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรมีความแตกต่างกันมาก ในขณะที่ค่าจ้างแรงงานเฉลี่ย 0.79 บาทต่อกิโลกรัม สูงสุด 3.94 บาทต่อกิโลกรัม ต่ำสุด 0.03 บาทต่อกิโลกรัม โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนเท่ากับ 0.65 บาทต่อกิโลกรัม และร้อยละ 82.28 ตามลำดับ แสดงว่า ค่าจ้างแรงงานมีความแตกต่างกันมาก สำหรับราคาปุ๋ยเคมีเฉลี่ย 20.12 บาทต่อกิโลกรัม สูงสุด 44 บาทต่อกิโลกรัม ต่ำสุด 9 บาทต่อกิโลกรัม โดยมีส่วน

เบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนเท่ากับ 4 บาทต่อกิโลกรัม และร้อยละ 19.88 ตามลำดับ แสดงว่า ราคาปุ๋ยมีความแตกต่างกันน้อย และผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรผลิตได้เฉลี่ย 73,751.02 กิโลกรัมต่อปี สูงสุด 770,000 กิโลกรัมต่อปี ต่ำสุด 3,100 กิโลกรัมต่อปี โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนเท่ากับ 96,639.77 กิโลกรัมต่อปี และร้อยละ 131.04 ตามลำดับ แสดงว่า ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรผลิตได้มีความแตกต่างกันมาก (ตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.18 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการประมาณค่าแบบจำลองเส้นพรมแดนต้นทุนเชิงเส้นคู่

ตัวแปร	ค่าสูงสุด	ค่าต่ำสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวน
ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน (บาท/ปี)	849,200	7,648	135,488.04	146,089.09	107.82
ค่าจ้างแรงงาน (บาท/กิโลกรัม)	3.94	0.03	0.79	0.65	82.28
ราคาปุ๋ยเคมี (บาท/กิโลกรัม)	44	9	20.12	4	19.88
ผลผลิตปาล์มน้ำมัน (กิโลกรัม/ปี)	770,000	3,100	73,751.02	96,639.77	131.04

ผลการวิเคราะห์เส้นพรมแดนต้นทุนเชิงเส้นคู่ด้วยวิธีความควรจะเป็นสูงสุดพบว่า ค่าแลมดาค่าที่ได้จากการประมาณมีค่าไม่แตกต่างไปจากศูนย์ หรือไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในระดับที่ยอมรับได้ แสดงว่า แบบจำลองต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันไม่มีเส้นพรมแดนเชิงเส้นคู่ และความผันแปรที่เกิดขึ้นในต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันไม่ได้เกิดจากความไม่มีประสิทธิภาพเชิงราคา หรือกล่าวได้ว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพเชิงราคาในการผลิตปาล์มน้ำมัน อาจเนื่องมาจากเกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันค่อนข้างสูง และส่วนใหญ่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการทำสวนปาล์มน้ำมัน ดังนั้นการประมาณการแบบจำลองต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันด้วยวิธีความควรจะเป็นสูงสุดและวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดาจึงไม่มีความแตกต่างกัน การวิเคราะห์ในส่วนนี้ได้ใช้โปรแกรม EvIEWS เพื่อวิเคราะห์การถดถอยพหุ และการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดแบบธรรมดา (ตารางที่ 4.19) เนื่องจากมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกำหนดที่สามารถใช้ในการอธิบายฟังก์ชันต้นทุนการผลิตได้

ผลการตรวจสอบปัญหาของแบบจำลอง พบว่า การตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลว่ามีการแจกแจงแบบปกติ หรือใกล้เคียงแบบปกติหรือไม่ โดยใช้วิธีการ Kolmogorov-Smirnov test ผลปรากฏว่า ตัวแปรที่ใช้แบบจำลองมีการแจกแจงแบบปกติ ในส่วนของปัญหาพหุสัมพันธ์เชิงเส้นพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หรือขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระในแบบจำลองมีค่า

น้อยกว่า 0.80 และค่า VIF ของตัวแปรอิสระมีค่าต่ำ แสดงว่า ตัวแปรอิสระในแบบจำลองมีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่คาดว่าไม่ก่อให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้น (Wetherill, 1986; Myers, 1990; Lee *et al.*, 2000 และ Lomax, 2007) ในส่วนของปัญหาความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนไม่คงที่ได้ใช้วิธีการ White Heteroskedasticity test ผลปรากฏว่า แบบจำลองไม่มีปัญหาความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนไม่คงที่ สำหรับปัญหาสหสัมพันธ์เชิงอัตโนมัติได้ใช้วิธีการ Breusch-Godfrey Serial Correlation test ประกอบกับการพิจารณาค่าสถิติเดอร์บิน-วัตสันว่ามีค่าเข้าใกล้ 2 หรือไม่ ผลปรากฏว่า แบบจำลองไม่มีปัญหาสหสัมพันธ์เชิงอัตโนมัติ ดังนั้นแบบจำลองจึงมีความเหมาะสมในการประมาณค่าแบบจำลองต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ตารางที่ 4.19 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุของฟังก์ชันต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	ค่าสถิติที	Prob.
ค่าคงที่	0.65	0.75	0.87	0.39
ln(WAG)	0.49	0.06	8.20	0.00
ln(PCH)	-0.07	0.18	-0.38	0.70
ln(TQP)	1.04	0.05	19.41	0.00

R = 0.8614 R² = 0.7420 Adjusted R² = 0.7367 Durbin-Watson statistic = 1.70 F-statistic = 139.9541^{***}

หมายเหตุ: *** หมายถึง $p \leq 0.01$

ปัจจัยที่สามารถอธิบายต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับที่ยอมรับได้ คือ ค่าจ้างแรงงานและผลผลิตปาล์มน้ำมัน เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ปัจจัยทั้งหมดในแบบจำลองจากการพิจารณาค่าสถิติที ผลปรากฏว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของค่าจ้างแรงงานและค่าสัมประสิทธิ์ของปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 โดยค่าความยืดหยุ่นของต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันต่อปัจจัยการผลิตแต่ละชนิดที่มีนัยสำคัญทางสถิติในแบบจำลองมีค่าเป็นบวก หรือมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน ซึ่งหมายความว่า เมื่อค่าจ้างแรงงานและปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น จะมีอิทธิพลทำให้ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น

ค่าจ้างแรงงานมีค่าความยืดหยุ่นเท่ากับ 0.49 ซึ่งอธิบายได้ว่า เมื่อค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ 1 โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ จะมีผลทำให้ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรเพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ 0.49 เนื่องจากแรงงานเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญประเภทหนึ่งในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร หากเกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือนไม่เพียงพอต่อการทำกิจกรรมในสวนปาล์มน้ำมัน อาจเนื่องจากในครัวเรือนมีสมาชิกที่อยู่ในวัยเด็กและวัยชราในสัดส่วน

มาก หรือมีสมาชิกในวัยแรงงานที่กำลังศึกษา หรือทำงานนอกบ้าน/ต่างถิ่น ซึ่งมีส่วนช่วยเหลือในกิจกรรมการผลิตปาล์มน้ำมันได้ค่อนข้างน้อย หรืออาจจะช่วยเหลือไม่ได้เลย ทำให้เกษตรกรมีความจำเป็นต้องจ้างแรงงานจากภายนอก ซึ่งมีค่าจ้างเป็นค่าตอบแทนในการทำงาน โดยค่าจ้างแรงงานเป็นส่วนหนึ่งของต้นทุนผันแปร (variable cost) หากค่าจ้างแรงงานเพิ่มขึ้น จะทำให้ต้นทุนผันแปรในการผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นตามไปด้วย

ค่าความยืดหยุ่นของปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันเท่ากับ 1.04 ซึ่งอธิบายได้ว่า เมื่อปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับเพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ 1 โดยกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ จะมีผลทำให้ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรเพิ่มขึ้น (ลดลง) ร้อยละ 1.04 เนื่องจากต้นทุนส่วนใหญ่ในการผลิตปาล์มน้ำมันเป็นต้นทุนผันแปร ซึ่งเป็นต้นทุนที่มีการเปลี่ยนแปลงตามระดับผลผลิต หรือต้นทุนที่เกิดจากการใช้ปัจจัยผันแปร หรือปัจจัยการผลิตที่ปริมาณการใช้ผันแปรตามระดับผลผลิต อาทิเช่น กล้าปาล์ม น้ำมัน แรงงาน ปุ๋ย สารเคมีกำจัดวัชพืช ต้นทุนประเภทนี้จะเพิ่มขึ้น หากมีการผลิตปาล์มน้ำมันมากขึ้น และจะลดลงเมื่อการผลิตปาล์มน้ำมันน้อยลง

ผลการคำนวณประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรแต่ละราย (ภาคผนวก ค) ซึ่งระดับความมีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคยังมีค่าสูง และเข้าใกล้หนึ่งมากเท่าใด เป็นการแสดงว่า เกษตรกรรายนั้นมีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการผลิตปาล์มน้ำมันสูง ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการผลิตปาล์มน้ำมันอยู่ในระดับสูง เฉลี่ย 0.9783 หรือร้อยละ 97.83 ของการผลิตสูงสุด เนื่องจากเกษตรกรมีการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างเพียงพอ และตรงตามความต้องการตามระยะการเจริญเติบโตของต้นปาล์มน้ำมัน ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตมีสัดส่วนที่เหมาะสมกับปริมาณปัจจัยการผลิตที่ใช้ไป นอกจากนี้ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า การใช้ปัจจัยการผลิตของเกษตรกรยังไม่มีประสิทธิภาพเต็มที่ อาจกล่าวได้ว่า ปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ได้รับจริงจากการใช้ปัจจัยการผลิต ณ ช่วงเวลาหนึ่งของเกษตรกรต่ำกว่าปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรที่เป็นไปได้สูงสุดบนเส้นพรมแดนการผลิต ซึ่งเกษตรกรสามารถเพิ่มระดับประสิทธิภาพเชิงเทคนิคได้อีกร้อยละ 2.17 โดยเกษตรกรมีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคสูงสุดเท่ากับ 0.9999 หรือร้อยละ 99.99 ของการผลิตสูงสุด ในขณะที่เกษตรกรมีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคต่ำสุดเท่ากับ 0.8810 หรือร้อยละ 88.10 ของการผลิตสูงสุด โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนเท่ากับ 0.0188 และร้อยละ 1.9217 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ค่าประสิทธิภาพเชิงเทคนิคมีการกระจายตัวและความแตกต่างกันน้อยมาก เพราะวิธี/เทคนิคการผลิตของเกษตรกรไม่แตกต่างกันมาก (ตารางที่ 4.20) เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยของ Hasnah *et al.* (2004) ที่พบว่า ประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดสุมาตราตะวันตก

ประเทศอินโดนีเซียมีค่าอยู่ในช่วง 0.15-0.94 โดยมีค่าเฉลี่ย 0.66 ซึ่งถือว่า มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิค อยู่ในระดับปานกลาง

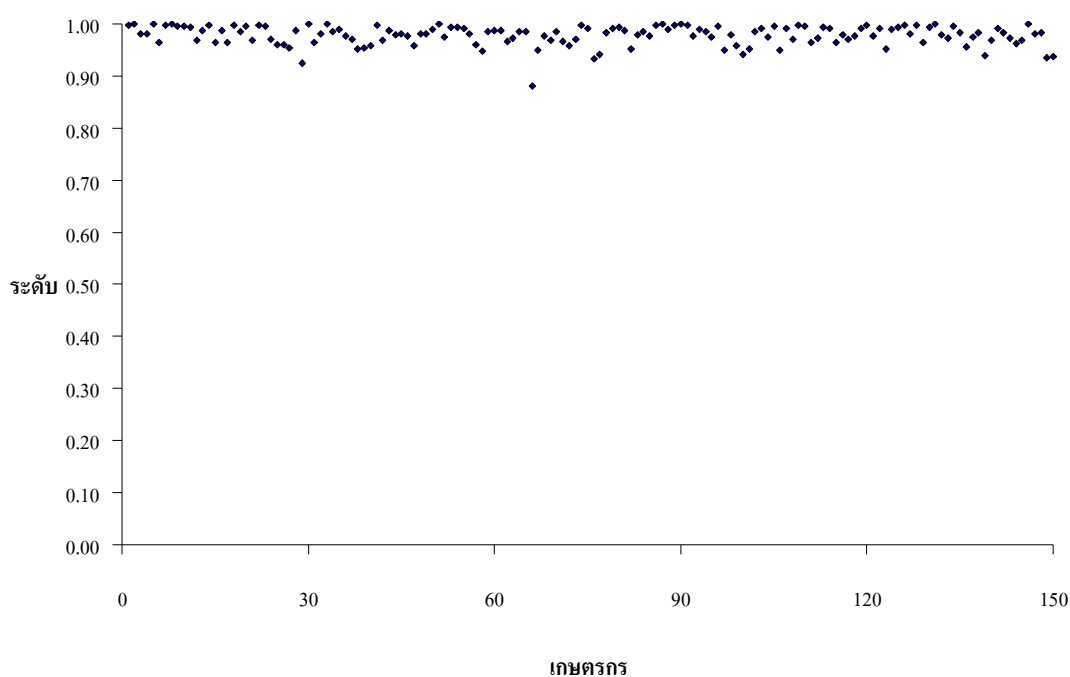
ตารางที่ 4.20 ระดับประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ระดับ	ประสิทธิภาพเชิงเทคนิค		ประสิทธิภาพเชิงราคา		ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ (≤ 0.50)	0	0.00	0	0.00	0	0.00
ปานกลาง (0.51-0.75)	0	0.00	0	0.00	0	0.00
สูง (> 0.75)	150	100.00	150	100.00	150	100.00
ค่าสูงสุด		0.9999		0.9995		0.9959
ค่าต่ำสุด		0.8810		0.7926		0.7781
ค่าเฉลี่ย		0.9783		0.9681		0.9470
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน		0.0188		0.0264		0.0300
ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวน		1.9217		2.7270		3.1679

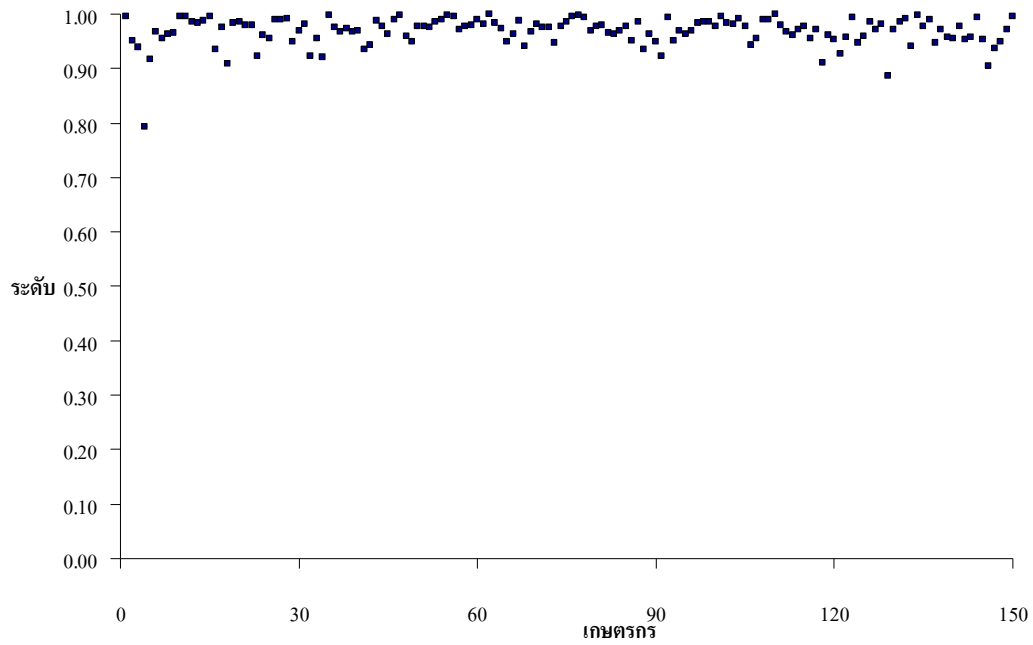
ผลการคำนวณประสิทธิภาพเชิงราคาในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรแต่ละราย (ภาคผนวก ก) ซึ่งระดับความมีประสิทธิภาพเชิงราคายังมีค่าสูง และเข้าใกล้หนึ่งมากเท่าใด เป็นการแสดงว่า เกษตรกรรายนั้นมีประสิทธิภาพเชิงราคาในการผลิตปาล์มน้ำมันสูง ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรมีประสิทธิภาพเชิงราคาในการผลิตปาล์มน้ำมันอยู่ในระดับสูง เฉลี่ย 0.9681 หรือร้อยละ 96.81 ของต้นทุนการผลิตต่ำสุด เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์ม น้ำมันสูง จึงมีความสามารถในการจัดสรรส่วนผสมของปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม และก่อให้เกิดต้นทุนการผลิตต่ำสุด นอกจากนี้ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่า การจัดสรรปัจจัยการผลิตของเกษตรกรยังไม่มีประสิทธิภาพเต็มที่ อาจกล่าวได้ว่า ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันที่เกิดขึ้นจริงจากการใช้ปัจจัยการผลิต ณ ช่วงเวลาหนึ่งของเกษตรกรสูงกว่าต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรที่เป็นไปได้ต่ำสุดบนเส้นพรมแดนต้นทุน ซึ่งเกษตรกรสามารถเพิ่มระดับประสิทธิภาพเชิงราคาได้อีกร้อยละ 3.19 หากเกษตรกรมีการจัดสรรส่วนผสมของปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งปุ๋ยเคมี เกษตรกรควรลดการใช้ปุ๋ยเคมีลง (ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจของการใช้ปัจจัยการผลิต) โดยเกษตรกรมีประสิทธิภาพเชิงราคาสูงสุดเท่ากับ 0.9995 หรือร้อยละ 99.95 ของต้นทุนการผลิตต่ำสุด ในขณะที่เกษตรกรมีประสิทธิภาพเชิงราคาต่ำสุดเท่ากับ 0.7926 หรือร้อยละ 79.26 ของต้นทุนการผลิตต่ำสุด โดยมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่า

สัมประสิทธิ์ความแปรปรวนเท่ากับ 0.0264 และ 2.7270 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ค่าประสิทธิภาพเชิงราคามีการกระจายตัวและความแตกต่างกันน้อยมาก เพราะการจัดสรรปัจจัยการผลิตของเกษตรกรไม่แตกต่างกันมาก (ตารางที่ 4.20)

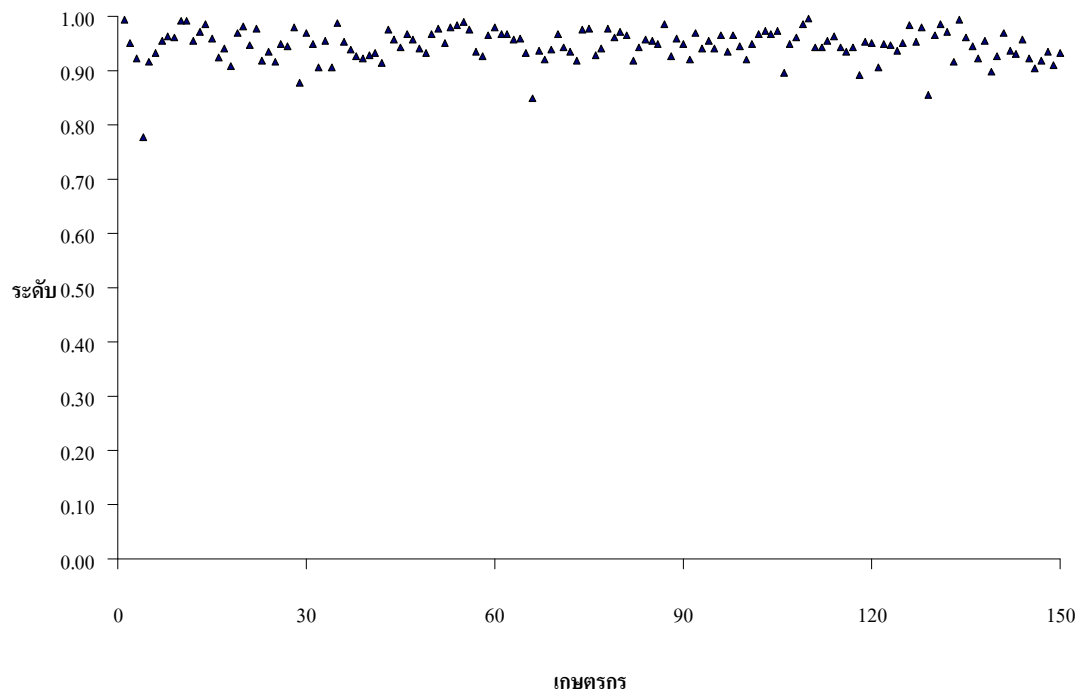
ภาพที่ 4.5 แสดงการกระจายค่าประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร ซึ่งพบว่า เกษตรกรจำนวน 150 ราย หรือร้อยละ 100 มีการกระจายค่าประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการผลิตปาล์มน้ำมันในระดับสูงและใกล้เคียงกับเส้นพรมแดนการผลิต ในขณะที่ด้วยกันเกษตรกรทั้งหมดมีการกระจายค่าประสิทธิภาพเชิงราคาและค่าประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมันในระดับสูงเช่นกัน (ภาพที่ 4.6) โดยค่าประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจมีค่าเฉลี่ย 0.9470 สูงสุด 0.9959 ต่ำสุด 0.7781 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวนเท่ากับ 0.0300 และร้อยละ 3.1679 ตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ค่าประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจมีการกระจายตัวและความแตกต่างกันน้อยมาก (ภาพที่ 4.7)

ภาพที่ 4.5 การกระจายของค่าประสิทธิภาพเชิงเทคนิคในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ภาพที่ 4.6 การกระจายของค่าประสิทธิภาพเชิงราคาในการผลิตปาล์มน้ำมัน

ภาพที่ 4.7 การกระจายของค่าประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมัน

ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรจำแนกตามระบบการผลิต

ระบบการผลิต	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การทดสอบที่		ช่วงความเชื่อมั่นร้อยละ 95
			ค่าสถิติที่	Prob.	
ประสิทธิภาพเชิงเทคนิค					
ปาล์มน้ำมัน	0.9781	0.0173			
ปาล์มน้ำมัน-พืชชนิดอื่น	0.9785	0.0201	-0.13	0.89	-0.0066-0.0057
ประสิทธิภาพเชิงราคา					
ปาล์มน้ำมัน	0.9660	0.0330			
ปาล์มน้ำมัน-พืชชนิดอื่น	0.9697	0.0199	-0.81	0.42	-0.0129-0.0054
ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจ					
ปาล์มน้ำมัน	0.9447	0.0336			
ปาล์มน้ำมัน-พืชชนิดอื่น	0.9488	0.0270	-0.84	0.40	-0.0139-0.0056

หมายเหตุ: กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน-พืชชนิดอื่นมีจำนวน 85 ราย และกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรที่มีระบบการผลิตปาล์มน้ำมันเพียงชนิดเดียวมีจำนวน 65 ราย

เมื่อทำการพิจารณาค่าความแปรปรวนของค่าประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจ ที่ได้จากโปรแกรม R แพ็คเกจ R commander โดยใช้ค่าสถิติ F-test ซึ่งได้กำหนดสมมติฐานหลัก (H_0) ว่า ค่าความแปรปรวนของประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจของกลุ่มเกษตรกรที่มีระบบการผลิตปาล์มน้ำมันเพียงชนิดเดียว และกลุ่มเกษตรกรที่มีระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน-พืชชนิดอื่นไม่แตกต่างกัน และกำหนดสมมติฐานทางเลือก (H_1) ว่า ค่าความแปรปรวนของประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจของกลุ่มเกษตรกรที่มีระบบการผลิตปาล์มน้ำมันเพียงชนิดเดียว และกลุ่มเกษตรกรที่มีระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน-พืชชนิดอื่นแตกต่างกัน ผลการทดสอบพบว่า ค่าสถิติ F-test ที่ได้มีค่าเท่ากับ 0.240 และมีค่า prob. เท่ากับ 0.625 จึงยอมรับสมมติฐานหลัก และปฏิเสธสมมติฐานทางเลือก แสดงว่า ค่าความแปรปรวนของประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจของกลุ่มเกษตรกรที่มีระบบการผลิตปาล์มน้ำมันเพียงชนิดเดียว และกลุ่มเกษตรกรที่มีระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน-พืชชนิดอื่นไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของค่าประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจ โดยใช้ค่าสถิติ t-test ผลการทดสอบพบว่า ค่าสถิติ t-test ที่ได้มีค่าเท่ากับ -0.839 และมีค่า prob. เท่ากับ 0.403 จึงยอมรับสมมติฐานหลัก และปฏิเสธสมมติฐานทางเลือก แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจของกลุ่มเกษตรกรที่มีระบบการผลิตปาล์มน้ำมันเพียงชนิดเดียว และกลุ่มเกษตรกรที่มีระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน-พืชชนิดอื่นไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 4.21)

สรุปได้ว่า เกษตรกรที่มีระบบการผลิตแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพเชิงเทคนิค ประสิทธิภาพเชิงราคา และประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามจากผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยพบว่า ค่าเฉลี่ยของประสิทธิภาพเชิงเทคนิค ประสิทธิภาพเชิงราคา และประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจของกลุ่มเกษตรกรที่มีระบบการผลิตปาล์มน้ำมันร่วมกับพืชชนิดอื่นสูงกว่ากลุ่มเกษตรกรที่มีระบบการผลิตปาล์มน้ำมันเพียงชนิดเดียว เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีความถนัดในการจัดการสวนปาล์มน้ำมันอยู่แล้ว เพราะมีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันมายาวนาน ซึ่งก่อให้เกิดความชำนาญเฉพาะอย่าง หรือความชำนาญพิเศษ (specialization) รวมถึงสามารถควบคุมดูแลการทำงานของแรงงานในครัวเรือนและแรงงานจ้าง โดยใช้หลักการแบ่งงานกันทำ และมีการดูแลเอาใจใส่สวนปาล์มน้ำมันและพืชชนิดอื่นอย่างทั่วถึง ตลอดจนปัจจัยการผลิตส่วนใหญ่สามารถใช้ร่วมกันได้ เช่น แรงงาน ปุ๋ย สารเคมีกำจัดวัชพืช เป็นต้น ทำให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันและพืชชนิดอื่นที่เกษตรกรได้รับมากกว่า และ/หรือต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันและพืชชนิดอื่นที่เกิดขึ้นต่ำกว่าเกษตรกรที่มีระบบการผลิตปาล์มน้ำมันเพียงชนิดเดียว ส่งผลให้การจัดสรรทรัพยากรภายในฟาร์มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้การผลิตพืชแต่ละชนิดมีเทคนิคและการจัดการที่แตกต่างกัน หากเกษตรกรมีการผลิตพืชชนิดอื่นร่วมด้วย เกษตรกรจะต้องมีความรู้ในเชิงเทคนิค หรือการจัดการพืชชนิดนั้นเป็นอย่างดี จึงจะทำให้การผลิตเกิดประสิทธิภาพ

4.12 ปัจจัยกำหนดประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ผลการตรวจสอบปัญหาหุสัมพันธเชิงเส้น พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หรือขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระในแบบจำลองมีค่าน้อยกว่า 0.80 และค่า VIF ของตัวแปรอิสระมีค่าต่ำ แสดงว่า ตัวแปรอิสระในแบบจำลองมีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่คาดว่าไม่ก่อให้เกิดปัญหาหุสัมพันธเชิงเส้น จึงไม่จำเป็นต้องตัดตัวแปรอิสระใดออกจากแบบจำลองประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจของการผลิตปาล์มน้ำมัน

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุปัจจัยกำหนดประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ในตารางที่ 4.22 พบว่า ค่าประมาณการสัมประสิทธิ์ของตัวแปรประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกร การรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาของเกษตรกร จำนวนการเยี่ยมชมของนักวิชาการและ/หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ ระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน และแหล่งที่มาของกล้าปาล์มน้ำมันมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับที่ยอมรับได้ โดยตัวแปรประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกร จำนวนการเยี่ยมชมของนักวิชาการและ/หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ ระบบการผลิตปาล์มน้ำมัน และแหล่งที่มาของกล้าปาล์มน้ำมันมีอิทธิพลในเชิงบวกกับประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์ม

น้ำมันของเกษตรกร ในทางกลับกันตัวแปรการรวมกลุ่มเพื่อต่อราคาของเกษตรกรมีอิทธิพลในเชิงลบกับประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ตารางที่ 4.22 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุของฟังก์ชันประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกร

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน	ค่าสถิติที	Prob.
ค่าคงที่	0.9076	0.0424	21.4083	0.00
GEN	-0.0041	0.0068	-0.6029	0.55
AGE	-0.0002	0.0004	-0.5619	0.57
STA	0.0111	0.0156	0.7147	0.47
EDU	-0.0005	0.0012	-0.3936	0.69
FHI	-0.000000004	0.000000005	-0.7642	0.44
EXP	0.0009	0.0005	1.6731	0.09
MEM	-0.0010	0.0029	-0.3752	0.71
GRO	-0.0007	0.0066	-0.1058	0.92
DEB	0.0064	0.0068	0.9434	0.35
BAR	-0.0500	0.0212	-2.3589	0.02
FVI	0.0032	0.0016	1.9499	0.05
SYS	0.0112	0.0069	1.6307	0.10
SOU	0.0109	0.0070	1.5589	0.12
APT	-0.0008	0.0006	-1.2488	0.21
FFE	-0.0039	0.0043	-0.8948	0.37
R = 0.3812	R ² = 0.1453	Adjusted R ² = 0.0425	Log likelihood function = 266.9499	

ประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกรมีอิทธิพลทำให้ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 กล่าวคือ เมื่อเกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น (ลดลง) 1 ปี จะมีอิทธิพลทำให้ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรเพิ่มขึ้น (ลดลง) 0.0009 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ เนื่องจากเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันสูง หรือได้ลงมือทำการปลูกปาล์มน้ำมันมาแล้วหลายปี จะมีการเรียนรู้จากสิ่งที่ได้กระทำในอดีตอย่างลึกซึ้ง จนเกิดการพัฒนาตนเองเป็นทักษะ ความชำนาญ และความสามารถในการจัดการสวนปาล์มน้ำมัน ได้เป็นอย่างดี และได้นำสิ่งที่สั่งสมไว้เหล่านี้มาพัฒนาเทคนิค/วิธีการผลิตปาล์ม

น้ำมันที่เหมาะสม เพื่อให้ประสิทธิภาพการผลิตสูงขึ้น รวมถึงประสบการณ์ยังมีผลต่อการตัดสินใจ และการแก้ปัญหาภายในฟาร์ม ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกรสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและทันทั่วทั้งจากการใช้ประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีต ตลอดจนสามารถจัดสรรปัจจัยการผลิตได้อย่างเหมาะสม และไม่เกิดการสิ้นเปลือง ส่งผลให้ประสิทธิภาพการผลิตสูงขึ้น

การรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาของเกษตรกรมีอิทธิพลทำให้ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หรือระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ 0.05 กล่าวคือ เมื่อเกษตรกรมีการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาผลผลิตปาล์มน้ำมัน จะมีอิทธิพลทำให้ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรลดลง 0.0500 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ เนื่องจากการรวมกลุ่มอาจเกิดปัญหาความขัดแย้ง และ/หรือปัญหาความไม่ซื่อสัตย์ของสมาชิกในกลุ่ม และ/หรือปัญหาในการจ่ายเงินให้แก่สมาชิก ตลอดจนอาจทำให้สูญเสียผลประโยชน์ที่ควรจะได้รับ ทำให้เกษตรกรขาดความเชื่อมั่นในการรวมกลุ่มและมีการรวมกลุ่มกันค่อนข้างน้อยในพื้นที่ อีกทั้งเกษตรกรส่วนใหญ่มีความเคยชินกับการขายผลผลิตปาล์มน้ำมันด้วยตนเอง ซึ่งได้ราคาสูงกว่าการขายผ่านกลุ่ม เพราะเกษตรกรสามารถเลือกลานเทที่ให้ราคารับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันสูงกว่าได้ ในขณะที่เกษตรกรที่ไม่มีการรวมกลุ่มเพื่อต่อรองราคาอาจมีการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันด้วยวิธีการต่าง ๆ อาทิเช่น การปรับปรุงการใช้ปัจจัยการผลิต เช่น พื้นที่เพาะปลูก กล้าปาล์มน้ำมัน แรงงาน ปุ๋ย สารเคมีกำจัดวัชพืช สิ้นค้าทุน เป็นต้น โดยลดการใช้ปัจจัยการผลิตที่เกินความจำเป็น ซึ่งส่งผลให้เกิดความด้อยประสิทธิภาพในการผลิต การเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันในระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ผลผลิตปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้น และมีคุณภาพตรงตามความต้องการของลานเท ซึ่งจะทำให้ราคารับซื้อผลผลิตปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรได้รับสูงขึ้น

จำนวนการเยี่ยมชมของนักวิชาการและ/หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการมีอิทธิพลทำให้ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 กล่าวคือ เมื่อเกษตรกรได้รับการเยี่ยมชมของนักวิชาการและ/หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการเพิ่มขึ้น (ลดลง) 1 ครั้ง จะมีอิทธิพลทำให้ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรเพิ่มขึ้น (ลดลง) 0.0032 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ เนื่องจากการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ โดยการจัดสรรนักวิชาการและ/หรือเจ้าหน้าที่เข้ามาช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ถ่ายทอด/แพร่กระจายเทคโนโลยีแก่เกษตรกรถือเป็นการทำงานเชิงรุก ซึ่งมีบทบาทสำคัญที่จะเสริมศักยภาพของเกษตรกร และทำให้เกษตรกรสามารถผลิตปาล์มน้ำมันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะเกษตรกรจะได้รับความรู้ทางวิชาการ แนวความคิด ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ทันสมัยเกี่ยวกับการทำสวนปาล์มน้ำมันอยู่เสมอ อาทิเช่น พันธุ์

ปาล์มน้ำมัน เทคนิค/วิธีการการผลิต เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม ทำให้เกษตรกรมีโอกาสทราบถึงความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมัน และเกิดการพัฒนาเทคนิคการผลิตปาล์มน้ำมัน ส่งผลให้ผลผลิตปาล์มน้ำมันที่ได้รับเพิ่มขึ้น และต้นทุนการผลิตที่สูญเสียไปลดลง และในกรณีที่เกษตรกรเกิดปัญหาต่าง ๆ ทั้งในสวนปาล์มน้ำมันและด้านการตลาด นักวิชาการและ/หรือเจ้าหน้าที่ก็จะช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นของเกษตรกรได้อย่างทันท่วงที ส่งผลให้ปัญหาในการผลิตและการตลาดลดลง นอกจากนี้ยังช่วยเปิดมิติการมองปัญหาของนักวิชาการและ/หรือเจ้าหน้าที่ โดยการไปสัมผัสสภาพปัญหาที่แท้จริงของเกษตรกร และในกรณีที่เกษตรกรมีประสบการณ์ในการทำสวนปาล์มน้ำมันน้อย ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้การจัดการสวนปาล์มน้ำมันที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสวนปาล์มน้ำมันจากผู้รู้ การได้รับการช่วยเหลือจากนักวิชาการและ/หรือเจ้าหน้าที่ผ่านการส่งเสริม อาทิเช่น การสอน การอบรม การสนทนาพูดคุย การประชุม กิจกรรม วัสดุ เอกสาร สิ่งพิมพ์ (แผ่นพับ โปสเตอร์) ก็จะช่วยให้เกษตรกรรายนั้นสามารถผลิตปาล์มน้ำมันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ระบบการผลิตปาล์มน้ำมันร่วมกับพืชชนิดอื่นมีอิทธิพลทำให้ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 กล่าวคือ เมื่อเกษตรกรมีการปลูกปาล์มน้ำมันร่วมกับพืชชนิดอื่น จะมีอิทธิพลทำให้ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรเพิ่มขึ้น 0.0112 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ เนื่องจากอาชีพหลักของประชากรในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ คือ การทำสวนปาล์ม น้ำมัน และการทำสวนยางพารา โดยอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่เป็นพื้นที่ที่มีการปลูกปาล์มน้ำมันในเชิงการค้าที่ยาวนาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 เมื่อภาคเอกชนได้เริ่มบุกเบิกกลางที่ดินในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมรกร้างที่ได้รับสัมปทานจากภาครัฐเป็นระยะเวลา 20 ปี จำนวน 16,262 ไร่ ที่ตำบลปลายพระยา อำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ซึ่งพันธุ์ปาล์มน้ำมันที่ใช้ปลูกเป็นพันธุ์ลูกผสมเทเนอราที่นำเข้ามาจากประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้ในปี พ.ศ. 2518 กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้เริ่มปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่สหกรณ์นิคม 3 แห่ง ซึ่งรวมถึงอ่าวลึกด้วย (ธีระ เอกสมทราเมษฐ์, 2554) แสดงให้เห็นว่าอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ เป็นพื้นที่ที่มีความโดดเด่นและประวัติศาสตร์อันยาวนานในการปลูกปาล์มน้ำมัน จนอาจกล่าวได้ว่า เกษตรกรมีความถนัดในการปลูกปาล์มน้ำมัน เพราะมีประสบการณ์ในการปลูกปาล์มน้ำมันมายาวนาน ในขณะที่เดียวกันภาครัฐได้ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลายชนิด (diversification) เพื่อลดความเสี่ยงด้านราคาของผลผลิตและด้านรายได้ของครัวเรือนเกษตรกรอันเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์และอุปทานของผลผลิต เห็นได้ว่า ราคาผลผลิตปาล์มน้ำมันจะเปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยที่เกษตรกรไม่สามารถควบคุมได้โดยส่วนใหญ่ เช่น สภาพดินฟ้าอากาศ นโยบายของรัฐบาล ภาวะตลาดโลก (น้ำมันปาล์มเป็นสินค้าที่มีการซื้อขายในตลาดโลก)

เป็นต้น ตลอดจนเกษตรกรมีการดูแลเอาใจใส่การผลิตปาล์มน้ำมันและพืชชนิดอื่นเป็นอย่างดี และมีการจัดสรรปัจจัยการผลิตได้ดีกว่า และปัจจัยการผลิตส่วนใหญ่สามารถใช้ร่วมกันได้ จากเหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรสูงขึ้น

แหล่งที่มาของกล้าปาล์มน้ำมันมีอิทธิพลทำให้ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 กล่าวคือ เมื่อเกษตรกรได้กล้าปาล์มน้ำมันมาจากหน่วยงานเอกชน จะมีอิทธิพลทำให้ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจในการผลิตปาล์มน้ำมันของเกษตรกรเพิ่มขึ้น 0.0109 เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ มีค่าคงที่ เนื่องจากหน่วยงานเอกชนส่วนใหญ่มีความพร้อมในด้านแรงงานฝีมือและเงินทุน ทำให้กล้าปาล์มน้ำมันได้รับการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบ เมื่อเทียบกับกล้าปาล์มน้ำมันของผู้ผลิตรายอื่นในตลาด และสามารถแข่งขันได้ในเชิงการค้า

เมื่อเปรียบเทียบกับงานวิจัยในอดีต (ตารางที่ 4.23) พบว่า ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของเนติชัย พระไตรยะ (2551) ในส่วนตัวแปรประสบการณ์ ซึ่งพบว่า ประสบการณ์ในการดูแลยางพาราของเกษตรกรมีอิทธิพลทำให้ความไม่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิคเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สุระพรรณ จุลสุวรรณ (2554) ในส่วนของตัวแปรประสบการณ์และการเยี่ยมชมจากนักวิชาการ/เจ้าหน้าที่ ซึ่งพบว่า ประสบการณ์และการเยี่ยมชมจากนักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีอิทธิพลทำให้ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ Parikh *et al.* (1995) ในส่วนของตัวแปรการเยี่ยมชมจากนักวิชาการ/เจ้าหน้าที่ ซึ่งพบว่า การเยี่ยมชมจากนักวิชาการ/เจ้าหน้าที่มีอิทธิพลทำให้ความไม่มีประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ Kalirajan and Huang (1996) ในส่วนของตัวแปรประสบการณ์ ซึ่งพบว่า ประสบการณ์ทางการเกษตรของเกษตรกรมีอิทธิพลทำให้ความไม่มีประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 4.23 ผลการวิจัยของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยกำหนดประสิทธิภาพการผลิต

ผู้วิจัย	เนติชัย ทรายะ (2551)	สุระพรณ์ จุฬสุวรรณ์ (2554)	Parikh <i>et al.</i> (1995)	Kalirajan and Huang (1996)	งานวิจัยครั้งนี้
ประเภทประสิทธิภาพ	TI	EE	EI	EI	EE
กิจกรรม/ผลผลิต	ยางพารา	ยางแผ่น	ข้าวสาลี	ข้าวโพด	ปาล์มน้ำมัน
ประเทศ	ไทย	ไทย	ปากีสถาน	จีน	ไทย
- ประสิทธิภาพ	0.9186 ^{***}	0.0034 ^{**}	-	0.1627 ^{**}	-0.0312 ^{n.s.}
- การรวมกลุ่มเพื่อต่อจอร์จาดา	-	-	-	-	-0.0487 ^{***}
- การเชื่อมโยงเงินจาก	-	0.0031 ^{***}	-0.0063 ^{**}	-	0.0033 ^{***}
- นักวิชาการ/เจ้าหน้าที่	-	-	-	-	0.0111 [*]
- ระบบการผลิต	-	-	-	-	0.0109 [*]
- แหล่งที่มาของกล่าปาล์ม	-	-	-	-	-
น้ำมัน	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: *** หมายถึง $p \leq 0.01$ ** หมายถึง $p \leq 0.05$ * หมายถึง $p \leq 0.10$ และ n.s. หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

TI หมายถึง ความไม่มีประสิทธิภาพเชิงเทคนิค EE หมายถึง ประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจ และ EI หมายถึง ความไม่มีประสิทธิภาพเชิงเศรษฐกิจ